

Wijziging van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme en enige andere wetten in verband met de implementatie van Richtlijn (EU) 2015/849 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2015 inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering, tot wijziging van Verordening (EU) nr. 648/2012 van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijn 2005/60/EG van het Europees Parlement en de Raad en Richtlijn 2006/70/EG van de Commissie (PbEU 2015, L 141), alsmede in verband met de uitvoering van Verordening (EU) 2015/847 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2015 betreffende bij geldovermakingen te voegen informatie en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1781/2006 (PbEU 2015, L 141) (Implementatiewet vierde anti-witwasrichtlijn)

MEMORIE VAN TOELICHTING

ALGEMEEN

§ 1. Inleiding

Het onderhavige wetsvoorstel strekt tot implementatie van Richtlijn (EU) nr. 2015/849/EC van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2015 inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering, tot wijziging van Verordening (EU) nr. 648/2012 van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijn 2005/60/EG van het Europees Parlement en de Raad en Richtlijn 2006/70/EG van de Commissie (PbEU L 141/73; hierna: de richtlijn). Voorts houdt het onderhavige wetsvoorstel verband met de van Verordening (EU) 2015/847 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2015 betreffende bij geldovermakingen te voegen informatie en tot intrekking van verordening (EG) nr. 1781/2006 (PbEU 2015, L 141; hierna: de verordening). De richtlijn dient op 26 juni 2017 in nationale wet- en regelgeving geïmplementeerd te zijn. Dit is ook de datum waarop de verordening van toepassing wordt. In bijlage I bij deze toelichting is een transponeringstabel behorende bij de implementatie van de richtlijn en de verordening opgenomen. Omdat implementatie van de richtlijn een uitgebreidere bespreking behoeft, staat deze in de navolgende paragrafen van de memorie van toelichting centraal. In paragraaf 2.2 van de memorie van toelichting wordt ingegaan op de verordening.

Het gebruik van de financiële sector voor het witwassen van uit criminele activiteiten verkregen opbrengsten kan de integriteit, stabiliteit en reputatie van de financiële sector schaden en een gevaar betekenen voor de ontwikkeling van deze sector en de interne markt. Hetzelfde geldt voor het gebruik van de financiële sector voor het aanwenden van geld voor

terroristische doeleinden. Witwassen en terrorisme vormen daarnaast een ernstige bedreiging voor de samenleving. De richtlijn beoogt dan ook door middel van het voorschrijven van preventieve maatregelen het witwassen van uit criminaliteit verkregen geld of het aanwenden van gelden of voorwerpen voor terroristische doeleinden, met gebruikmaking van het financieel stelsel, aan te pakken.

De richtlijn is de vierde richtlijn waarmee op Europees niveau wordt beoogd de dreiging van witwassen en financieren van terrorisme aan te pakken. De eerste richtlijn, richtlijn 91/308/EG richtte zich met name op witwassen in termen van drugsmisdrijven en bevatte uitsluitend verplichtingen voor de financiële sector.¹ Dit toepassingsbereik werd met de tweede richtlijn, richtlijn 2001/97/EG uitgebreid, zowel voor wat betreft strafbare feiten als ten aanzien van categorieën beroepen en personen die onder de verplichtingen van de richtlijn kwamen te vallen.² De uitbreiding van de aanbevelingen van de Financial Action Task Force (hierna: FATF) in juni 2003 vormde aanleiding voor de derde anti-witwasrichtlijn, richtlijn 2005/60/EG van het Europees Parlement en de Raad en een uitvoeringsrichtlijn, richtlijn 2006/70/EG van de Europese Commissie.³ De derde anti-witwasrichtlijn richtte zich, conform de FATF-aanbevelingen, ook op het financieren van terrorisme, bevatte aangescherpte regels met betrekking tot identificatie en de verificatie van de identiteit van de cliënt en schreef voor dat, afhankelijk van het risico op witwassen of financieren van terrorisme in een concreet geval, een verscherpt of vereenvoudigd cliëntenonderzoek moet of kan worden verricht. De onderhavige vierde richtlijn vervangt de derde anti-witwasrichtlijn en vult het bestaande instrumentarium om witwassen en financieren van terrorisme tegen te gaan verder aan. In de richtlijn zijn de aanpassingen van de aanbevelingen van FATF (de herziene FATF-aanbevelingen) uit 2012 verwerkt.⁴

Witwassen en het financieren van terrorisme vinden vaak in een internationale, grensoverschrijdende context plaats, zodat maatregelen die uitsluitend op nationaal niveau worden getroffen een te beperkte uitwerking zouden hebben. Ook regelgeving die uitsluitend op het niveau van de Europese Unie wordt ingesteld, zou slechts een beperkt effect hebben. Om die reden is bij het vaststellen van de richtlijn rekening gehouden met de in internationaal perspectief genomen acties en getroffen maatregelen. De bepalingen in de richtlijn zijn derhalve afgestemd op de herziene aanbevelingen van de FATF. Daarnaast is de richtlijn gebaseerd op een evaluatie van de derde anti-witwasrichtlijn.

§ 2. Inhoud richtlijn en verordening

§ 2.1 Inhoud richtlijn

De richtlijn bestendigt de twee kernverplichtingen van de regels ter voorkoming van het gebruik van het financieel stelsel voor witwassen en financieren van terrorisme, te weten de verplichting om cliëntenonderzoek te

¹ Richtlijn 91/308/EEG van de Raad van 10 juni 1991 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld (PbEG 1991, L 166)

² Richtlijn 2001/97/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 december 2001 tot wijziging van Richtlijn 91/308/EEG van de Raad tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld (PbEG 2001, L 344).

³ Richtlijn 2005/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 26 oktober 2005 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme (PbEU 2005, L 309).

⁴ International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism & Proliferation (The FATF Recommendations), February 2012.

verrichten en de verplichting om ongebruikelijke transacties te melden bij de Financiële inlichtingen eenheid (hierna: FIU). Het toepassingsbereik van de richtlijn wordt uitgebreid naar nieuwe categorieën instellingen, te weten de aanbieders van kansspeldiensten en personen die beroeps- of bedrijfsmatig in goederen handelen in het geval daarbij contante betalingen worden gedaan of ontvangen van € 10.000,- of meer (voorheen lag die grens op € 15.000,- en betrof het alleen verkopers van deze goederen, niet ook de kopers).

Net als de derde anti-witwasrichtlijn kent de richtlijn een risicogebaseerde benadering, waaruit volgt dat instellingen de verplichtingen om de maatregelen die zij in het kader van het cliëntenonderzoek dienen te nemen dienen af te stemmen op de risico's van de aard en omvang van de eigen onderneming en de dienstverlening, alsmede op de risico's van een concrete zakelijke relatie of transactie. Naast een risicogebaseerde invulling van het cliëntenonderzoek dat in standaard gevallen dient plaats te vinden, kan er op basis van een risicobeoordeling in een concreet geval ook aanleiding blijken te bestaan voor het verrichten van een vereenvoudigd of verscherpt cliëntenonderzoek. Daarbij laat de richtlijn nog slechts ruimte voor het variëren in de intensiteit van de maatregelen die in het kader van het cliëntenonderzoek worden genomen. Het cliëntenonderzoek kan in gevallen van laag risico niet meer achterwege worden gelaten, zoals nog mogelijk was onder de derde richtlijn.

Nieuw ten opzichte van de derde richtlijn is verder de verplichting voor instellingen om een beoordeling van de risico's op witwassen en financieren van terrorisme op te stellen en vast te leggen teneinde haar gedragslijnen en procedures ter beperking van deze risico's op deze beoordeling te kunnen afstemmen en de beoordeling op verzoek aan de toezichthouder te kunnen verstrekken. Bij de beoordeling van de risico's dient de instelling onder meer rekening te houden met haar cliënten, de landen en geografische regio's waar de instelling werkzaam is en haar producten en diensten.

Ook nieuw ten opzichte van de derde richtlijn is het feit dat de Europese Commissie en de lidstaten verplicht zijn tot het opstellen van een (supra-) nationale risicobeoordeling. Deze risicobeoordelingen dienen in de eerste plaats als uitgangspunt voor het ontwikkelen van wet- en regelgeving en beleid ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme, maar worden tevens beschikbaar gesteld aan de instellingen. Instellingen dienen met de op Europees en nationaal niveau vastgestelde identificatie en beoordeling van risico's rekening te houden bij het opstellen van hun individuele risicobeoordelingen.

Om de risico's van witwassen en financieren van terrorisme zo goed mogelijk te bestrijden, streeft de richtlijn een zoveel mogelijk internationale aanpak van deze risico's na. Dit uit zich onder meer in de verplichting voor instellingen om erop toe te zien dat bijkantoren en dochterondernemingen in derde staten via op het niveau van de groep vastgestelde procedures en maatregelen de bepalingen die gelden uit hoofde van de richtlijn naleven. Ook de aangescherpte bepalingen ten aanzien van het samenwerken tussen toezichthoudende autoriteiten en het delen van informatie en gegevens tussen FIU's uit verschillende lidstaten dragen hier aan bij.

De richtlijn bevat ook twee artikelen (de artikelen 30 en 31) waarmee aan lidstaten de verplichting wordt opgelegd om een register in het leven te roepen met daarin informatie over uiteindelijk belanghebbenden (in het Engels *ultimate beneficial owners*, ook wel afgekort tot UBO's). Omdat het opzetten

van een dergelijk register ook een niet onbelangrijke ICT-component met zich brengt en de implementatie zal plaatsvinden in de Handelsregisterwet, is besloten om de implementatie van deze artikelen onder te brengen in een separaat implementatiewetsvoorstel. In het navolgende komt de implementatie van deze artikelen dan ook niet aan de orde.

Ook in de definitie van de UBO zijn veranderingen aangebracht ten opzichte van de derde richtlijn. Waar voor vennootschappen een percentage aandelen of stemrechten van 25% + 1 werd gezien als toereikend om te kwalificeren als UBO, is dit percentage in de onderhavige richtlijn slechts een indicatie dat de betrokken persoon kwalificeert als UBO. De richtlijn voegt bovendien aan aandelen en stemrechten ook 'eigendom' toe en staat expliciet stil bij hoe een natuurlijke persoon ook via indirect eigendom UBO kan zijn. Ook introduceert de richtlijn de mogelijkheid om in bepaalde specifieke gevallen een persoon of personen behorend tot het hoger leidinggevend personeel te noteren als UBO(s). Het gaat om de gevallen waar (a) geen persoon of personen zijn te achterhalen die (direct of indirect) via aandelen, stemrecht of eigendom kwalificeren als UBO en ook geen persoon of personen zijn achterhaald die zeggenschap met andere middelen hebben, of gevallen waarin twijfel bestaat of de achterhaalde personen wel UBO zijn, en (b) geen gronden voor verdenking bestaan. Daarnaast is in de richtlijn nu ook een definitie opgenomen van de UBO van een trust die nauw aansluit bij de aanbevelingen van FATF. Voor stichtingen en ook voor juridische constructies die vergelijkbaar zijn met een trust, schrijft de richtlijn voor dat een definitie van UBO wordt gehanteerd die aansluit bij de UBO-definitie van een trust.

Waar de derde richtlijn nog een onderscheid maakte tussen binnenlandse en buitenlandse politiek prominente personen (in het Engels 'politically exposed persons', hierna: PEPs), is dat onderscheid in de vierde richtlijn komen te vervallen: in alle gevallen van transacties of zakelijke relaties met PEPs of gevallen waarbij de begunstigde van een levensverzekering of waarbij de UBO van die begunstigde een PEP is, dienen verscherpte cliëntenonderzoeksmaatregelen te worden getroffen.

De richtlijn omvat daarnaast gedetailleerde bepalingen met betrekking tot de samenwerking tussen Financiële inlichtingen eenheden uit verschillende lidstaten. Deze bepalingen zouden ertoe moeten bijdragen dat een melding van een ongebruikelijke transactie ook terecht komt bij de FIU van de lidstaat waar het onderzoek naar de melding het best kan plaatsvinden. Informatie uitwisseling tussen FIU's voor analyse doeleinden, zonder verdere verwerking of verspreiding, moet op grond van de richtlijn mogelijk zijn, tenzij de uitwisseling in strijd zou zijn met fundamentele beginselen van nationaal recht.

De informatie uitwisseling tussen Financiële inlichtingen eenheden vindt plaats binnen het EU Financial Intelligence Units' Platform (het FIU-platform) en via het computernetwerk FIU.net. De lidstaten worden geacht het gebruik van FIU.net aan te moedigen.

Een ander nieuw element in zowel de richtlijn als de verordening is het hoofdstuk over sancties. Waar de eerdere richtlijnen het sanctioneren bij niet-naleving van de richtlijnverplichtingen overlieten aan de lidstaten, is met de richtlijn en met de nieuwe verordening een kader voor deze sancties geïntroduceerd. Dat kader sluit in belangrijke mate aan bij andere dossiers op het terrein van de financiële markten, zoals de richtlijn betreffende toegang tot het bedrijf van kredietinstellingen en het prudentieel toezicht op

kredietinstellingen en beleggingsondernemingen (in het kort de 'capital requirements directive', CRD IV genoemd)⁵ en andere richtlijnen en verordeningen met vergelijkbare bepalingen.⁶ Net als CRD IV voorziet de richtlijn in bepalingen die betrekking hebben op de hoogte van een bestuurlijke boete, alsmede bij het handhavingsinstrumentarium waar CRD IV in voorziet, zoals bijvoorbeeld de bevoegdheid voor toezichthouders om een verbod op te leggen om bepaalde beleidsbepalende functies uit te oefenen.

§2.2. Inhoud verordening

De verordening vervangt verordening (EG) Nr. 1781/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 15 november 2006 betreffende bij geldovermakingen te voegen informatie over de betaler (PbEU 2006, L 345). De aanleiding voor het in werking treden van een nieuwe verordening is gelegen in de herziene FATF-aanbevelingen, waaronder met name aanbeveling 16 met betrekking tot elektronische geldovermakingen. Uit deze aanbeveling volgt dat landen ervoor zorg moeten dragen dat financiële instellingen, waaronder met name de betaaldienstverleners, bedoeld in artikel 1, eerste lid, van richtlijn 2007/64 betreffende betalingsdiensten in de interne markt (hierna: betaaldienstverleners), (girale) overschrijvingen vergezeld laten gaan van alle noodzakelijke informatie over de afzender en de begunstigde van een transactie, waarbij deze informatie door de gehele betaalketen bij de geldovermaking gevoegd dient te blijven. Daarmee wordt een volledige traceerbaarheid van geldovermakingen beoogd, hetgeen wordt beschouwd als een belangrijk hulpmiddel om witwassen en financieren van terrorisme te voorkomen, op te sporen en te onderzoeken. De mogelijkheid die op deze manier gecreëerd wordt om de herkomst van financiële geldstromen te achterhalen, dient in voorkomende gevallen strafrechtelijk onderzoek inzake witwassen of financieren van terrorisme.

Met de verordening wordt gestreefd naar een gecoördineerd optreden van de lidstaten met betrekking tot grensoverschrijdende geldovermakingen en wordt een coherente, internationale aanpak beoogd, om een grotere doeltreffendheid in de strijd tegen witwassen en terrorismefinanciering te bewerkstelligen.

De verordening voorziet in een aantal belangrijke wijzigingen ten opzichte van zijn voorganger. In de eerste plaats wordt de verplichting voor betaaldienstverleners om overschrijvingen van bepaalde informatie vergezeld te doen gaan, uitgebreid met informatie over de begunstigde van een overschrijving. De betaaldienstverlener van de betaler dient in beginsel de naam van de begunstigde en het betaalrekeningnummer van de begunstigde aan de overschrijving toe te voegen, waarna deze informatie door de

⁵ Richtlijn 2013/36/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende toegang tot het bedrijf van kredietinstellingen en het prudentieel toezicht op kredietinstellingen en beleggingsondernemingen, tot wijziging van Richtlijn 2002/87/EG en tot intrekking van de Richtlijnen 2006/48/EG en 2006/49/EG (PbEU 2013, L 176).

⁶ Zoals richtlijn 2014/59/EU van het Europees Parlement en de Raad van 15 mei 2014 betreffende de totstandbrenging van een kader voor het herstel en de afwikkeling van kredietinstellingen en beleggingsondernemingen en tot wijziging van Richtlijn 82/891/EEG van de Raad en de Richtlijnen 2001/24/EG, 2002/47/EG, 2004/25/EG, 2005/56/EG, 2007/36/EG, 2011/35/EU, 2012/30/EU en 2013/36/EU en de Verordeningen (EU) nr. 1093/2010 en (EU) nr. 648/2012, van het Europees Parlement en de Raad (PbEU 2014, L 173) en Verordening (EU) nr. 596/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 16 april 2014 betreffende marktmisbruik (Verordening marktmisbruik) en houdende intrekking van Richtlijn 2003/6/EG van het Europees Parlement en de Raad en Richtlijnen 2003/124, 2003/125/EG en 2004/72/EG van de Commissie (PbEU 2014, L 173).

betaaldienstverlener van de begunstigde wordt geverifieerd alvorens de betaalrekening van de begunstigde te crediteren of de begunstigde de geldmiddelen ter beschikking te stellen. In bepaalde gevallen kan ook een unieke identificatiecode aan de overschrijving worden gekoppeld. De verplichting voor de betaaldienstverlener van de begunstigde om de informatie over de begunstigde te verifiëren geldt in ieder geval bij geldovermakingen van meer dan €1.000,- en onder omstandigheden ook bij geldovermakingen van een lager bedrag, bijvoorbeeld bij contante uitbetaling of vermoedens van witwassen of financieren van terrorisme. De verordening maakt onderscheid in overschrijvingen die geheel plaatsvinden binnen de Unie, overschrijvingen van buiten naar binnen de Unie en overschrijvingen die vanuit de Unie naar een staat gaan die geen lidstaat is (derde landen).

Een andere belangrijke wijziging betreft het toepassingsbereik van de verordening. Een betaalkaart, elektronischgeldinstrument, een mobiele telefoon of ander digitaal of informatietechnologisch vooruit- of achteraf betaald betaaltoestel wordt binnen de reikwijdte van de verordening gebracht, voor zover deze worden gebruikt om geldovermakingen tussen personen te verrichten. Indien de kaart, het instrument of het toestel alleen gebruikt wordt voor de betaling van goederen of diensten en het nummer van die kaart, het instrument of het toestel bij overmakingen wordt gevoegd die uit de transactie voortvloeien, is de verordening niet van toepassing op deze geldovermakingen.

De verplichtingen voor intermediaire betaaldienstverleners worden met de verordening uitgebreid. Naast de verplichting om ervoor te zorgen dat de ontvangen gegevens over betalende en (op grond van de nieuwe verordening ook) begunstigde bij de geldovermaking gevoegd blijven, dienen intermediaire betaaldienstverleners zelf ook doeltreffende procedures in te stellen om ontbrekende informatie over de betaler of de begunstigde op te sporen. Indien er sprake is van ontbrekende informatie, dient de intermediaire betaaldienstverlener middels op risico gebaseerde procedures vast te stellen of een geldovermaking moet worden uitgevoerd, geweigerd of opgeschort.

Naast de intermediaire betaaldienstverlener, dient ook de betaaldienstverlener van de begunstigde op risico gebaseerde procedures vast te stellen om te bepalen of een geldovermaking moet worden uitgevoerd, geweigerd of opgeschort en om te bepalen welke passende vervolgactie moet worden ondernomen. Deze op risico gebaseerde aanpak vloeit voort uit de FATF-aanbevelingen en moet ertoe leiden dat op een meer gerichte wijze kan worden opgetreden tegen risico's voor witwassen en terrorismefinanciering.

De verordening voorziet voorts in een expliciete verwijzing naar de toepasselijkheid van de Europese regelgeving op het gebied van bescherming van persoonsgegevens en de nationale wetgeving ter implementatie daarvan. Persoonsgegevens die door betaaldienstverleners zijn verzameld om aan deze verordening te voldoen, mogen bijvoorbeeld niet verder verwerkt worden op een manier die in strijd is met deze regelgeving. Met name de verdere verwerking van deze gegevens voor commerciële doeleinden is verboden. Omdat de bestrijding van witwassen en financieren van terrorisme door alle lidstaten is erkend als een zwaarwegend algemeen belang, wordt op grond van de verordening toegestaan dat persoonsgegevens worden doorgegeven aan landen waar de bescherming van persoonsgegevens van een ander niveau is. De betaaldienstverleners die binnen de reikwijdte van de verordening vallen dienen te beschikken over passende technische en organisatorische

maatregelen voor de bescherming van persoonsgegevens, bijvoorbeeld tegen incidenteel verlies of ongeoorloofde verspreiding.

Tot slot beoogt de verordening, in aansluiting op en onder verwijzing naar de richtlijn, de bevoegdheden van de personen die zijn belast met het toezicht op de naleving van de verordening verder te harmoniseren. Daartoe verplicht de verordening de lidstaten om te voorzien in doeltreffende, evenredige en afschrikwekkende sancties en maatregelen, waaronder ten minste de sancties en maatregelen, bedoeld in artikel 59 van de richtlijn. Ook worden de toezichthouders verplicht de opgelegde sancties en maatregelen te publiceren, overeenkomstig het bepaalde in artikel 60 van de richtlijn. In paragraaf 4.4 wordt ingegaan op de gewijzigde sanctiebepalingen in de Wwft ter implementatie van de richtlijn en de verordening en in paragraaf 4.5 op de publicatiebevoegdheden die in de Wwft worden geïntroduceerd.

§ 3. Hoofdpunten van het wetsvoorstel

In het navolgende worden de belangrijkste wijzigingen in wet- en regelgeving besproken die voortkomen uit de implementatie van de richtlijn.

§ 3.1. Uitbreiding reikwijdte

De reikwijdte van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) wordt ter implementatie van de richtlijn uitgebreid ten aanzien van de instellingen die binnen de reikwijdte van de wet vallen. Het betreft in de eerste plaats de aanbieders van kansspelen. Van de aanbieders van kansspelen vallen naar huidig recht speelcasino's binnen de reikwijdte van de Wwft. Naast speelcasino's zullen nu ook de overige kansspelaanbieders onder de Wwft vallen, waaronder loterijen, speelautomatenhallen en online kansspelaanbieders. Indien uit de nationale risicobeoordeling blijkt dat de aard en, in voorkomend geval, de omvang van de transacties betreffende kansspeldiensten een laag risico op witwassen of financieren van terrorisme vertegenwoordigen, kunnen aanbieders van bepaalde kansspeldiensten onder strikte voorwaarden bij ministeriële regeling geheel of gedeeltelijk worden vrijgesteld van de verplichtingen uit hoofde van de Wwft. In de tweede plaats wordt de categorie Wwft instellingen die in het kort wordt aangeduid als 'grootwaardehandelaren' uitgebreid. Deze categorie zal de personen die in goederen handelen en daarvoor betalingen in contant geld doen of ontvangen van € 10.000,- of meer omvatten. Op beide doelgroepen zullen de verplichtingen uit hoofde van de Wwft van toepassing worden.

§ 3.2. Risicogebaseerde benadering

De Wwft schrijft naar huidig recht reeds een risicogebaseerde aanpak voor, die met de implementatie van de richtlijn wordt bestendigd. De eerder genoemde wijzigingen in de richtlijn hebben echter wel tot gevolg dat de risicogebaseerde benadering op verschillende terreinen wordt geëxpliciteerd, dan wel uitgebreid. Zo worden de instellingen verplicht de identificatie en beoordeling van hun risico's op witwassen en financieren van terrorisme vast te leggen, actueel te houden en op verzoek aan de toezichthouder te verstrekken. De instelling dient deze risicobeoordeling ten grondslag te leggen aan de ontwikkeling van haar beleid, bestaande uit procedures en maatregelen, om de geïdentificeerde risico's te beperken en effectief te beheren. Naast de uitvoering van het cliëntenonderzoek en het monitoren van transacties, kan hierbij gedacht worden aan de ontwikkeling van opleidingen voor medewerkers en aanvullende beheersmaatregelen. De risicobeoordeling kan er ook toe leiden dat een

instelling tot de conclusie komt dat onvoldoende beheersmaatregelen mogelijk zijn en dat daarom bepaalde risico's in het geheel moeten worden vermeden.

Ook voor de bepalingen met betrekking tot het cliëntenonderzoek brengt de risicogebaseerde benadering van de richtlijn wijzigingen mee. Anders dan voorheen zullen er in de Wwft geen instellingen, producten of diensten aangewezen worden die in aanmerking komen voor een vereenvoudigd cliëntenonderzoek. Een instelling dient zelf, op grond van de risicofactoren die in bijlagen bij de richtlijn genoemd worden, te bepalen op welke wijze een cliëntenonderzoek verricht dient te worden, of er ruimte bestaat voor het treffen van vereenvoudigde cliëntenonderzoeksmaatregelen of juist reden bestaat tot het verrichten van een verscherpt cliëntenonderzoek.

§ 3.3. Cliëntenonderzoek

Het verrichten van cliëntenonderzoek blijft één van de twee voornaamste pijlers van de maatregelen om witwassen en financieren van terrorisme te voorkomen. De instellingen die verplicht zijn tot het verrichten van een cliëntenonderzoek worden beschouwd als de poortwachters van het financieel stelsel: wie een financiële transactie wil verrichten of anderszins waarde wil verplaatsen is aangewezen op de dienstverlening van deze instellingen. Uit hoofde van die taak dienen de instellingen onderzoek te verrichten naar hun cliënten en de achtergrond en het doel van een beoogde zakelijke relatie of transactie. Daarmee moeten de instellingen voorkomen dat hun dienstverlening wordt misbruikt voor het witwassen van geld of voor het financieren van terrorisme en transacties herkennen die in dat opzicht als ongebruikelijk moeten worden aangemerkt.

Zoals in paragraaf 3.2. reeds is toegelicht, zal het cliëntenonderzoek nog meer dan voorheen gebaseerd moeten zijn op een risicoweging op grond van de in de richtlijn geïdentificeerde risicofactoren. Ten aanzien van de mogelijkheid om een vereenvoudigd cliëntenonderzoek te verrichten, zullen niet langer typen cliënten worden aangewezen ten aanzien waarvan met een vereenvoudigd cliëntenonderzoek kan worden volstaan. In plaats daarvan dient een instelling voor het aangaan van een zakelijke relatie of het verrichten van een transactie een risicobeoordeling uit te voeren. Indien daaruit volgt dat sprake is van een bewezen laag risico, kan volstaan worden met het treffen van vereenvoudigde cliëntenonderzoeksmaatregelen. Het cliëntenonderzoek kan in geen geval achterwege blijven, maar de intensiteit waarmee de cliëntenonderzoeksmaatregelen worden toegepast, moet worden afgestemd op het risico dat met een cliënt, relatie of transactie gepaard gaat. Het is aan de instelling zelf om te bepalen welke intensiteit in een bepaald geval is aangewezen. Uit de risicobeoordeling kan ook volgen dat er sprake is van een hoog risico dat een verscherpt cliëntenonderzoek vereist. In deze gevallen, maar ook in de gevallen die reeds naar huidig recht als gevallen van hoog risico worden gekwalificeerd, dient een instelling verscherpte maatregelen te treffen. Naast de zakelijke relaties of transacties die op grond van de risicobeoordeling met een hoog risico op witwassen of financieren van terrorisme gepaard gaan, gaat het om situaties waarin de cliënt niet fysiek aanwezig is voor verificatie van de identiteit, waarin cliënt woonachtig of gevestigd is in hoog risico jurisdicties, waarin sprake is van PEPs of van een correspondentrelatie. In deze gevallen dient een instelling meer gegevens te verzamelen en te controleren, teneinde het hoge risico voldoende te beperken en te beheersen.

Het cliëntenonderzoek stelt de instelling onder meer in staat de identiteit van de UBO vast te stellen en te verifiëren. Zoals beschreven in paragraaf 3.2 wordt in de richtlijn een andere invulling gegeven aan het begrip 'uiteindelijk belanghebbende' (UBO). Als gevolg daarvan zal ook de Wwft op dit punt worden aangepast. De richtlijn geeft alleen gedetailleerde definities van UBO voor de UBO's van vennootschappen en van trusts. Voor de UBO's van (a) juridische entiteiten als stichtingen en (b) juridische constructies vergelijkbaar met trusts, schrijft de richtlijn alleen voor dat een UBO-definitie vergelijkbaar aan die van een trust wordt gehanteerd. In artikel 3, vierde lid, onderdeel b, van de Wwft werd al rekening gehouden met het feit dat de UBO-definitie die van toepassing is op een BV of NV, zich niet goed leent voor een maatschap, een vennootschap onder firma en een commanditaire vennootschap. Besloten is om in de Wwft (en lagere regelgeving) voor een groot aantal juridische entiteiten de geëigende UBO-definitie op te nemen.

Nu de richtlijn niet langer een onderscheid maakt tussen binnenlandse en buitenlandse PEPs, wordt de Wwft ook op dit punt aangepast. Een instelling zal daardoor in meer gevallen verscherpt cliëntenonderzoek moeten verrichten.

§ 3.4. Handhavinginstrumentarium toezichthouders

De richtlijn verplicht de lidstaten te voorzien in doeltreffende, evenredige en afschrikwekkende bestuurlijke sancties en maatregelen indien de bepalingen ter implementatie van de richtlijn niet worden nageleefd. Als beschreven in paragraaf 3.2 is het hoofdstuk met betrekking tot sancties uit de richtlijn geënt op de sanctiehoofdstukken uit andere Europese financiële markten regelgeving. In het onderhavige wetsvoorstel wordt aangesloten bij het voorstel voor de Wet implementatie verordening en richtlijn marktmisbruik (hierna: wetsvoorstel MAR)⁷. In dat wetsvoorstel is, vanwege de harmonisatie van handhavingsbevoegdheden in Europese richtlijnen en verordeningen op het gebied van de financiële markten, ten behoeve van de overzichtelijkheid en toegankelijkheid van de Wet op het financieel toezicht (hierna: Wft) en de consistentie van het handhavinginstrumentarium van de toezichthouders op de financiële sector, gekozen voor een wijze van implementatie die het handhavinginstrumentarium in de Wft zoveel mogelijk in lijn brengt met het handhavinginstrumentarium dat op Europees niveau wordt voorgeschreven. Daarmee wordt beoogd een flexibel instrumentarium te creëren, dat ruimte laat om op efficiënte wijze de bijzonderheden van het Europese instrumentarium te implementeren, zodat een toekomstbestendig, overzichtelijk en consistent handhavinginstrumentarium ontstaat.

Voor de keuze om aansluiting te zoeken bij het wetsvoorstel MAR, bestaan verschillende redenen. In de eerste plaats zijn de bepalingen met betrekking tot de hoogte van een bestuurlijke boete in lijn met hetgeen de richtlijn voorschrijft. Daarnaast wordt hiermee ook voor de Wwft de bovenbeschreven flexibiliteit gecreëerd, waardoor het mogelijk wordt om toekomstige wijzigingen in het Europees voorgeschreven handhavinginstrumentarium efficiënt te implementeren. Tot slot wordt bewerkstelligd dat voor banken en andere financiële ondernemingen in het kader van de Wwft en de Wft eenzelfde boetestelsel zal gelden. Ook ten behoeve van de toezichthouders De Nederlandsche Bank (hierna: DNB) en de Autoriteit Financiële Markten (hierna: AFM) wordt de consistentie van het handhavinginstrumentarium hiermee gewaarborgd.

⁷ Kamerstukken II 2015/16, 34 455, nr. 2

§ 3.4.1. Boetehoogtes

In de eerste plaats worden met dit wetsvoorstel de maximale boetes die de toezichthouders kunnen opleggen bij overtredingen van de wet gewijzigd. In aansluiting op het wetsvoorstel MAR wordt het maximum boetebedrag voor de derde boetecategorie verhoogd naar vijf miljoen euro. Dit maximum geldt, zoals de richtlijn ook vereist, thans al voor banken en andere financiële ondernemingen.

Indien een overtreder in het jaar voorafgaand aan het opleggen van een bestuurlijke boete een netto-omzet had van meer dan 100 miljoen euro, geldt in afwijking van het gebruikelijke maximumbedrag een omzetgerelateerd maximum boetebedrag van 10% van de netto-omzet. Met het introduceren van een omzetgerelateerd boetebedrag wordt de toezichthouders de bevoegdheid toegekend om ook bij kapitaalkrachtige instellingen een boete te kunnen opleggen waaruit voldoende afschrikkende werking uitgaat. In aansluiting op het wetsvoorstel MAR wordt de omzetgerelateerde boete mogelijk gemaakt voor alle Wwft instellingen.⁸ Dit draagt bij aan een gelijke behandeling van de verschillende instellingen die binnen de reikwijdte van de Wwft vallen. Voorts wordt hiermee voldaan aan de verplichting uit de richtlijn om een omzetgerelateerde boete in ieder geval voor banken en andere financiële ondernemingen mogelijk te maken. Uiteraard bestaat voor de toezichthouders voldoende ruimte om rekening te houden met de verschillen tussen de instellingen die binnen de reikwijdte van de Wwft vallen. Daarnaast dient ook de hoogte van een bestuurlijke boete door de toezichthouders te worden afgestemd op het type instelling en de omstandigheden van een concreet geval. Naast draagkracht van de overtreder spelen daarbij ook de ernst van de overtreding en de verwijtbaarheid een rol.

Om eenvoudig te kunnen inspelen op toekomstige Europees voorgeschreven verhogingen van maximum boetebedragen in de richtlijn voor bepaalde overtredingen worden verhoogd, wordt in navolging van het wetsvoorstel MAR, in artikel 31 voorzien in de mogelijkheid om bij algemene maatregel van bestuur een hoger maximumbedrag vast te stellen indien dat ter implementatie van bindende Europese regelgeving vereist is.

Naar huidig recht kan het voordeel dat met een overtreding is behaald alleen als grondslag dienen voor het bepalen van de hoogte van een bestuurlijke boete, indien dat voordeel meer dan twee miljoen euro bedraagt. Deze voorwaarde is niet in lijn met de richtlijn en vervalft. In aansluiting op het wetsvoorstel MAR wordt voorgesteld om maximaal driemaal het behaalde voordeel als boetebedrag te kunnen opleggen, in plaats van maximaal tweemaal het voordeel zoals de richtlijn voorschrijft. Toezichthouders zijn uiteraard niet verplicht om altijd dat maximum op te leggen. Zij houden rekening met de omstandigheden van het concrete geval.

§ 3.4.2. Intrekken vergunning

Tot slot dient het handhavingsinstrumentarium van de toezichthouders op grond van de richtlijn ook te worden uitgebreid met de mogelijkheid om de vergunning van een instelling in te trekken indien er sprake is van een overtreding van de Wwft. Niet alle instellingen die binnen de reikwijdte van de Wwft vallen, dienen over een vergunning te beschikken ten einde hun werkzaamheden te kunnen verrichten. Voor banken en andere financiële

⁸ Op grond van artikel 59, derde lid, van de richtlijn, dient een omzetgerelateerde boete mogelijk te zijn in het geval van overtredingen die zijn begaan door banken en andere financiële ondernemingen.

ondernemingen, trustkantoren en kansspelaanbieders geldt wel een vergunningplicht. Naar huidig recht is het op grond van de Wft en de Wet toezicht trustkantoren reeds mogelijk om een vergunning in te trekken indien een financiële onderneming of trustkantoor niet langer voldoet aan het vereiste van een integere uitoefening van het bedrijf.⁹ Een integere uitoefening van het bedrijf behelst tevens de naleving van de vereisten uit hoofde van de Wwft, zodat de toezichthouders reeds bevoegd waren om een vergunning in te trekken indien de Wwft werd overtreden. Desalniettemin stelt dit wetsvoorstel voor om ter implementatie van de richtlijn en ter verduidelijking in beide wetten, alsmede in de Wet op de kansspelen, een expliciete grondslag voor het intrekken van een vergunning op te nemen met betrekking tot overtredingen van de Wwft.

§ 3.5. Publicatiebevoegdheden toezichthouders

De richtlijn introduceert, in lijn met andere Europese verordeningen en richtlijnen, publicatiebevoegdheden voor de toezichthouders. Beoogd wordt door middel van deze bevoegdheden de naleving van het uit hoofde van de richtlijn bepaalde te bevorderen.

Aan de toezichthouder wordt de bevoegdheid toegekend om een waarschuwing of publieke verklaring uit te vaardigen indien een instelling een overtreding van de Wwft begaat. Naar huidig recht was het ten aanzien van banken en beleggingsondernemingen reeds mogelijk om over te gaan tot het uitvaardigen van een dergelijke verklaring of waarschuwing. Deze bevoegdheid zal worden uitgebreid, zodat het ten aanzien van alle instellingen en bij overtredingen gerangschikt in de tweede en derde categorie mogelijk wordt om een waarschuwing of verklaring te publiceren.

Voorts worden de toezichthouders verplicht om – in beginsel – alle besluiten openbaar te maken waarbij een bestuurlijke sanctie of maatregel is opgelegd vanwege een overtreding van een nationale bepaling ter omzetting van de richtlijn. De Wwft voorziet naar huidig recht niet in openbaarmakingbevoegdheden, dan wel –verplichtingen, voor de toezichthouders, zodat deze alsnog in de wet worden opgenomen. Ook bij de totstandkoming van een openbaarmakingsregime is aangesloten bij het wetsvoorstel MAR.

Op grond van de richtlijn dienen onherroepelijke besluiten tot het opleggen van bestuurlijke sancties openbaar te worden gemaakt. De richtlijn voorziet in een aantal uitzonderingen op deze beginselplicht, op grond waarvan een besluit geanonimiseerd, later of zelfs helemaal niet openbaar wordt gemaakt. Deze uitzonderingsgronden worden in de Wwft overgenomen.

Het openbaar maken van sanctiebesluiten draagt bij aan de kenbaarheid van de activiteiten van de toezichthouders, waardoor het publiek kennis kan nemen van het optreden van de toezichthouders en de gronden daarvoor. Voorts leidt het openbaar maken van sanctiebesluiten ertoe dat andere instellingen kennis nemen van de gedragingen die kunnen leiden tot handhaving en de invulling die de toezichthouder aan wettelijke normen geeft. Tot slot kan van openbaarmaking een ontmoedigend effect uitgaan op andere instellingen om overtredingen te begaan. In de beginselplicht tot openbaarmaking van sanctiebesluiten komt tot uitdrukken dat deze belangen bij openbaarmaking in beginsel opwegen tegen het belang van de overtreder dat de overtreding niet

⁹ Artikel 1:104, eerste lid, onderdeel d, in samenhang met artikel 3:17 van de Wft en artikel 6, onderdeel e, in samenhang met artikel 10 van de Wtt.

bekend wordt. Desalniettemin is de toezichthouder gehouden een afweging hieromtrent te maken, omdat er in voorkomende gevallen aanleiding kan bestaan om een sanctiebesluit anoniem, uitgesteld of zelfs niet openbaar te maken indien de belangen van de overtreder onevenredig zouden worden geschaad (zie ook het voorgestelde artikel 32i).

De richtlijn laat lidstaten de mogelijkheid om ook te voorzien in vroegtijdige openbaarmaking van besluiten waarmee een bestuurlijke sanctie is opgelegd. Conform het openbaarmakingsregime van de Wft wordt met het onderhavige wetsvoorstel voorzien in de mogelijkheid om een besluit tot het opleggen van een bestuurlijke boete openbaar te maken nog voordat het onherroepelijk is geworden en een besluit tot het opleggen van een last onder dwangsom openbaar te maken indien de dwangsom is verbeurd. In dat geval dient wel een termijn van vijf dagen in acht te worden genomen waarin de betrokkene de gelegenheid heeft om een verzoek om een voorlopige voorziening in te dienen teneinde het besluit tot publicatie eerst aan een rechterlijke toetsing te onderwerpen.

§ 4. Gegevensbescherming

De verwerking van persoonsgegevens uit hoofde van de richtlijn is onderworpen aan de Europese regelgeving inzake bescherming persoonsgegevens, zo bepaalt de richtlijn. Het bestrijden van witwassen en het voorkomen van financieren van terrorisme wordt erkend als een zwaarwegend algemeen belang in de zin van de regelgeving inzake bescherming persoonsgegevens. Een zwaarwegend algemeen belang maakt het mogelijk om, onder strikte voorwaarden, uitzonderingen te maken op bepaalde verboden en geboden ter bescherming van persoonsgegevens. De Europese regelgeving ter bescherming van persoonsgegevens is geïmplementeerd in de Wet bescherming persoonsgegevens.

Gezien de aard van dit voorstel is een zogenoemd privacy impact assessment uitgevoerd.¹⁰ Met behulp hiervan is de noodzaak van gegevensverwerking bekeken, en zijn op gestructureerde wijze de implicaties op gegevensbescherming van de maatregelen uit dit implementatievoorstel in kaart gebracht. Hierbij is in het bijzonder aandacht besteed aan de beginselen van gegevensminimalisering en doelbinding, het vereiste van goede beveiliging en de rechten van de betrokkenen.

De implementatie van de richtlijn brengt ten opzichte van huidig recht in beperkte mate wijzigingen met zich die raken aan gegevensbescherming. Deze wijzigingen betreffen allereerst de uitbreiding van het aantal instellingen die persoonsgegevens dienen te verzamelen in het kader van het cliëntenonderzoek. Voorts brengen de wijzigingen van de definitie van UBO en PEP met zich dat van meer mensen persoonsgegevens moeten worden verzameld. Ten aanzien van beide wijzigingen is bij de totstandkoming van de richtlijn overwogen dat het belang van het voorkomen van witwassen en financieren van terrorisme het verzamelen van deze persoonsgegevens rechtvaardigt. De aard van de persoonsgegevens die in het kader van het cliëntenonderzoek moeten worden verzameld, wordt met het onderhavige wetsvoorstel niet gewijzigd.

Ten behoeve van opsporings- en onderzoeksdoeleinden wordt van instellingen verlangd dat zij de gegevens die zij verzamelen en verwerven uit hoofde van

¹⁰ Zie ook Kamerstukken I 2010/11. 31051, nr. D; motie-Franken.

het cliëntenonderzoek en de transactiemonitoring gedurende een periode van vijf jaar na het beëindigen van een zakelijke relatie of het uitvoeren van een transactie bewaren. Deze bewaartermijn wijzigt niet, maar verduidelijkt wordt wel dat instellingen in beginsel gehouden zijn de persoonsgegevens na het verstrijken van deze termijn te vernietigen. Dit draagt bij aan de bescherming van persoonsgegevens.

Aan de FIU komt de bevoegdheid toe om gegevens en inlichtingen op te vragen bij een instelling over een bepaalde cliënt of transactie waarnaar zij een onderzoek verricht. In het wetsvoorstel wordt verduidelijkt dat deze bevoegdheid zich uitstrekt tot meer instellingen dan alleen de instellingen die een melding hebben gedaan in de zin van artikel 16 of een instelling die bij een transactie is betrokken. Dit leidt er mogelijk toe dat de hoeveelheid persoonsgegevens die de FIU verzamelt en verwerkt toeneemt. Dit is echter in het belang van het onderzoek dat de FIU verricht naar ontwikkelingen op het gebied van witwassen en financieren van terrorisme en naar meldingen van ongebruikelijke transacties in het bijzonder, zodat dit opweegt tegen het privacy belang van de betrokkenen. Ook deze bevoegdheid heeft zijn grondslag in de richtlijn en dient het zwaarwegend algemeen belang van het tegengaan van witwassen en financieren van terrorisme.

Tot slot worden met het onderhavige wetsvoorstel publicatiebevoegdheden toegekend aan de toezichthouders. Zoals besproken in paragraaf 3.6.2. dienen de publicatiebevoegdheden verschillende belangen, waaronder het belang van een deugdelijke naleving van het bij of krachtens de Wwft bepaalde. Deze belangen wegen in beginsel op tegen het privacybelang van de betrokkenen. Het is voorts aan de toezichthouder om in een concreet geval een belangenafweging te maken die in uitzonderingsgevallen kan leiden tot het geanonimiseerd of op een later moment publiceren van een besluit, of het afzien van publicatie van een besluit. Hiermee wordt afdoende voorzien in een waarborg ter bescherming van persoonsgegevens.

§ 5. Gevolgen voor het bedrijfsleven

§ 5.1. Administratieve lasten

Het onderhavige wetsvoorstel kan leiden tot een beperkte toename van de administratieve lasten voor instellingen die binnen de reikwijdte van de Wwft vallen. Administratieve lasten zijn kosten die instellingen maken om te voldoen aan informatieverplichtingen die voortvloeien uit wet- en regelgeving van de overheid.

Het onderhavige wetsvoorstel brengt enkele wijzigingen met zich ten aanzien van de informatieverplichtingen van instellingen. In de eerste plaats geldt dit voor de aanbieders van kansspelen en de personen die in goederen handelen waarbij betalingen in contanten van €10.000,- of meer worden gedaan of ontvangen. Deze personen zullen moeten voldoen aan de informatieverplichtingen die op grond van de Wwft naar huidig recht al gelden, zoals het melden van ongebruikelijke transacties bij de FIU en het verrichten van cliëntenonderzoek.

Alle instellingen worden verplicht om de resultaten van de risicobeoordeling vast te leggen en op verzoek te verstrekken aan de toezichthouders. Een instelling dient de risicobeoordeling in de eerste plaats te verrichten om haar procedures en maatregelen ter beperking van de geïdentificeerde risico's op af te stemmen. De risicogebaseerde aanpak die instellingen moeten volgen is

voor instellingen die naar huidig recht onder de Wwft vallen reeds vaste praktijk. Om die reden zal de uitvoering en vastlegging van de beoordeling en de verplichting deze op verzoek aan de toezichthouder over te leggen naar verwachting voor deze instellingen slechts een geringe toename van de administratieve lasten vormen. Voor de nieuwe categorieën instellingen, waaronder de aanbieders van kansspelen, is dit een nieuwe verplichting en derhalve een lastenverzwaring.

Indien een instelling met verschillende vestigingen in Nederland op grond van artikel 2e een centraal contactpunt aanwijst ten behoeve van de toezichthouder, komt op het centraal contactpunt de verplichting te rusten de toezichthouder desgevraagd van informatie en documentatie te voorzien. Hiermee verschuift een administratieve last van de verschillende vestigingen en de instelling naar één vestiging in het bijzonder: het centraal contactpunt. Het bewerkstelligt echter geen toename in de administratieve lasten in algemene zin.

Instellingen worden voorts verplicht de toezichthouder te informeren indien het recht van een betrokken derde staat het niet toestaat dat een bijkantoor of dochteronderneming van deze instelling de op het niveau van de groep vastgestelde procedures en maatregelen toepast. Dit vormt een met dit wetsvoorstel nieuw geïntroduceerde informatieplicht. In voorkomende gevallen betreft dit een administratieve last voor de instelling die, gezien de aard van de informatieverplichting, slechts beperkt zal zijn.

Met het onderhavige wetsvoorstel wordt voorts voor – kort gezegd – belastingadviseurs, accountants, advocaten, notarissen en makelaars de verplichting in het leven geroepen om op verzoek van de toezichthouders een Verklaring Omtrent het Gedrag te kunnen overleggen. Met het aanvragen van een Verklaring Omtrent het Gedrag gaan kosten gepaard, die als administratieve lasten moeten worden aangemerkt. Op dit moment bedraagt de digitale aanvraag van een Verklaring Omtrent het Gedrag €33,85.

Tot slot brengt het onderhavige wetsvoorstel een toename van de administratieve lasten met zich in het kader van het geschiktheidsvereiste dat zal gaan gelden voor de dagelijks beleidsbepalers van wisselinstellingen en de personen die toezicht houden op het beleid en de algemene gang van zaken binnen een wisselinstelling. Ook voor de beleidsbepalers van een kansspelaanbieder zal het vereiste van geschiktheid gaan gelden en voor de (mede) beleidsbepalers en UBO van een kansspelaanbieder daarnaast ook een betrouwbaarheidsvereiste. Deze wijzigingen brengen voor de betreffende instellingen, wisselinstellingen en kansspelaanbieders, een lastenverzwaring met zich mee. Het gaat om administratieve lasten die volgen uit de voor de geschiktheid- en betrouwbaarheidstoets te verstrekken informatie over de (mede)beleidsbepalers. In het kader van de geschiktheidstoets wordt bijvoorbeeld een toelichting gevraagd op de competenties van de te toetsen personen, alsmede verklaringen van referenten of aanvullende informatie over de positie van de te toetsen persoon binnen de onderneming. Ten behoeve van de betrouwbaarheidstoets dient een te toetsen persoon ondermeer een opgave te doen van zijn financiële, strafrechtelijke en toezichtantecedenten. Het verzamelen van de benodigde informatie voor deze toetsingen zal per te toetsen persoon enkele uren in beslag nemen.

[P.M. kwantificeren]

§ 5.2. Nalevingskosten

Het onderhavige wetsvoorstel zal voorts effect hebben op de nalevingskosten. Nalevingskosten zijn de kosten voor inspanningen die instellingen moeten leveren om aan de inhoudelijke verplichtingen te voldoen die de wetgeving stelt.

De nalevingskosten zullen in het onderhavige geval in de eerste plaats volgen uit de wijzigingen die het wetsvoorstel met zich brengt met betrekking tot de risicobeoordelingen en het cliëntenonderzoek. In de eerste plaats wordt van instellingen verlangd dat zij een risicobeoordeling opstellen en vastleggen en hun bedrijfssystemen en –processen zo inrichten dat deze actueel gehouden wordt. De instellingen dienen hun bedrijfssystemen en –processen voorts aan te passen aan de gewijzigde bepalingen met betrekking tot het cliëntenonderzoek, waaronder bijvoorbeeld het identificeren van de UBO en PEP conform de nieuwe definitie. Bovendien zal er als gevolg van dit wetsvoorstel niet langer in dezelfde gevallen kunnen worden volstaan met een vereenvoudigd cliëntenonderzoek, zodat instellingen maatregelen moeten nemen om in het geval van bestaande zakelijke relaties waarin een vereenvoudigd cliëntenonderzoek is verricht, te voldoen aan de wettelijke vereisten van het cliëntenonderzoek.

Daarnaast kunnen nalevingskosten voortvloeien uit de verplichting voor instellingen om toe te zien op een effectieve toepassing van gedragslijnen en procedures door bijkantoren en dochterondernemingen buiten Nederland. Ook de verplichting voor instellingen om te voorzien in procedures om het werknemers mogelijk te maken een overtreding van de Wwft intern te melden, zal kosten met zich meebrengen.

[P.M. kwantificeren]

§ 6. Consultatie

[P.M.]

ARTIKELSGEWIJS

ARTIKEL I

A

Vanwege het grote aantal wijzigingen in hoofdstuk 1 van de Wwft, wordt dit hoofdstuk opnieuw vastgesteld. Daarmee worden in de eerste plaats de begrips- en reikwijdtebepalingen van de Wwft gewijzigd. Voorts worden nieuwe bepalingen toegevoegd met betrekking tot de met het toezicht en de handhaving belaste bestuursorganen, met betrekking tot risicomangement en met betrekking tot instellingen die deel uitmaken van een groep.

Artikel 1 - begrips- en reikwijdtebepalingen

In verband met het toevoegen van de artikelen 2b tot en met 2f aan de Wwft, wordt hoofdstuk 1 van de Wwft in paragrafen ingedeeld. De eerste paragraaf van hoofdstuk 1 omvat de begrips- en reikwijdtebepalingen.

De definities in artikel 1 worden gewijzigd.

In de eerste plaats wordt een splitsing aangebracht tussen de definitie van instelling en de overige definities van begrippen die in de Wwft terugkomen. Het voorgestelde artikel 1 beperkt zich tot de overige definities, waarna in artikel 1a de instellingen die binnen de reikwijdte van de Wwft vallen worden gedefinieerd. In het gewijzigde artikel 1 is voorts (conform de aanwijzingen voor de regelgeving) gekozen om de definities voortaan alfabetisch en zonder opsommingtekens te ordenen.

Naast deze wijzigingen van wettechnische aard zijn ten behoeve van de implementatie van artikel 3 van de richtlijn ook inhoudelijke wijzigingen in de definities aangebracht en nieuwe definities van begrippen toegevoegd.

Bijkantoor en dochteronderneming

In het onderhavige wetsvoorstel worden volledigheidshalve definities toegevoegd van de begrippen bijkantoor en dochteronderneming. Voor de definitie van bijkantoor is aangesloten bij de definitie van bijkantoor in de verordening kapitaalvereisten.¹¹ Voorts wordt voor de definitie van dochteronderneming verwezen naar de definitie van dochteronderneming in richtlijn 2013/34/EU inzake jaarrekeningen.¹² Zoals in het navolgende zal worden toegelicht gaat de richtlijn ook voor de definitie van groep uit van deze richtlijn inzake jaarrekeningen.

Correspondentrelatie

De verplichting om verscherpt cliëntenonderzoek te verrichten bij een 'correspondentbankrelatie' is in de vierde richtlijn ten opzichte van de derde richtlijn verruimd naar 'correspondentrelatie'. Die verplichting zal dus ook gaan gelden ten aanzien van andere financiële ondernemingen dan banken. In de wet wordt deze definitie daarom ook aangepast.

Conform het bepaalde in artikel 3 van de richtlijn wordt in de definitie van correspondentrelatie verduidelijkt wat er onder bankdiensten moet worden verstaan. Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat hieronder ook het verlenen van documentaire kredieten valt. Voorts wordt met transitrekeningen bedoeld op "payable through accounts", zoals genoemd in artikel 3, achtste lid, van de richtlijn.

Europese toezichthoudende autoriteiten

De Europese toezichthoudende autoriteiten zijn, in het kader van de richtlijn en de onderhavige wet, de Europese autoriteit voor effecten en markten (ESMA), de Europese autoriteit voor verzekeringen en bedrijfspensioenen (EIOPA) en de Europese Bankautoriteit (EBA). Dit volgt onder meer uit de preambule bij de richtlijn (onderdeel 23) en komt overeen met de definitie van Europese toezichthoudende autoriteiten in de Wft.

Groep

Ter implementatie van artikel 3, vijftiende lid, van de richtlijn wordt aan artikel 1 een definitie van groep toegevoegd. Doordat het begrip groep in het eerste artikel wordt gedefinieerd, kan de definitie in artikel 23, zesde lid, onderdeel

¹¹ Verordening (EU) nr. 575/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende prudentiële vereisten voor kredietinstellingen en beleggingsondernemingen en tot wijziging van Verordening (EU) nr. 648/2012 (PbEU 2013, L 176).

¹² Richtlijn 2013/34/EU betreffende de jaarlijkse financiële overzichten, geconsolideerde financiële overzichten en aanverwante verslagen van bepaalde ondernemingsvormen (PbEU 2013, L182).

1°, van de wet komen te vervallen. Naast een groep van ondernemingen die bestaat uit een moederonderneming en haar dochteronderneming(en) en eventuele verdere deelnemingen van deze ondernemingen, kan een groep ook worden gevormd door ondernemingen die door andere betrekkingen met elkaar verbonden zijn. Hiervoor wordt verwezen naar de betrekkingen in artikel 22 van richtlijn 2013/34/EU inzake jaarrekeningen.¹³ Er kan uit hoofde van deze bepaling onder meer sprake zijn van een groep indien een onderneming een meerderheid bezit van de stemrechten van de aandeelhouders of vennoten in een andere onderneming of indien een onderneming het recht heeft om de meerderheid van de beleidsbepalers van een onderneming te benoemen of te ontslaan.

Hoger leidinggevend personeel

Het hoger leidinggevend personeel van een instelling bestaat uit de dagelijks beleidsbepalers van die instelling. Ook de leidinggevendenden binnen een instelling direct onder het niveau van de dagelijks beleidsbepalers nemen doorgaans beslissingen over de blootstelling van een instelling aan bepaalde risico's, waaronder de risico's op witwassen en het financieren van terrorisme. Zij adviseren het bestuur en oefenen een hoge mate van invloed uit op de werkzaamheden die het risico op witwassen en financieren van terrorisme kunnen beïnvloeden. Het gaat hierbij om personen die (eind)verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van deze werkzaamheden. Voor de invulling van de definitie van hoger leidinggevend personeel is daarom aansluiting gezocht bij de personen werkzaam binnen financiële ondernemingen die op grond van artikel 3:8, eerste lid, eerste en derde volzin, van de Wft op geschiktheid worden getoetst.

Supranationale risicobeoordeling en nationale risicobeoordeling

Zowel de Europese Commissie als de individuele lidstaten dienen uit hoofde van de richtlijn de noodzakelijke stappen te ondernemen om de risico's op witwassen en financieren van terrorisme voor de interne markt van de Europese Unie, respectievelijk voor de betreffende lidstaten, te identificeren, te beoordelen en inzichtelijk te maken (artikelen 6 en 7 van de richtlijn).

De Europese Commissie is verantwoordelijk voor de totstandkoming van een supranationale risicobeoordeling waarin specifieke, grensoverschrijdende bedreigingen die van invloed zouden kunnen zijn op de interne markt van de Europese Unie in kaart worden gebracht. Daarbij wordt ingegaan op de onderdelen van de interne markt die aan de hoogste risico's zijn blootgesteld, de risico's per relevante sector en de middelen die door criminelen het meest voor witwassen worden gebruikt. De supranationale risicobeoordeling wordt door de Europese Commissie in ieder geval elke twee jaar geactualiseerd, maar waar nodig vaker.

Bij het opstellen van de nationale risicobeoordeling wordt gebruik gemaakt van deze supranationale risicobeoordeling. De Minister van Financiën en de Minister van Veiligheid en Justitie zijn gezamenlijk aangewezen als de verantwoordelijke autoriteit in de zin van de richtlijn voor het opstellen van de nationale risicobeoordeling. De nationale risicobeoordeling wordt gebruikt voor het verbeteren van de wet- en regelgeving die strekt tot de bestrijding van witwassen en financieren van terrorisme en het stellen van prioriteiten in dat kader. Ook worden in de nationale risicobeoordeling de sectoren geïdentificeerd

¹³ Richtlijn 2013/34/EU betreffende de jaarlijkse financiële overzichten, geconsolideerde financiële overzichten en aanverwante verslagen van bepaalde ondernemingsvormen (PbEU 2013, L 182).

die een kleiner, dan wel groter risico op witwassen of terrorismefinanciering vertegenwoordigen.

Zowel de supranationale, als de nationale risicobeoordeling worden aan de instellingen beschikbaar gesteld als hulpmiddel bij het opstellen van de individuele risicobeoordelingen van instellingen in de zin van artikel 8 van de richtlijn. Zie in dat kader ook het voorgestelde artikel 2b en 2c.

Persoonsgegevens

Waar mogelijk wordt bij de introductie van nieuwe begrippen aangesloten bij de definities uit algemene wetten of Europese richtlijnen. Dit is bijvoorbeeld het geval bij het begrip persoonsgegevens. Voor de definitie van persoonsgegevens wordt aangesloten bij de Wet bescherming persoonsgegevens.

Politiek prominente persoon, familielid van een politiek prominente persoon en persoon bekend als naaste geassocieerde van een politiek prominente persoon
De begrippen 'politiek prominente persoon', 'familielid van een politiek prominente persoon' en 'persoon bekend als naaste geassocieerde van een politiek prominente persoon' zullen niet langer middels een verwijzing naar de uitvoeringsrichtlijn bij de derde richtlijn,¹⁴ maar bij algemene maatregel van bestuur worden gedefinieerd. Daarmee wordt de mogelijkheid gecreëerd om in aanvulling op de personen die door de richtlijn als PEP worden aangemerkt, ook andere personen aan te wijzen die voor Nederland als zodanig kwalificeren, bijvoorbeeld indien de nationale risicobeoordeling daartoe aanleiding geeft.

Artikel 3, negende lid, van de richtlijn voorziet ten opzichte van de uitvoeringsrichtlijn in een uitbreiding van de definitie van PEP. Daaronder zullen ook bestuurders, plaatsvervangend bestuurders en leden van de raad van bestuur of bekleeders van een gelijkwaardige functie bij een internationale organisatie worden verstaan. Daarnaast verplicht de richtlijn de instellingen voortaan ook om de PEPs in Nederland te identificeren en aan verscherpte cliëntenonderzoeksmatregelen te onderwerpen. Het begrip van PEP beperkt zich derhalve niet langer tot in het buitenland woonachtige of gevestigde, dan wel uit het buitenland afkomstige personen. Dit zal in de algemene maatregel van bestuur tot uitdrukking komen.

Conform de richtlijn worden de definities van 'familielid van een politiek prominente persoon' en van 'persoon bekend als naaste geassocieerde van een politiek prominente persoon' uit de definitie van 'politiek prominente persoon' gelicht (zie artikel 3, tiende en elfde lid). De richtlijn wijzigt de definitie van deze begrippen echter niet inhoudelijk, zodat het vooralsnog niet is voorzien dat de invulling van deze begrippen bij algemene maatregel van bestuur tot een inhoudelijke wijziging van de betreffende definities zal leiden.

Shellbank

Ter implementatie van artikel 3, zeventiende lid, van de richtlijn is de definitie van shellbank uitgebreid met andere financiële ondernemingen die zijn opgericht in een rechtsgebied waar zij geen fysieke aanwezigheid hebben en die niet zijn verbonden met een onder toezichtstaande groep. Met het

¹⁴ Richtlijn 2006/70/EG van de Commissie van 1 augustus 2006 tot vaststelling van uitvoeringsmaatregelen van Richtlijn 2005/60/EG van het Europees Parlement en de Raad wat betreft de definitie van politiek prominente personen en wat betreft de technische criteria voor vereenvoudigde klantenonderzoekprocedures en voor vrijstellingen op grond van occasionele of zeer beperkte financiële activiteiten (Pb 2006, L 214).

ontbreken van fysieke aanwezigheid wordt bedoeld dat de bank of andere financiële onderneming geen bestuur of beheer van betekenis heeft in het rechtsgebied waar zij is opgericht, zo blijkt uit dit zeventiende lid.

Uiteindelijke belanghebbende

Het algemene deel van de definitie van 'uiteindelijk belanghebbende' in de richtlijn is niet inhoudelijk gewijzigd ten opzichte van de derde anti-witwasrichtlijn (in beide richtlijnen is dit artikel 3, zesde lid, aanhef). In de beide richtlijnen wordt een UBO omschreven als een natuurlijke persoon die de uiteindelijke eigenaar is van of zeggenschap heeft over de cliënt en/of de natuurlijke persoon voor wiens/wier rekening een transactie of activiteit wordt verricht.

De verdere uitwerking die wordt gegeven aan de definitie van UBO is in de richtlijn anders dan in de derde anti-witwasrichtlijn. Aan de definitie van de UBO van een "vennootschapsrechtelijke entiteit" is toegevoegd dat in het uiterste geval ook een of meerdere natuurlijke personen die behoren tot het hoger leidinggevend personeel kunnen worden aangemerkt als UBO (artikel 3, zesde lid, onderdeel a, subonderdeel ii). Dat is aan de orde wanneer geen enkele natuurlijke persoon kwalificeert aan de hand van percentages aandelen, stemrecht of eigendom of via zeggenschap met andere middelen, indien alle mogelijke middelen zijn uitgeput om te achterhalen wie UBO is en er bovendien geen reden is voor verdenking, ofwel indien er enige twijfel bestaat of een achterhaalde persoon UBO is (artikel 3, zesde lid, onderdeel a, subonderdeel ii, van de richtlijn). Daarnaast wordt in het betrokken artikel duidelijk gemaakt dat het percentage van meer dan 25 procent van aandelen, stemrecht of eigendom niet in alle gevallen bepalend is en dat het ook van belang is om het indirecte eigendom mee te nemen bij het bepalen wie de UBO is.

Ook is in de richtlijn een definitie opgenomen van de UBO van een trust die afwijkt van de definitie in de derde anti-witwasrichtlijn en die beter aansluit bij de aanbevelingen van FATF.

Voor (1) juridische entiteiten, waartoe ook stichtingen worden gerekend, en voor (2) juridische constructies die lijken op een trust, wordt voorgeschreven dat voor het bepalen van wie hun UBO(s) is of zijn aansluiting gezocht moet worden bij de UBO-definitie die in artikel 3, zesde lid, onderdeel b, is opgenomen voor trusts.¹⁵

Bij de implementatie van de richtlijn is de keuze gemaakt om in de Wwft alleen het algemeen deel van de UBO definitie (de aanhef van artikel 3, zesde lid) op te nemen, met daarbij een delegatiegrondslag voor de verdere uitwerking van het begrip UBO naar specifieke juridische entiteiten en juridische constructies. In bedoelde algemene maatregel van bestuur worden in ieder geval de uitwerkingen zoals die in de richtlijn zijn gegeven voor vennootschapsrechtelijke entiteiten en trusts (respectievelijk onderdelen a en b

¹⁵ Het onderscheid in de richtlijn tussen enerzijds vennootschappen en andere juridische entiteiten en anderzijds trusts en juridische constructies die vergelijkbaar zijn met trusts, vloeit voort uit de aanbevelingen van FATF: "Legal persons refers to any entities other than natural persons that can establish a permanent customer relationship with a financial institution or otherwise own property. This can include companies, bodies corporate, foundations, anstalt, partnerships, or associations and other relevantly similar entities. Legal arrangements refers to express trusts or other similar legal arrangements. Examples of other similar arrangements (for AML/CFT purposes) include fiducie, treuhand and fideicomiso" (zie FATF Aanbevelingen, glossary).

van artikel 3, zesde lid) opgenomen. Daarnaast zal ook voor andere in Nederland veel voorkomende rechtspersonen zoals de stichting en de vereniging en veel voorkomende juridische entiteiten zoals de vennootschap onder firma, een eigen definitie van UBO worden uitgewerkt. Deze uitwerkingen bij algemene maatregel van bestuur zijn bedoeld om het voor instellingen eenvoudiger te maken om van hun cliënten te bepalen wie UBO(s) is of zijn. Ook voor de rechtspersonen en juridische entiteiten zelf maakt dit het eenvoudiger om vast te stellen wie de eigen UBO(s) is of zijn.

Artikel 1a - instellingen

In voorgesteld nieuw artikel 1a wordt vastgesteld op welke instellingen de wet van toepassing is en worden deze instellingen nader gedefinieerd. Voor de indeling van dit artikel is aangesloten bij de drie categorieën instellingen die artikel 2 van de richtlijn onderscheidt: banken, andere financiële ondernemingen en personen handelend in het kader van hun beroepsactiviteiten. Deze driedeling werd ook al gehanteerd in de derde richtlijn, maar kwam tot nu toe niet tot uitdrukking in de Wwft. In het tweede tot en met vierde lid van artikel 1a worden de drie categorieën instellingen nader omschreven.

De richtlijn vereist dat de reikwijdte van de Wwft op een aantal onderdelen moet worden uitgebreid.

Gebleken is dat de kansspelsector wordt gebruikt voor het witwassen van opbrengsten uit criminele activiteiten. Door de aanbieders van kansspelen aan te merken als instelling, kunnen deze praktijken zoveel mogelijk worden voorkomen. Om die reden zijn zij in de richtlijn opgenomen. Ter implementatie van de richtlijn worden kansspelaanbieders in de zin van artikel 1, eerste lid, onderdeel a, en artikel 30b van de Wet op de kansspelen aangemerkt als instelling. Daarmee dienen niet langer alleen speelcasino's, maar alle kansspelaanbieders in de zin van de Wet op de kansspelen zich aan de verplichtingen van de Wwft te houden.

Voorts zullen op grond van het voorgestelde vierde lid, onderdeel h, personen die handelen in goederen voortaan binnen de reikwijdte van de Wwft vallen voor zover daarbij betalingen in contanten worden gedaan of ontvangen voor een bedrag van EUR 10.000,- of meer, ongeacht of de transactie plaatsvindt in een handeling of door middel van meer handelingen waartussen een verband bestaat. Daarmee wordt het drempelbedrag waarboven de personen die handelen in goederen worden aangemerkt als instelling, verlaagd. Ook worden hiermee niet alleen de beroeps- of bedrijfsmatige verkopers, maar ook de beroeps- of bedrijfsmatige kopers van die goederen onder het bereik van de Wwft gebracht. Hiermee wordt artikel 2, derde lid, onderdeel e, van de richtlijn geïmplementeerd.

Wisselinstellingen worden met het onderhavige wetsvoorstel ook binnen de reikwijdte van de Wwft gebracht voor zover zij wisseldienst b in de zin van artikel 1:1 van de Wft aanbieden. In artikel 1a, derde lid, onderdeel f, wordt derhalve niet langer een onderscheid gemaakt tussen de verschillende wisseldiensten die een wisselinstelling kan aanbieden. De reden hiervoor is dat de richtlijn eveneens geen onderscheid maakt tussen de wisseldiensten die door een wisselinstelling kunnen worden aangeboden. Ook aan het verlenen van wisseldienst b, wat kort gezegd het uitbetalen van munten of bankbiljetten op vertoon van onder meer een creditcard of papieren wissels en cheques betreft, zijn witwasrisico's verbonden.

Voor het overige beogen de wijzigingen in de omschrijvingen van de instellingen in het derde en vierde lid geen inhoudelijke wijziging. Zo worden advocaten en notarissen, waaronder ook toegevoegd notarissen en kandidaat-notarissen, voortaan in afzonderlijke onderdelen genoemd. Voor beide beroepsgroepen blijven dezelfde werkzaamheden gelden in welk kader zij als instelling in de zin van de Wwft worden aangemerkt. Voorts worden in onderdeel 1a, derde lid, onderdeel b, de betaaldienstverlener en de persoon die bij de uitvoering van betaaldiensten optreedt voor rekening van een betaaldienstverlener met een zetel in een andere lidstaat en die beschikt over een vergunning verleend door de toezichthouder in die lidstaat, samengevoegd tot één categorie. Tot slot is steeds consequent aangegeven dat zowel natuurlijke personen, rechtspersonen en vennootschappen de genoemde beroepsactiviteiten kunnen verrichten. Uit de formulering "natuurlijke persoon, rechtspersoon of vennootschap die zelfstandig onafhankelijk beroeps- of bedrijfsmatig werkzaamheden verricht" volgt dat de verplichtingen uit hoofde van deze wet van toepassing kunnen zijn op natuurlijke personen die zelfstandig hun werkzaamheden uitoefenen, alsmede op rechtspersonen. De verplichtingen zijn niet van toepassing op beroepsbeoefenaars in loondienst. In dat geval kan alleen de rechtspersoon waarvoor de beroepsbeoefenaar werkzaam is bestuursrechtelijk door de toezichthouder worden aangesproken. Dit volgt ook uit artikel 46, eerste lid, van de richtlijn. De mogelijkheid van tuchtrechtelijke maatregelen jegens natuurlijke personen op basis van het wettelijke tuchtrecht, blijft echter bestaan.

In het vijfde lid van nieuw artikel 1a komt de reeds bestaande uitzondering van het oude artikel 1, tweede lid, Wwft terug voor belastingadviseurs, advocaten en notarissen die werkzaamheden verrichten betreffende de bepaling van de rechtspositie van een cliënt, diens vertegenwoordiging en verdediging in rechte, het geven van advies voor, tijdens en na een rechtsgeding of het geven van advies over het instellen van of vermijden van een rechtsgeding. In deze gevallen is de wet niet op de genoemde instellingen van toepassing, vanwege de vertrouwenspositie die deze instellingen in het maatschappelijke verkeer innemen. Deze uitzondering wordt in het onderhavige wetsvoorstel inhoudelijk ongewijzigd gehandhaafd, hetgeen in lijn is met de artikelen 14, vierde lid, en 34, tweede lid, van de richtlijn.

In navolging van artikel 1:13, eerste lid, van de Wft wordt in artikel 1a, zesde lid, voorgesteld om ten aanzien van een belegginginstelling die een beleggingsfonds of een beleggingsmaatschappij is met een aparte beheerder, op die beheerder de verplichting te laten rusten ervoor zorg te dragen dat het beleggingsfonds of de beleggingsmaatschappij voldoet aan de voor dat fonds of die maatschappij geldende normen en verplichtingen uit hoofde van de Wwft. Ditzelfde geldt voor icbe's die een fonds voor collectieve belegging in effecten of een maatschappij voor collectieve belegging in effecten zijn en een aparte beheerder hebben. In geval van een aparte beheerder, vraagt de beheerder van de beleggingsinstelling of icbe een vergunning op grond van de Wft aan en wordt ook aan die beheerder (en niet rechtsreeks aan de beleggingsinstelling of icbe) een vergunning verleend. Op grond van artikel 1:13, eerste lid, Wft is de beheerder van de beleggingsinstelling of icbe de normadressaat van de bepalingen in de Wft. De toezichthouders zijn bevoegd handhavingsmaatregelen te nemen in het geval van een overtreding door een beheerder (zie ook onderdeel V).

Tot slot wordt voorgesteld om in het zevende lid een grondslag op te nemen om bij ministeriële regeling meerdere instellingen of categorieën instellingen geheel of gedeeltelijk vrij te stellen van het toepassingsbereik van de wet, indien deze instellingen incidenteel of slechts in zeer beperkte mate financiële werkzaamheden verrichten en waarbij een bewezen laag risico van witwassen of financieren van terrorisme bestaat. Met dit artikellid wordt voorzien in een grondslag om uitvoering te kunnen geven aan het bepaalde in artikel 2, tweede tot en met achtste lid, van de richtlijn. Het betreft onder meer de mogelijkheid die de richtlijn aan lidstaten biedt om op basis van een adequate risicobeoordeling bepaalde aanbieders van kansspelen vrijstelling te verlenen van de verplichtingen uit hoofde van deze wet.

Het gebruik van deze vrijstellingsmogelijkheid zal beperkt zijn en kan uitsluitend plaatsvinden na een specifieke risicobeoordeling waarin wordt nagegaan of de aan de betreffende transacties verbonden risico's zodanig laag zijn dat van vrijstelling sprake kan zijn. Aan de vrijstelling kunnen voorwaarden worden verbonden, waaronder de voorschriften bedoeld in artikel 2, derde tot en met zesde lid, van de richtlijn.

De vrijstellingsmogelijkheid kan voorts gebruikt worden om instellingen bij ministeriële regeling geheel of gedeeltelijk vrij te stellen van de verplichting om bepaalde cliëntenonderzoeksmatregelen te treffen. Nu deze mogelijkheid reeds besloten ligt in het onderhavige artikel, kan de grondslag hiervoor in artikel 3 komen te vervallen.

Artikel 1b - toezichthouders

Het voorgestelde artikel 1b voorziet in een vereenvoudiging van de bestaande structuur voor het aanwijzen van de toezichthouders op grond van de Wwft. Met deze nieuwe bepaling worden geen inhoudelijke wijzigingen beoogd.

De implementatie van de richtlijn met het onderhavige wetsvoorstel leidt onder meer tot wijziging van de bepalingen waarmee de instellingen die binnen de reikwijdte van de Wwft vallen worden aangewezen. Voorts wordt ter implementatie van de richtlijn voorzien in bepalingen met betrekking tot het risicogebaseerd toezicht door de toezichthouders en worden de handhavingsbevoegdheden en publicatiebevoegdheden van de toezichthouders uitgebreid. Dit leidt tot wijzigingen in de bepalingen die naar huidig recht betrekking hebben op (het aanwijzen van) de toezichthouders en hun bevoegdheden, zodat deze wijzigingen worden aangegrepen om de huidige bepalingen in de wet met betrekking tot het aanwijzen van de toezichthouders, te vereenvoudigen. Daarmee wordt geen inhoudelijke wijziging beoogd, maar gestreefd naar een verbetering van de toegankelijkheid van deze wet.

In de eerste plaats wordt voorgesteld om in artikel 1b de bestuursorganen aan te wijzen die belast zijn met de uitvoering en de handhaving van deze wet. Het betreft de bestuursorganen die naar huidig recht op grond van artikel 24, eerste lid, in het Besluit aanwijzing toezichthouders Wwft zijn aangewezen en de bestuursorganen die naar huidig recht op grond van artikel 24, vijfde en zesde lid, van de Wwft belast zijn met het toezicht, ieder voor zover het de in het artikel genoemde instellingen betreft. Hiermee wordt geen inhoudelijke wijziging van de bevoegdheidsverdeling tussen de relevante bestuursorganen beoogd. Conform de Algemene wet bestuursrecht wordt onder handhaving zowel toezicht, als sanctionering begrepen.

Met het voorgestelde artikel 1b wordt het onderscheid verduidelijkt tussen de toezichthoudende taken en bevoegdheden van de genoemde bestuursorganen en de bevoegdheden die aangewezen natuurlijke personen, bedoeld in titel 5.2 van de Awb, in het kader van het toezicht op de naleving van deze wet, kunnen hebben. Het gewijzigde artikel 24 van deze wet (zie onderdeel V) heeft nog slechts betrekking op het toezicht op de naleving van deze wet door natuurlijke personen. Deze personen kunnen bij besluit van de toezichthouders worden aangewezen.

Door middel van het toevoegen van een definitie van toezichthouder aan artikel 1 is bewerkstelligd dat in de diverse relevante bepalingen in deze wet kan worden verwezen naar het bevoegde bestuursorgaan door het begrip 'toezichthouder' te hanteren. De definitie van toezichthouder in artikel 1 verwijst naar de bevoegdheidsverdeling in artikel 1b, op grond waarvan de verschillende bestuursorganen bevoegd zijn ten aanzien van verschillende instellingen. In het wetsvoorstel wordt, in plaats van de eerder gehanteerde verwijzingen naar artikel 24, voortaan het begrip toezichthouder gehanteerd.

DNB wordt op grond van het tweede lid van artikel 1b aangewezen als toezichthouder ten aanzien van de verordening. Conform huidig recht is DNB op grond van het tweede lid reeds de aangewezen toezichthouder ten aanzien van de voorganger van deze verordening.¹⁶ Ook de aanwijzing van de AFM als toezichthouder voor verordening (EU) nr. 1031/2010 inzake de tijdstippen, het beheer en andere aspecten van de veiling van broeikasgasemissierechten die eerder was te vinden in artikel 24, vierde lid, van de wet, krijgt nu een grondslag in dit artikel, namelijk in het derde lid.

In het vierde lid van artikel 1b is, naar voorbeeld van de Wft, de mogelijkheid opgenomen om één of meerdere van de bestuursorganen genoemd in het eerste lid, bij algemene maatregel van bestuur te belasten met de uitvoering en handhaving van de bij of krachtens een verordening gestelde regels.

Voorts wordt naar voorbeeld van de Wft in het vijfde lid bepaald dat de bij of krachtens één van de in het tweede tot en met het vierde lid bedoelde verordeningen gestelde regels voor de toepassing van deze wet gelijk worden gesteld met de bij of krachtens deze wet gestelde regels. Hierdoor zijn bijvoorbeeld artikel 24 en 28 ook van toepassing op regels die krachtens één van de bedoelde verordeningen zijn gesteld en door de toezichthouder worden uitgevoerd of gehandhaafd.

In het zesde lid van artikel 1b komt tot slot de implementatie van artikel 48, eerste en zesde tot en met achtste lid tot uitdrukking. In de wet wordt vastgelegd dat het toezicht door de Wwft toezichthouders op alle instellingen geschiedt volgens een risico gebaseerde aanpak en dat dit toezicht effectief is. Artikel 48 van de richtlijn geeft in de leden 1 en 6 tot en met 8 invulling aan die aanpak. Om deze invulling in nationale wet- en regelgeving te implementeren is voorzien in de mogelijkheid om bij ministeriële regeling regels te stellen met betrekking tot de taakuitoefening van de toezichthouders.

Artikel 1c bevat de vrijstellingsmogelijkheid voor banken die deel uitmaken van een groep banken die blijvend is aangesloten bij een centrale kredietinstelling.

¹⁶ Verordening (EG) nr. 2006/1781 van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 15 november 2006 betreffende bij geldovermakingen te voegen informatie over de betaler (PbEU 2006, L 345)

Deze vrijstellingsmogelijkheid bestond reeds naar huidig recht, op grond van het achtste lid van artikel 24, en wordt gehandhaafd.

Artikel 2 tot en met 2d - risicomanagement

De tweede paragraaf van hoofdstuk 1 omvat bepalingen met betrekking tot het risicomanagement van instellingen.

Artikel 2 van de Wwft wordt op onderdelen gewijzigd ter implementatie van artikel 45, tweede en derde lid, van de richtlijn. Instellingen met bijkantoren en dochterondernemingen die gevestigd zijn in een derde staat, dienen er op grond van het eerste lid van artikel 2 voor zorg te dragen dat deze bijkantoren en dochterondernemingen het bepaalde in de Wwft naleven. Daarmee wordt beoogd dat bijkantoren en dochterondernemingen het bepaalde in de Wwft naleven, ook als het recht van de staat waar zij zelf gevestigd zijn, minder strenge normen kent ter bestrijding van witwassen of financieren van terrorisme. Deze verplichting zal gelden voor alle instellingen die binnen de reikwijdte van de Wwft vallen en heeft betrekking op alle verplichtingen die voortvloeien uit de onderhavige wet. Dat betekent dat instellingen er ook voor zorg dienen te dragen dat bedoelde bijkantoren en dochterondernemingen adequate risicobeoordelingen uitvoeren en adequate procedures hebben die voorzien in gegevensbescherming, naast de naar huidig recht geldende verplichtingen met betrekking tot het verrichten van cliëntenonderzoek, het vastleggen van het cliëntenonderzoek en het bewaren van gegevens. Hiermee wordt beoogd te voorkomen dat het normenkader van de richtlijn en daarmee het niveau van beheersing van risico's op witwassen en financieren van terrorisme in de Europese Unie (al dan niet onbedoeld) wordt uitgehold via deze bijkantoren en dochterondernemingen. Voorts worden instellingen met een bijkantoor in een andere lidstaat op grond van het derde lid verplicht om erop toe te zien dat deze bijkantoren de regelgeving in de betreffende lidstaat ter implementatie van de richtlijn naleven.

Andersom geldt dat bijkantoren in Nederland van banken en andere financiële ondernemingen met zetel buiten Nederland op grond van de richtlijn worden aangemerkt als instellingen, zodat zij zelfstandig onder het recht en het toezicht van de lidstaat van ontvangst vallen. Vestigingen, niet zijnde bijkantoren, kwalificeren niet als instellingen maar vallen wel onder het recht en het toezicht van de lidstaat van ontvangst.

Voor genoemde verplichtingen vergen een actieve houding van de instelling, die moet toezien op de naleving van deze wet. Een instelling kan er door de toezichthouder op worden aangesproken indien een bijkantoor of dochteronderneming daarin tekort schiet.

Het huidige artikel 2a van de wet kan ongewijzigd in stand blijven.

Na artikel 2a worden drie artikelen toegevoegd met betrekking tot de risicobeoordeling die een instelling op grond van artikel 8 van de richtlijn dient uit te voeren en de gedragslijnen, procedures en maatregelen die een instelling moet instellen om de risico's die zij heeft geïdentificeerd, te beperken en beheren.

In het nieuwe artikel 2b wordt de verplichting geïntroduceerd voor een instelling om de risico's op witwassen en financieren van terrorisme, die zijn verbonden aan de aard en omvang van de instelling en de dienstverlening van de instelling, vast te stellen en te beoordelen. Daarbij dient de instelling in

ieder geval rekening te houden met de risicofactoren die genoemd worden in het tweede lid van dit artikel. De intensiteit van de risicobeoordeling wordt afgestemd op de mate waarin de risico's voorzienbaar zijn met inachtneming van de aard en omvang van de instelling.

Voor financiële ondernemingen geldt op grond van artikel 10 van het Besluit prudentiële regels Wft (hierna: Bpr) de verplichting tot het uitvoeren van een systematische integriteitsrisicoanalyse. Onder integriteitsrisico in de zin van het Bpr wordt een gevaar voor de aantasting van de reputatie verstaan of een bestaande of toekomstige bedreiging van het vermogen of resultaat van de financiële onderneming als gevolg van een ontoereikende naleving van hetgeen bij of krachtens enig wettelijk voorschrift is voorgeschreven. De risicobeoordeling in de Wwft beperkt zich tot de blootstelling van een instelling aan het risico op witwassen en financieren van terrorisme, terwijl de systematische integriteitsrisicoanalyse een breder bereik heeft. Het ligt voor de hand dat de risicobeoordeling uit hoofde van de Wwft onderdeel is van de systematische integriteitsrisicoanalyse, bedoeld in artikel 10 van het Bpr.

Het analyseren van de risico's op witwassen en financieren van terrorisme is een eerste stap in de ontwikkeling van beleid, procedures en maatregelen, ter beheersing van de risico's op witwassen en financieren van terrorisme. Van een instelling wordt verwacht dat zij op een continue basis haar organisatie doorlicht ten einde te beoordelen in welke gevallen en bij welke bedrijfsonderdelen er risico's op witwassen en financieren van terrorisme bestaan. Met behulp van deze analyse kan de instelling haar beleid vormgeven om deze risico's te beheersen.

Indien een instelling behoort tot een sector waarvan de inherente specifieke risico's duidelijk en inzichtelijk zijn, zodat het mogelijk is beleid te ontwikkelen ter beheersing van deze risico's, kan de toezichthouder in een individueel geval ontheffing verlenen van de verplichting tot het identificeren en beoordelen van de risico's op witwassen en financieren van terrorisme.

Uit de beoordeling van de risico's moet duidelijk worden of de geïdentificeerde risico's adequaat kunnen worden ondervangen. Een instelling dient op grond van artikel 2c beleid, bestaande uit gedragslijnen, procedures en maatregelen, op te stellen om de geïdentificeerde risico's beheersbaar te maken. Daarmee dient de risicobeoordeling als basisinstrument om te voorkomen dat de dienstverlening van de instelling wordt misbruikt voor witwassen of financieren van terrorisme.

De gedragslijnen, procedures en maatregelen dienen zowel de door de instelling zelf geïdentificeerde risico's als de risico's die in de supranationale en nationale risicobeoordeling zijn geïdentificeerd, te beperken en beheersen. De supranationale en nationale risicobeoordeling worden hiertoe ter beschikking gesteld aan de instellingen. De gedragslijnen, procedures en maatregelen die de instelling vaststelt, worden afgestemd op de omvang en aard van de instelling. Daarnaast is een instelling verplicht de gedragslijnen, procedures en maatregelen met regelmaat aan een toetsing te onderwerpen en waar nodig te actualiseren, mede op basis van de actualisering van de risicobeoordeling van de instelling. De personen die het dagelijks beleid van de instelling bepalen dienen aan de gedragslijnen, procedures en maatregelen hun goedkeuring te verlenen.

Rechtspersonen of vennootschappen die als instelling in de zin van de Wwft kwalificeren, dienen op grond van artikel 2d een van de personen die het dagelijks beleid van de instelling bepalen aan te wijzen als verantwoordelijk voor de naleving door de instelling van het bij of krachtens de Wwft bepaalde. Met 'indien van toepassing' is in het artikel duidelijk gemaakt dat deze verplichting niet geldt voor natuurlijke personen, die naar hun aard niet aan deze bepaling kunnen voldoen. De aangewezen dagelijks beleidsbepaler is binnen de instelling verantwoordelijk voor het toezien op de naleving van de Wwft en onderliggende regelgeving.

Op grond van het tweede lid van artikel 2d worden instellingen verplicht om, voor zover dit evenredig is aan de aard en de omvang van haar onderneming, te voorzien in de invulling van een compliance functie. De compliancefunctie is gericht op de controle van de naleving van de wettelijke regels en de regels die door een instelling zelf zijn ingesteld. Daartoe dient de compliance functie onafhankelijk en effectief te kunnen worden uitgevoerd. Uit artikel 33, tweede lid, van de richtlijn volgt voorts dat de persoon die is belast met de compliance functie verantwoordelijk is voor het melden van ongebruikelijke transacties en het verstrekken van de benodigde informatie aan de FIU. Met het oog op het belang van het melden van ongebruikelijke transacties aan de FIU ligt het voor de hand dat de verantwoordelijkheid voor het aanmerken van een transactie als ongebruikelijk en het melden daarvan aan de FIU, bij het hoofd van een compliance afdeling ligt.

Voorts wordt met het vierde lid van artikel 2d de verplichting voor instellingen geïntroduceerd om, indien dit evenredig is aan de aard en omvang van haar onderneming, te voorzien in een onafhankelijke auditfunctie. Hiermee wordt artikel 8, vierde lid, onderdeel b, van de richtlijn geïmplementeerd. De verplichting om een compliance- en auditfunctie in te stellen geldt naar haar aard alleen voor rechtspersonen en vennootschappen die als instelling kwalificeren. Voor de toepassing van deze wet dient de auditfunctie de naleving van het bij of krachtens de Wwft bepaalde door de instelling, alsmede de uitoefening van de compliance functie, op onafhankelijke wijze te controleren. Dat geldt in het bijzonder voor het controleren van de werking van de gedragslijnen, procedures en maatregelen die door een instelling worden ingesteld om de geïdentificeerde risico's te beheersen, bedoeld in artikel 2c. De intensiteit van de invulling van de auditfunctie dient te worden afgestemd op het risicoprofiel van de instelling.

Artikel 2e en 2f - groepen

Ter implementatie van artikel 45, eerste, vijfde en negende lid, van de richtlijn, worden twee bepalingen toegevoegd die betrekking hebben op instellingen die deel uitmaken van een groep die in meerdere landen actief is.

Artikel 2e richt zich tot twee type instellingen, te weten degenen die hun bedrijf maken van het verlenen van betaaldiensten en elektronischgeldinstellingen, die een hoofdkantoor in een andere lidstaat hebben en die door middel van vestigingen – niet zijnde bijkantoren – werkzaam zijn in Nederland. Het zal daarbij doorgaans gaan om (een netwerk van) agenten. Met het eerste lid van dit artikel wordt de verplichting geïntroduceerd om in geval van meerdere vestigingen in Nederland, één centraal contactpunt aan te wijzen voor de toezichthouder. Het tweede lid bepaalt dat het centraal contactpunt de naleving van het bij of krachtens de Wwft bepaalde namens de instelling bewerkstelligt. Hiermee wordt beoogd de praktische uitvoerbaarheid van het toezicht op de naleving van de Wwft te

vergemakkelijken en daarmee bij te dragen aan die naleving. De toezichthouders kunnen het door de instelling aangewezen centraal contactpunt aanspreken op de naleving door de instelling (en vestigingen niet zijnde bijkantoren) van het bij of krachtens de Wwft bepaalde.

Uit artikel 2f volgt dat instellingen in Nederland die deel uitmaken van een groep en die bijkantoren of dochterondernemingen hebben in landen buiten de Europese Unie, waarop het bij of krachtens de Wwft bepaalde niet van toepassing is, ervoor zorg dragen dat binnen deze bijkantoren of dochterondernemingen de op het niveau van de groep geldende gedragslijnen en procedures (die voldoen aan het bij of krachtens de Wwft bepaalde) effectief worden toegepast. Deze verplichting geldt voor zover de regelgeving in het land waar het bijkantoor of de dochteronderneming is gevestigd, minder streng is dan in de Europese Unie. Indien de toepassing van de uit hoofde van de Wwft geldende normen voor het bijkantoor of de dochteronderneming niet mogelijk blijkt, dient de instelling de toezichthouder hiervan in kennis te stellen. Dat stelt de toezichthouder in staat om zo nodig aanvullende toezichtmaatregelen te treffen die er zelfs op neer kunnen komen dat van de instelling wordt gevraagd om haar bedrijfsactiviteiten in de betrokken staat te beëindigen. Uit het onderhavige artikel volgt ook dat een instelling door de toezichthouder kan worden aangesproken wanneer bijkantoren of meerderheidsdochters de op het niveau van de groep vastgestelde procedures niet voldoende naleven en de toezichthouder daarvan niet op de hoogte is gesteld door de instelling.

B

Onderdeel B wijzigt artikel 3 met betrekking tot het cliëntenonderzoek en is de implementatie van artikel 11 van de richtlijn. In de eerste plaats wordt met een nieuw zevende en achtste lid verduidelijkt in welke gevallen personen die in goederen handelen en aanbieders van kansspeldiensten cliëntenonderzoek moeten verrichten.

Op grond van het voorgestelde zevende lid zijn personen die beroeps- of bedrijfsmatig in goederen handelen verplicht om cliëntenonderzoek te verrichten indien daarbij contante betalingen worden gedaan of ontvangen van € 10.000,- of meer. Bij grote betalingen in contanten is het risico op witwassen en financieren van terrorisme zeer hoog. Met de onderhavige verplichting tot cliëntenonderzoek wordt beoogd de waakzaamheid van personen die in goederen handelen te vergroten ten aanzien van dergelijke betalingen in contanten en de daaraan verbonden risico's. De grens vanaf welke deze personen cliëntenonderzoek moeten verrichten wordt verlaagd van €15.000,- naar €10.000,- om deze waakzaamheid in een groter aantal gevallen mogelijk te maken. Dit volgt uit artikel 11, onderdeel c, van de richtlijn, dat hiermee strenger is dan de FATF-aanbevelingen.

De richtlijn beoogt het gebruik van de diensten van de kansspelsector voor het witwassen van de opbrengsten uit criminele activiteiten terug te dringen door kansspelaanbieders te verplichten cliëntenonderzoek te verrichten en ongebruikelijke transacties te melden. Een aanbieder van kansspelen dient op grond van artikel 3, achtste lid, cliëntenonderzoek te verrichten indien hij in of vanuit Nederland een incidentele transactie verricht ten behoeve van een cliënt van € 2000,- of meer. Ook indien er sprake is van meerdere, met elkaar samenhangende transacties, met een gezamenlijke waarde van € 2000,- of meer geldt deze verplichting. De verplichting tot het uitvoeren van een

cliëntenonderzoek geldt indien het drempelbedrag wordt overschreden bij het ophalen van het prijzengeld, bij het aangaan van een weddenschap, maar ook indien sprake is van een combinatie van beide activiteiten. Onder het aangaan van een weddenschap wordt onder meer verstaan de aankoop of verkoop van speelpenningen, het kopen van een lot en het afsluiten van een abonnement in het kader van een kansspel. Het moment waarop het cliëntenonderzoek door een kansspelaanbieder moet worden uitgevoerd, kan per type kansspel verschillen. Aanbieders van kansspelen met fysieke lokalen dienen ervoor te zorgen dat wanneer het cliëntenonderzoek plaatsvindt bij de ingang van het lokaal, het cliëntenonderzoek kan worden gekoppeld aan de transacties die vervolgens in het lokaal door de cliënt worden verricht.

Het derde lid en het vijfde lid (nieuw) van artikel 3 zijn aangepast op de nieuwe definitie van UBO. Omdat bij algemene maatregel van bestuur zal worden voorzien in de uitwerkingen die de richtlijn geeft voor de invulling van het begrip UBO voor trusts en vennootschapsrechtelijke entiteiten, alsmede in de uitwerkingen van de definitie van UBO voor andere in Nederland veel voorkomende rechtspersonen, behoeft in deze leden niet langer een invulling van de UBO-definitie voor trusts en personenvennootschappen te worden opgenomen. In deze leden vervallen derhalve de verwijzingen naar de insteller en trustee van een trust en naar de natuurlijke persoon die (kort gezegd) meer dan 25% belang of zeggenschap heeft in een personenvennootschap.

In het zesde lid, onderdeel d, wordt verduidelijkt dat met twijfel aan de betrouwbaarheid van eerder verkregen gegevens van de cliënt wordt bedoeld dat er twijfel bestaat bij de juistheid of de volledigheid van deze gegevens. Hiermee wordt aangesloten bij artikel 11, onderdeel f, van de richtlijn. Dit artikel bepaalt dat cliëntenonderzoek moet worden verricht indien betwijfeld wordt of de eerder verkregen gegevens waarheidsgetrouw of toereikend zijn.

In lijn met de richtlijn en de FATF aanbevelingen is ervoor gekozen om "op risicogebaseerde en adequate maatregelen" steeds te wijzigen in "redelijke maatregelen". Met de formulering "op risicogebaseerde, adequate maatregelen" werd aangegeven dat de verplichting om de identiteit van een UBO te verifiëren, zich richtte op de gevallen waarin naar het oordeel van de instelling een groter risico op witwassen of financieren van terrorisme bestond. De richtlijn laat geen ruimte meer voor deze interpretatie. Door vernoemde formule te vervangen door "redelijke maatregelen" wordt duidelijk gemaakt dat de instelling in het kader van het cliëntenonderzoek een redelijke inspanning moeten verrichten om de identiteit van de UBO te verifiëren. De intensiteit van de maatregelen die een instelling in dit kader treft moet worden afgestemd op het risico op witwassen en financieren van terrorisme van de specifieke zakelijke relatie of transactie.¹⁷ Daarmee wordt niet bedoeld dat de intensiteit van deze maatregelen minder is ten opzichte van de maatregelen die naar huidig recht zouden moeten worden genomen.

De verplichting om het cliëntenonderzoek af te stemmen op de risicogevoeligheid voor witwassen of financieren van terrorisme blijft gehandhaafd. Ter verduidelijking wordt in het negende lid toegevoegd dat een instelling moet kunnen aantonen op welke wijze de risico's op witwassen en financieren van terrorisme bij het cliëntenonderzoek zijn betrokken. Dit is de implementatie van artikel 13, vierde lid, van de richtlijn. In het tiende lid is een delegatiegrondslag opgenomen om bij algemene maatregel van bestuur risicovariabelen als bedoeld in de eerste bijlage bij de richtlijn te kunnen

¹⁷ Zie in dit verband ook de interpretive note bij aanbeveling 10 van FATF.

vaststellen, waarmee een instelling in ieder geval rekening moet houden bij het afstemmen van het cliëntenonderzoek op de risicogevoeligheid van een concrete zakelijke relatie of transactie.

Omdat de mogelijkheid om bij ministeriële regeling geheel of gedeeltelijk vrijstelling te verlenen van de verplichting om cliëntenonderzoeksmaatregelen te nemen reeds terugkomt in artikel 1a, zevende lid, van deze wet, kan de grondslag hiervoor in artikel 3 komen te vervallen.

De overige wijzigingen in artikel 3 zijn van technische aard en betreffen de wijziging van verwijzingen naar andere, met het onderhavige wetsvoorstel gewijzigde, artikelen.

C

Met dit onderdeel wordt artikel 13, vijfde lid, van de richtlijn geïmplementeerd. In aanvulling op de cliëntenonderzoeksmaatregelen als bedoeld in artikel 3, tweede en vijfde lid, dient een bank of andere financiële onderneming in het geval van een levensverzekering na identificatie van de begunstigde, de naam van de begunstigde te noteren. Is de begunstigde van de levensverzekering niet als een met name genoemde persoon geïdentificeerd, maar slechts op basis van kenmerken of als categorie, dan dient de instelling voldoende informatie in te winnen over die begunstigde om ervan overtuigd te zijn dat de identiteit van de begunstigde tenminste ten tijde van de uitkering van de levensverzekering kan worden vastgesteld.

In het derde lid is bepaald dat een bank of andere financiële onderneming bij overdracht van een levensverzekering de UBO van de levensverzekering identificeert op het moment waarop de overdracht plaatsvindt aan de persoon of juridische constructie die de waarde van de overgedragen polis te eigen voordele ontvangt. Hiermee wordt afgeweken van het beginsel, vastgelegd in artikel 4, eerste lid, van de Wwft, dat de identificatie van een cliënt of UBO in beginsel dient plaats te vinden voorafgaand aan het aangaan van een zakelijke relatie of het verrichten van een incidentele transactie.

D

Het uitgangspunt dat zowel de identificatie van de cliënt en de UBO, als de verificatie van de identiteit van deze personen, dient plaats te vinden voordat een zakelijke relatie wordt aangegaan of een incidentele transactie wordt verricht, blijft in het eerste lid van artikel 4 gehandhaafd. Dit uitgangspunt wordt wel verder uitgebreid naar de identificatie en de verificatie van de identiteit van de UBO's van een trust in de gevallen waarin een cliënt handelt als trustee. Voorts geldt ook ten aanzien van de vennoten van een personenvennootschap, de personen bevoegd inzake het beheer van een personenvennootschap en UBO's van een personenvennootschap dat de identificatie en de verificatie van de identiteit dient plaats te vinden voor het aangaan van een zakelijke relatie of het verrichten van een incidentele transactie.

Ter implementatie van artikel 14 van de richtlijn worden met dit onderdeel enkele wijzigingen aangebracht in de uitzonderingen op dit beginsel.

Het derde lid met betrekking tot de verificatie van de identiteit van de begunstigde van een levensverzekering vervalt en de inhoud van deze bepaling

wordt toegevoegd aan het nieuwe artikel 3a. Het betreft hier derhalve slechts een wijziging van wettechnische aard.

De naar huidig recht reeds geldende uitzondering waaruit volgt dat een rekening door een bank geopend kan worden voordat de identiteit van de cliënt heeft plaatsgevonden, onder voorwaarde dat de rekening nog niet kan worden gebruikt, gaat tevens gelden voor het openen van rekeningen door andere financiële ondernemingen. In dat kader wordt toegevoegd dat het hier tevens gaat om rekeningen die bedoeld zijn voor effectentransacties. Dat betekent dat deze uitzondering ook van toepassing wordt op beleggingsondernemingen; zij kunnen een effectenrekening openen voordat de identiteit van de cliënt is vastgesteld en geverifieerd, zolang maar wordt bewerkstelligd dat die rekening nog niet kan worden gebruikt. Pas als de identiteit van de cliënt is geverifieerd, mag de rekening daadwerkelijk in gebruik worden genomen.

Tot slot wordt in het vijfde lid een uitzondering op het eerste lid toegevoegd dat betrekking heeft op de identificatie van de begunstigde(n) van een trust. Het is een instelling toegestaan om de begunstigde(n) van een trust door middel van specifieke kenmerken of naar categorie aan te wijzen, zolang de instelling maar zoveel informatie inwint dat het mogelijk is om de precieze identiteit van de begunstigde vast te stellen op het moment dat deze zijn definitieve rechten uitoefent. Dit vijfde lid vormt de implementatie van artikel 13, zesde lid, van de richtlijn.

Voor het overige worden in artikel 4 enkele verwijzingen naar andere artikelen in de wet gewijzigd, om aan te sluiten bij wijzigingen in deze andere artikelen. Deze wijzigingen beogen geen wijziging van inhoudelijke aard tot stand te brengen.

E

Het onderhavige onderdeel wijzigt artikel 5 met betrekking tot de introductie van cliënten op een aantal onderdelen.

In de eerste plaats wordt met dit onderdeel een uitbreiding beoogd van de instellingen door wie een cliënt op grond van artikel 5, eerste lid, onderdeel a, mag worden geïntroduceerd. Aan artikel 5, eerste lid, onderdeel a, subonderdeel 3°, worden ook de andere financiële ondernemingen toegevoegd. Dat betekent dat een instelling een zakelijke relatie aan mag gaan of een transactie uit kan voeren als het cliëntenonderzoek is verricht door een bank of andere financiële onderneming met vestiging in Nederland of een andere lidstaat. Hiermee wordt verder aangesloten bij de artikelen 25 en 26 van de richtlijn, waarin bij de eisen van nakoming door derden geen onderscheid wordt gemaakt tussen verschillende typen instellingen. De andere financiële ondernemingen die hiermee aan subonderdeel 3° worden toegevoegd zijn allen instellingen waarop de verplichtingen van de Wwft onverkort van toepassing zijn en waarop ingevolge de Wwft toezicht wordt gehouden. Dat rechtvaardigt deze uitbreiding.

Banken of andere financiële ondernemingen, alsmede diegenen die werkzaamheden als accountant, belastingadviseur, notaris of accountant verrichten, kunnen op grond van het nieuwe subonderdeel 5° ook uitgaan van het cliëntenonderzoek dat door een bijkantoor of dochteronderneming met vestiging in een derde land is verricht. Deze mogelijkheid bestaat slechts voor zover het gaat om een bijkantoren of dochterondernemingen die deel uitmaken

van dezelfde groep als de betreffende - in de EU gevestigde - instelling en die de op het niveau van de groep vastgestelde procedures en gedragslijnen naleven. De op het niveau van de groep vastgestelde procedures en gedragslijnen zouden moeten voldoen aan de bij of krachtens de Wwft gestelde regels, zodat het cliëntenonderzoek door het bijkantoor of de dochteronderneming wordt verricht in lijn met de verplichtingen uit hoofde van deze wet. Met deze aanvulling wordt gebruik gemaakt van de mogelijkheid die de richtlijn op grond van artikel 26, tweede lid, aan lidstaten biedt om vrijstelling te verlenen van het verbod voor instellingen om een beroep te doen op derden met een vestiging in landen met een hoog risico op witwassen en financieren van terrorisme.

Indien er sprake is van de introductie van een cliënt door een van de instellingen, bedoeld in het eerste lid, die tot dezelfde groep behoort als de instelling op wie de verplichting tot het verrichten van een cliëntenonderzoek berust, dan worden de regels met betrekking tot introducerend cliëntenonderzoek nageleefd indien er binnen de groep cliëntenonderzoek wordt verricht conform de uit hoofde van de richtlijn geldende vereisten en er adequaat toezicht wordt gehouden op de groep. Met dit nieuw voorgestelde tweede lid wordt artikel 28 van de richtlijn geïmplementeerd.

Voor het overige worden met dit onderdeel verwijzingen naar andere wetsartikelen aangepast op de wijzigingen die het onderhavige wetsvoorstel meebrengt.

F

Op grond van het gewijzigde artikel 6 kunnen instellingen, wanneer zij op basis van voldoende gegevens en met inachtneming van de relevante risicofactoren van oordeel zijn dat sprake is van een bewezen laag risico, het cliëntenonderzoek hierop afstemmen. Dat betekent dat een instelling de maatregelen, genoemd in artikel 3, tweede, vierde en vijfde lid, risicogebaseerd kan toepassen. De richtlijn laat geen ruimte voor het limitatief opsommen van gevallen waarin altijd vereenvoudigd cliëntenonderzoek kan plaatsvinden. Dit dient op basis van een risicobeoordeling voorafgaand aan het aangaan van een zakelijke relatie of transactie te worden vastgesteld. Ook kan het cliëntenonderzoek op grond van de richtlijn in geen geval geheel achterwege blijven. Het hangt van de risicobeoordeling af met welke intensiteit het cliëntenonderzoek moet worden verricht. Met het oog hierop vervalt in artikel 6 de opsomming van cliënten ten aanzien waarvan naar huidig recht bepaalde cliëntenonderzoeksmatregelen achterwege konden blijven.

Om te kunnen vaststellen of in een concreet geval met een vereenvoudigd cliëntenonderzoek kan worden volstaan, dient een instelling voldoende gegevens te verzamelen met betrekking tot de voorliggende zakelijke relatie of incidentele transactie. Deze gegevens moeten actueel zijn en ook gedurende de looptijd van een zakelijke relatie actueel gehouden worden, ten einde te kunnen beoordelen of er veranderingen hebben plaatsgevonden die relevant zijn voor de wijze waarop het doorlopend cliëntenonderzoek moet worden uitgevoerd. Een instelling dient bij de beoordeling van de risico's van een concrete zakelijke relatie of transactie voorts in ieder geval rekening te houden met de risicofactoren die bij algemene maatregel van bestuur zullen worden vastgesteld, om te beoordelen of er sprake is van een laag risico dat een vereenvoudigd cliëntenonderzoek rechtvaardigt. De algemene maatregel van bestuur zal voorzien in een niet-limitatieve lijst van risicofactoren, die zowel

betrekking hebben op het type cliënt, het type product of dienst en geografische risicofactoren. Deze lijst vloeit voort uit bijlage II bij de richtlijn. Een instelling zal steeds van geval tot geval moeten beoordelen of sprake is van een laag risico.

Ook indien een instelling een vereenvoudigd cliëntenonderzoek verricht, dient een zorgvuldige controle van de transacties of de zakelijke relatie plaats te vinden, zodat een instelling in een voorkomend geval in staat is een ongebruikelijke transactie te herkennen en op grond van artikel 16 aan de FIU te melden. Bij het uitvoeren van het vereenvoudigd cliëntenonderzoek dient de instelling derhalve ook rekening te houden met het feit dat zij op enig moment de informatie moet kunnen verstrekken die op grond van artikel 16, tweede lid, van de Wwft bij een melding aan de FIU wordt vereist.

G

Met dit onderdeel worden de thans bestaande uitzonderingen op de verplichting tot het verrichten van cliëntenonderzoek, ingeperkt. De richtlijn en de FATF aanbevelingen laten geen ruimte voor categorische uitzonderingen op deze verplichting, anders dan onder strikte voorwaarden voor zakelijke relaties of transacties met betrekking tot elektronisch geld (artikel 12 van de richtlijn). Om die reden vervallen de uitzonderingen in artikel 7 met betrekking tot levensverzekeringsovereenkomsten en producten met betrekking tot een pensioen.

Een zakelijke relatie of een transactie met betrekking tot elektronisch geld is in beginsel onderworpen aan de verplichtingen uit hoofde van de Wwft. De richtlijn biedt de mogelijkheid om instellingen onder bepaalde omstandigheden waarin sprake is van een bewezen laag risico en waarin risicobeperkende waarborgen gelden, toe te staan om niet alle maatregelen te nemen die normaalgesproken in het kader van het cliëntenonderzoek verplicht zijn.

Dit neemt echter niet weg dat er te allen tijde in enige mate cliëntenonderzoek dient plaats te vinden. Artikel 7 kan derhalve niet langer voorzien in een mogelijkheid om in het geheel geen cliëntenonderzoek te verrichten. In plaats daarvan brengt het onderhavige onderdeel met zich dat instellingen onder bepaalde omstandigheden zijn uitgezonderd van de verplichting om bepaalde maatregelen te nemen, als bedoeld in het tweede lid van artikel 3. Indien aan de voorwaarden van artikel 7, eerste lid, wordt voldaan, is een instelling niet gehouden om (samengevat) bij het aangaan van een zakelijke relatie of voor het verrichten van een transactie met elektronisch geld het doel en de aard van de relatie vast te stellen, een voortdurende controle daarop uit te voeren, een eventuele vertegenwoordiger te identificeren en zijn bevoegdheid vast te stellen (artikel 3, tweede lid, onderdelen c tot en met g).

Artikel 7 (oud) kende al bepaalde voorwaarden bij de uitzondering voor elektronisch geld. Ter implementatie van artikel 12 van de richtlijn worden deze voorwaarden aangescherpt. Een instelling kan de eerdergenoemde maatregelen slechts achterwege laten indien op het betaalinstrument een beperkte geldwaarde is opgeslagen van €250, die ofwel niet kan worden heropgeladen, of waarbij een betalingstransactielimiet geldt van €250,- per maand en het elektronisch geld uitsluitend in Nederland kan worden gebruikt. Met de voorwaarde waaruit volgt dat een beperkt cliëntenonderzoek slechts mogelijk is indien een betaalinstrument dat kan worden heropgeladen uitsluitend in Nederland kan worden gebruikt, wordt uitdrukking gegeven aan

het feit dat de richtlijn hier een lidstaatoptie biedt. Daardoor kunnen er verschillen bestaan tussen lidstaten in het kader van het cliëntenonderzoek met betrekking tot elektronisch geld. Deze waarborg is gecreëerd om te voorkomen dat een persoon, waarnaar uit hoofde van dit artikel in de ene lidstaat geen of minder cliëntenonderzoek wordt verricht bij het gebruik van het elektronisch geld met dit elektronisch geld transacties van meer dan €250,- verricht in de andere lidstaat waar deze uitzondering niet is geïmplementeerd. In het geval van transacties die worden gedaan binnen een lidstaat wordt de grenswaarde van €250,- verdubbeld.

Voorts geldt als risicobeperkende voorwaarde dat het betaalinstrument niet opnieuw kan worden opgeladen met anoniem elektronisch geld en dat het betaalinstrument met elektronisch geld uitsluitend kan worden gebruikt voor de aankoop van goederen en diensten. Ook dient de uitgever van het betaalinstrument zorg te dragen voor een toereikende controle van de zakelijke relatie of transactie. Daarmee wordt gewaarborgd dat de uitgever van het elektronisch geld tenminste bij de uitgifte een zodanig cliëntenonderzoek heeft verricht dat hij waar nodig ongebruikelijke transacties kan melden.

Een instelling moet met zekerheid kunnen vaststellen dat aan deze voorwaarden is voldaan, alvorens hij kan volstaan met een beperkt cliëntenonderzoek zoals hiervoor omschreven.

Tot slot wordt in het vierde lid bepaald dat de uitzondering voor elektronisch geld niet van toepassing is indien het elektronisch geld wordt ingewisseld voor contant geld, waarbij het bedrag hoger is dan €100,-.

H

De verplichting om, indien zich een hoger risico op witwassen of financieren van terrorisme voordoet, een verscherpt cliëntenonderzoek te verrichten, blijft gehandhaafd. Een verscherpt cliëntenonderzoek dient in de eerste plaats te worden verricht indien een zakelijke relatie of transactie naar haar aard een hoger risico vertegenwoordigt. De instelling dient op basis van een risicobeoordeling voorafgaand aan het aangaan van een zakelijke relatie of het verrichten van een transactie, vast te stellen of zich een hoger risico manifesteert. De grondslag om bij ministeriële regeling categorieën van zakelijke relaties en transacties vast te stellen die naar hun aard een hoger risico op witwassen of financieren van terrorisme met zich brengen, vervalt. In plaats daarvan is in het tweede lid een grondslag opgenomen op grond waarvan bij algemene maatregel van bestuur risicofactoren kunnen worden vastgesteld waarmee een instelling in ieder geval rekening dient te houden in haar risicobeoordeling. Van instellingen wordt derhalve verwacht dat zij van geval tot geval nagaan of er sprake is van een hoger risico, waarbij deze factoren in acht worden genomen. Een niet-limitatieve lijst van dergelijke factoren is opgenomen in bijlage III bij de richtlijn.

Voorts dient een verscherpt cliëntenonderzoek plaats te vinden indien de cliënt woonachtig of gevestigd is, dan wel zijn zetel heeft, in een staat die door de Europese Commissie is aangewezen als een 'hoog risico'-staat. Uit artikel 9 van de richtlijn volgt dat de Europese Commissie bevoegd is gedelegeerde handelingen vast te stellen teneinde derde landen met een hoog risico op witwassen of financieren van terrorisme te identificeren. Daarbij gaat het om derde landen die in hun nationale wetgeving ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme strategische tekortkomingen vertonen, die een

aanzienlijke bedreiging vormen voor het financieel stelsel van de Europese Unie. Ingevolge artikel 18 van de richtlijn dienen instellingen een verscherpt cliëntenonderzoek uit te voeren indien cliënten zich bevinden in derde landen die door de Europese Commissie zijn aangemerkt als derde landen met een hoog risico. De maatregelen die in het geval van cliënten in een hoog risico staat moeten worden genomen, zullen op basis van de concrete omstandigheden van het geval en risicogebaseerd moeten worden vastgesteld.

Daarnaast blijft artikel 8 een aantal gevallen aanwijzen waarin in ieder geval verscherpt cliëntenonderzoek dient plaats te vinden. Daaraan wordt in het derde lid van artikel 8, ter implementatie van artikel 18, tweede lid, van de richtlijn de verplichting toegevoegd om onderzoek te verrichten naar alle complexe en uitzonderlijk grote transacties en uitzonderlijke transactie patronen, die geen duidelijk economisch of rechtmatig doel hebben. In het geval van een dergelijke transactie dient de gehele zakelijke relatie met een cliënt door de instelling aan een verscherpte controle te worden onderworpen.

De verplichting voor een bank om verscherpte cliëntenonderzoekmaatregelen te nemen in het geval van een correspondentrelatie met een andere bank, gaat gelijkluidend gelden voor andere financiële ondernemingen en correspondentrelaties met andere financiële ondernemingen. Hiertoe wordt het nieuwe vijfde lid gewijzigd, in overeenstemming met artikel 18, eerste lid en artikel 19 van de richtlijn. In het geval van een correspondentrelatie treedt een bank of andere financiële onderneming feitelijk op als agent voor een andere bank of andere financiële onderneming door het verzorgen van betalingen of het verrichten van andere diensten voor een cliënt van deze respondentinstelling. Vaak heeft de uitvoerende instelling zelf geen relatie met de cliënt, zodat zij zelf geen cliëntenonderzoek naar deze cliënt kan verrichten. Om te voorkomen dat de uitvoerende bank of andere financiële onderneming het gevaar loopt misbruikt te worden voor het witwassen van gelden of het financieren van terrorisme via dit type transacties, dient zij de procedures van de respondentinstelling op het gebied van het cliëntenonderzoek voldoende te onderzoeken. De maatregelen die moeten worden getroffen bij het aangaan van een correspondentrelatie blijven gelijk, behoudens dat de beslissing tot het aangaan van een correspondentrelatie door het hoger leidinggevend personeel van een instelling moet worden genomen of goedgekeurd.

In het zesde lid komt de verplichting terug voor instellingen om door middel van passende risicobeheersystemen te bepalen of een cliënt of UBO een PEP is en om, in het geval van een PEP, verscherpte maatregelen te treffen. Met de terminologie "passende risicobeheersystemen" (in de Engelse versie van de richtlijn "appropriate risk management systems") wordt aangesloten bij FATF aanbeveling 12 waar in deze termen verscherpte cliëntenonderzoekmaatregelen worden voorgeschreven voor buitenlandse PEPs. In afwijking van de FATF aanbevelingen, ontstaat met de implementatie van de richtlijn de verplichting om naast PEPs in of afkomstig uit het buitenland, ook PEP's in Nederland te identificeren en aan verscherpte maatregelen te onderwerpen. Het onderscheid binnenlands - buitenlands dat door FATF wordt aanbevolen en dat ertoe zou leiden dat ook PEP's uit andere lidstaten als 'buitenlands' zouden moeten worden bestempeld, strookt niet met de Europese beginselen van vrij verkeer. Om die reden is dit onderscheid in de richtlijn verlaten en worden alle PEP's behandeld als hoog risico.

De maatregelen die genomen dienen te worden indien een cliënt of UBO als PEP is geïdentificeerd, zijn grotendeels gelijkluidend aan de naar huidig recht

voorgeschreven maatregelen. Voor het aangaan van een zakelijke relatie met een PEP, wordt goedkeuring van het hoger leidinggevend personeel van een instelling vereist. Uit de definitie van hoger leidinggevend personeel volgt dat hieronder zowel de dagelijks beleidsbepalers als het echelon daaronder dienen te worden begrepen. In dit geval zou gedacht kunnen worden aan een persoon met voldoende kennis van de blootstelling van een instelling aan het risico op witwassen of financieren van terrorisme en met voldoende anciënniteit om beslissingen te nemen hieromtrent. Conform het reeds bestaande recht, dienen instellingen passende maatregelen te nemen om de bron van het vermogen of de geldmiddelen die bij de transactie of zakelijke relatie gebruikt worden vast te stellen. In het zesde lid is tot slot verduidelijkt dat een zakelijke relatie met een PEP doorlopend aan een verscherpte controle is onderworpen. Dat wil zeggen dat de intensiteit van deze doorlopende controle verhoogd is.

Deze maatregelen ten aanzien van PEPs zijn preventief van aard en dienen niet zodanig te worden opgevat dat een PEP per definitie betrokken is bij criminele activiteiten. Een zakelijke relatie afwijzen, uitsluitend omdat een cliënt of UBO een PEP is, druist in tegen de gedachte achter de Wwft en de FATF-aanbevelingen.

Het zevende lid verplicht instellingen tot aanvullende maatregelen indien de begunstigde of de UBO van de begunstigde van een levensverzekering een PEP is. Deze maatregelen dienen, zoals ook overigens het geval is bij het cliëntenonderzoek naar de begunstigde van een levensverzekering, te worden genomen bij het moment van uitbetaling van de polis, dan wel bij overdracht van de verzekering.

Indien een cliënt of UBO vanaf een bepaald moment gedurende een zakelijke relatie niet langer als PEP kan worden aangemerkt, dient een instelling deze persoon gedurende een periode van tenminste twaalf maanden vanaf dat moment te behandelen als hoog risico. Anders dan de derde richtlijn voegt de vierde richtlijn hieraan toe dat die 'hoog risico behandeling' niet automatisch is afgelopen na 12 maanden, maar dat deze zoveel langer kan duren als nodig, tot geen sprake meer is van dit hoger risico.

In het negende lid van artikel 8 komt terug dat de voornoemde maatregelen ook genomen dienen te worden in het geval van familieleden of naaste geassocieerden van PEPs. Naar huidig recht vormden familieleden en naaste geassocieerden een onderdeel van de definitie van het begrip PEP. Conform de richtlijn is de verplichting om ook ten aanzien van familieleden en naaste geassocieerden van PEPs verscherpt cliëntenonderzoek te verrichten opgenomen in artikel 8. Hetzelfde geldt voor het tiende lid, waarin terugkomt dat een instelling binnen een redelijke termijn alsnog de verscherpte maatregelen dient te nemen als een cliënt of UBO gedurende de zakelijke relatie een PEP wordt of blijkt te zijn.

Uit het elfde lid volgt dat een instelling niet automatisch overgaat tot het verrichten van een verscherpt cliëntenonderzoek in het geval van een cliënt met een zetel of vestiging in een derde land met een hoog risico, indien deze cliënt een bijkantoor of een meerderheidsdochter van een in een lidstaat gevestigde instelling is. Wanneer dit bijkantoor of deze meerderheidsdochter de op het niveau van de groep vastgestelde gedragslijnen en procedures naleeft, dient de instelling haar cliëntenonderzoek hierop af te stemmen. Deze gedragslijnen en procedures behoren immers in lijn te zijn met hetgeen de richtlijn voorschrijft, zodat dit van effect kan zijn op het gewicht dat in de

risicobeoordeling moet worden toegekend aan het feit dat de cliënt in een 'hoog risico'-staat gevestigd is. Dit neemt niet weg dat er onder omstandigheden reden kan blijven bestaan voor het treffen van verscherpte maatregelen in het kader van het cliëntenonderzoek naar zo een bijkantoor of meerderheidsdochter met een zetel of vestiging in een derde land met een hoog risico.

Tot slot is met het twaalfde lid verduidelijkt dat de verplichting om de uit het cliëntenonderzoek verkregen gegevens actueel te houden, ook geldt voor de gegevens die verkregen zijn naar aanleiding van het treffen van verscherpte cliëntenonderzoeksmaatregelen. Dit vergt het doorlopend monitoren van een zakelijke relatie, met inbegrip van een nauwlettende controle van de tijdens de duur van de zakelijke relatie verrichte transacties.

I

Zoals toegelicht onder H volgt uit het gewijzigde artikel 8, eerste lid, dat instellingen verscherpt cliëntenonderzoek moeten verrichten indien de staat waarin de cliënt woonachtig of gevestigd is een hoger risico op witwassen of financieren van terrorisme vertegenwoordigt. Deze 'hoog risico'-staten worden op grond van artikel 9 van de richtlijn voortaan aangewezen door de Europese Commissie, zodat de grondslag op grond waarvan bij ministeriële regeling derde landen met een hoog risico kunnen worden aangewezen, kan komen te vervallen. De richtlijn schrijft voorts niet langer voor welke verscherpte maatregelen een instelling dient te nemen in het geval van een cliënt met vestiging of woonplaats in een hoog risico land. Zoals reeds toegelicht onder H, dienen instellingen in een voorkomend geval op risicogebaseerde maatregelen te treffen. Op grond van het voorgaande kan artikel 9 komen te vervallen.

J

Met het onderhavige onderdeel wordt in artikel 10 verduidelijkt dat dit artikel betrekking heeft op uitbesteding- of agentuurverhoudingen. In deze gevallen zal er – in tegenstelling tot de situaties waarop artikel 5, eerste lid, onderdeel a betrekking heeft – doorgaans sprake zijn van een contractuele verhouding met een derde die niet zelf instelling is en dus niet rechtstreeks is gehouden aan de verplichtingen van de Wwft. In dat geval vloeien de verplichtingen uit hoofde van de Wwft voor de betrokken derde partij slechts voort uit de contractuele overeenkomst met de instelling. De verantwoordelijkheid voor de naleving van de Wwft blijft ook in die gevallen te allen tijde bij de instelling berusten.

K

Artikel 12, tweede lid, bevat thans een verwijzing naar Verordening nr. 2006/1781/EG van het Europees Parlement en de Raad betreffende bij geldovermakingen te voegen informatie over de betaler (PbEU 2006, L 345). Omdat voornoemde verordening met het in werking treden van de verordening is komen te vervallen, kan ook het tweede lid van artikel 12 komen te vervallen. Het betreft hiermee slechts een wijziging van technische aard.

L

De richtlijn omschrijft de FIU als een centrale eenheid voor het ontvangen en analyseren van informatie, alsmede voor het verspreiden van haar analyses onder opsporingsautoriteiten. De informatie die de FIU dient te ontvangen en

analyseren heeft betrekking op financieren van terrorisme en witwassen, alsmede op met witwassen verband houdende basisdelicten. In de aanhef van artikel 13 wordt, overeenkomstig deze omschrijving van de richtlijn, benadrukt dat de taken van de FIU in Nederland ook strekken ter voorkoming en ten behoeve van de opsporing van de aan witwassen gerelateerde gronddelicten.¹⁸ Hiermee wordt geen wijziging van de taakstelling van de FIU beoogd, maar slechts een verduidelijking.

Op grond van artikel 48, eerste en tweede lid, van de richtlijn dienen toezichthouders in staat te worden gesteld om op effectieve wijze te kunnen toezien op de naleving van de verplichtingen die voortvloeien uit de richtlijn door de instellingen. Daartoe dienen toezichthouders onder meer te beschikken over bevoegdheden om het aan hen ter beschikking stellen van alle informatie die van belang is voor het toezicht op de naleving te kunnen afdwingen. Deze bevoegdheden komen de toezichthouders grotendeels toe op grond van titel 5.2 van de Algemene wet bestuursrecht. Middels een wijziging van artikel 13, onderdeel c, wordt beoogd aan de bevoegdheid van de toezichthouders om inzage te vorderen in de zakelijke gegevens van een instelling nadere praktische betekenis voor de toezichtpraktijk te geven, voor zover het gaat om het toezicht op de naleving van de meldplicht. De FIU krijgt op grond van artikel 13, onderdeel c, de taak om in de bevestiging van de ontvangst van een melding van een ongebruikelijke transactie te vermelden welke gegevens op grond van artikel 16, tweede lid, van de wet door de instelling aan de FIU zijn verstrekt. In combinatie met een verplichting voor instellingen om deze ontvangstbevestiging van de FIU te bewaren, leidt dit ertoe dat de toezichthouders beter in staat zullen zijn om te beoordelen of een instelling juist en volledig gevolg heeft gegeven aan de verplichtingen van artikel 16 omtrent de meldplicht. Een toezichthouder kan hierdoor, bij het vorderen van inzage in een cliëntdossier van een instelling, controleren of een melding onder opgave van de juiste en volledige gegevens heeft plaatsgevonden.

Voorts wordt door middel van een wijziging van onderdeel g de taak van de FIU om inlichtingen te geven over het meldgedrag van instellingen aan de toezichthouders uitgebreid. Hierdoor wordt het tevens de taak van de FIU om inlichtingen met betrekking tot het meldgedrag van instellingen te verschaffen aan het Openbaar Ministerie en overige ambtenaren die met de opsporing van strafbare feiten zijn belast. Hiermee wordt invulling gegeven aan het bepaalde in artikel 32, derde lid, van de richtlijn.

De FIU kan informatie over het meldgedrag van instellingen geaggregeerd verstrekken aan de toezichthouders, het OM en andere opsporingsambtenaren, ongeacht of daaraan een concreet vermoeden ten grondslag ligt dat een instelling de voorschriften inzake het cliëntenonderzoek of de meldplicht niet goed naleeft. De richtlijn laat in artikel 32 geen ruimte voor een dergelijke beperking. Dit betekent dat uitdrukkelijk afstand wordt genomen van de toelichting bij artikel 13, onderdeel g, zoals deze luidde bij de totstandkoming van de Wwft.¹⁹ Ongewijzigd blijft dat informatie over het meldgedrag van instellingen kan worden verstrekt door de FIU zowel uit eigen beweging, als op verzoek van de betrokken toezichthouders of opsporingsautoriteiten.

¹⁸ Zie in dit verband ook aanbeveling 29 van de FATF-aanbevelingen.

¹⁹ Kamerstukken II 2007/08, 31 238, nr 3, p. 26

M

Met de in onderdeel M voorgestelde wijzigingen, worden de artikelen 52 tot en met 57 van de richtlijn geïmplementeerd. In die artikelen is uiteen gezet hoe de FIU van de lidstaten met elkaar moeten samenwerken op het gebied van informatie uitwisseling en welke systemen zij daarbij kunnen gebruiken. Deze bepalingen, voor zover geïmplementeerd in artikel 13a, hebben als uitgangspunt dat informatie wordt uitgewisseld en beschrijven de voorwaarden die aan die uitwisseling gesteld kunnen worden alsmede de redenen op grond waarvan de FIU kan besluiten om informatie niet uit te wisselen. Hoewel dit reeds staande praktijk is bij de Nederlandse FIU, is ervoor gekozen om de in de richtlijn opgenomen bepalingen expliciet om te zetten in dit wetsvoorstel.

In voorgesteld artikel 13b is vastgelegd op welke wijze de uitwisseling plaatsvindt. FIU's worden aangemoedigd om FIU.net te gebruiken als beschermd kanaal van communicatie. FIU.net is een decentraal computernetwerk dat de werkzaamheden van de FIU's van de lidstaten ondersteunt bij het uitwisselen van informatie. De Nederlandse FIU maakt reeds gebruik van FIU.net bij haar werkzaamheden.

N

Met onderdeel N wordt invulling gegeven aan artikel 13, onderdeel g, voor zover het informatieverstrekking aan de toezichthouders betreft. De FIU verstrekt desgevraagd informatie in verband met het tegengaan van witwassen en financieren van terrorisme, tenzij zwaarwegende belangen zich daartegen verzetten. Onder zwaarwegende belangen worden, blijkens de richtlijn, objectieve redenen verstaan op grond waarvan kan worden aangenomen dat het verstrekken van informatie een negatief effect heeft op lopende onderzoeken of analyses. Daarnaast kan een verzoek om informatie worden geweigerd indien de verzochte informatie evident niet in verhouding staat tot de legitieme belangen van een betrokken (rechts)persoon. Tot slot kan de FIU besluiten niet te voldoen aan een verzoek om informatie van een toezichthouder, indien evident is dat de verzochte informatie niet relevant is voor de doeleinden waarvoor de informatie is gevraagd.

De toezichthouders informeren de FIU over de wijze waarop gebruik is gemaakt van de verstrekte informatie, zoals bijvoorbeeld over lopende onderzoeken of de inzet van het beschikbare toezichtinstrumentarium. In het tweede lid van artikel 14a is bewust niet bepaald binnen welke termijn de toezichthouders een terugkoppeling dienen te geven aan de FIU. Daarmee wordt de toezichthouders de ruimte geboden om te beoordelen wanneer het opportuun is om deze terugkoppeling te geven. Er kan bijvoorbeeld in het belang van een lopend onderzoek besloten worden tot het geven van een terugkoppeling in een later stadium, zolang er maar op enig moment informatie over het gebruik van de gegevens aan de FIU wordt verschaft.

O

Dit onderdeel voorziet in enkele technische wijzigingen als gevolg van het wijzigen van artikel 16, tweede en derde lid.

P

In een nieuw artikel 16a is opgenomen dat de FIU een ontvangen melding van een ongebruikelijke transactie die betrekking heeft op een andere lidstaat, in beginsel onverwijld doorzendt aan de FIU van die lidstaat. Dit is alleen anders wanneer zwaarwegende belangen zich tegen die doorzending verzetten. Ook dit is al de bestaande praktijk van de Nederlandse FIU, maar ook hier is ervoor gekozen om de in de richtlijn opgenomen bepalingen expliciet om te zetten in dit wetsvoorstel.

Q

Met onderdeel Q wordt, in lijn met de artikelen 33 en 42 van de richtlijn, de ruime bevoegdheid van de FIU om instellingen te vragen om inlichtingen onderstreept. De richtlijn bepaalt dat instellingen op verzoek van de FIU alle noodzakelijke informatie moeten verstrekken in verband met een melding van een ongebruikelijke transactie, ook indien de FIU vraagt of de betreffende instelling een zakelijke relatie onderhoudt of onderhouden heeft met een gegeven persoon. De FIU komt derhalve de bevoegdheid toe om ook om informatie te verzoeken in gevallen die niet rechtstreeks zijn gelieerd aan een melding van een ongebruikelijke transactie door de instelling. Deze bevoegdheid komt de FIU in Nederland naar huidig recht reeds toe. In artikel 17 wordt dit verduidelijkt. Voorts wordt in het eerste lid verduidelijkt dat deze bevoegdheid niet uitsluitend aan de FIU toekomt omwille van haar taak om gegevens te verstrekken in overeenstemming met de Wwft en de Wet politiegegevens, maar ook uit hoofde van haar taak om gegevens te verzamelen en te analyseren, om te bezien of deze van belang zijn voor het voorkomen en opsporen van misdrijven.

Met de wijziging van het tweede lid van artikel 17 worden instellingen verplicht om onverwijld te reageren op verzoeken om informatie van de FIU. De informatie van de instelling kan dusdanig van belang zijn voor een onderzoek van de FIU, dat het gerechtvaardigd is om van een instelling te verlangen dat zonder enige vertraging op een dergelijk verzoek wordt gereageerd.

R

Dit onderdeel implementeert in de eerste plaats de verplichting voor instellingen van artikel 61, derde lid, van de richtlijn om over procedures te beschikken die hun werknemers, of personen in een vergelijkbare positie, in staat stellen om een overtreding van de Wwft intern te melden. Deze procedures moeten voorzien in een onafhankelijke en anonieme wijze voor het doen van dergelijke meldingen.

Artikel 20b van het onderhavige wetsvoorstel strekt tot implementatie van artikel 38 van de richtlijn. Op grond van deze bepaling uit de richtlijn dienen de werknemers van een instelling beschermd te worden tegen bedreigingen of vijandelijke acties, in het bijzonder nadelig of discriminerend optreden van de werkgever, indien zij intern of aan de FIU vermoedens van witwassen of financieren van terrorisme melden. Hiermee wordt beoogd de doeltreffendheid van de regels ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme zoveel mogelijk te waarborgen.

De formulering van dit onderdeel sluit aan bij het bepaalde in de Wet Huis voor Klokkeluiders, meer specifiek artikel 658c van boek 7 van het Burgerlijk

Wetboek: een werknemer mag niet worden benadeeld vanwege het feit dat hij te goeder trouw en naar behoren een melding van een vermoeden van witwassen of financieren van terrorisme heeft gedaan. Een voorbeeld van een dergelijke benadeling kan zijn een demotie.

S

Artikel 48, vierde en vijfde lid, van de richtlijn schrijft voor dat de toezichthouders in de lidstaten zoveel mogelijk samenwerken ten behoeve van het toezicht op instellingen die behoren tot een groep die in meerdere lidstaten vestigingen heeft. Daartoe behoort ook het uitwisselen van informatie tussen toezichthouders. Voor de toepassing van deze bepaling wordt, naast de toezichthouders genoemd in artikel 1b, eerste lid, ook de toezichthouder op trustkantoren, bedoeld in artikel 1 van de Wtt, als 'de toezichthouder' aangemerkt.

T

In artikel 39, derde lid, van de richtlijn is bepaald dat de geheimhoudingsplicht voor instellingen met betrekking tot aan de FIU verstrekte meldingen, gegevens of informatie of over een onderzoek dat door de FIU wordt verricht of zal worden verricht naar witwassen of financieren van terrorisme naar aanleiding daarvan, geen belemmering vormt voor het delen van informatie door een bank of andere financiële onderneming aan een bijkantoor of dochteronderneming behorend tot dezelfde groep. Deze uitzondering geldt zolang het bijkantoor of de dochteronderneming voldoet aan het bepaalde van de richtlijn, zodat het uitsluitend kan gaan om het delen van informatie aan bijkantoren of dochterondernemingen in een andere lidstaat en die derhalve zelf als instelling kwalificeren, of om bijkantoren of dochterondernemingen die de procedures en maatregelen toepassen die op groepsniveau zijn vastgesteld en die langs die weg volledig aan de vereisten uit hoofde van de richtlijn voldoen.

Met het onderhavige onderdeel wordt het vijfde lid, onderdeel 1°, van artikel 23 met deze richtlijn bepaling in lijn gebracht. Daartoe wordt de reikwijdte van deze uitzondering op de geheimhoudingsplicht beperkt tot banken en andere financiële ondernemingen en worden er voorwaarden gesteld aan het delen van informatie met bijkantoren of dochterondernemingen in een derde land.

Voor het overige betreffen de wijzigingen in dit onderdeel de aanpassing van de verwijzingen naar instellingen, met het oog op het in onderdeel A geïntroduceerde artikel 1a.

In artikel 41, vierde lid, van de richtlijn is bepaald dat ten behoeve van de geheimhoudingsplicht voor instellingen als bedoeld in het eerste lid van artikel 23 een uitzondering moet worden gemaakt op het recht van betrokkenen om toegang te verkrijgen tot de persoonsgegevens die hem betreffen. Ingevolge artikel 43 van de Wet bescherming persoonsgegevens kan dit recht worden beperkt indien dit nodig is in het belang van – onder andere – de voorkoming, opsporing en vervolging van strafbare feiten. Nu de Wet bescherming persoonsgegevens reeds voorziet in deze uitzondering, is artikel 41, vierde lid, niet expliciet geïmplementeerd in artikel 23.

U

Uit dit onderdeel volgt de verplichting voor een instelling om de informatie over een bij de FIU gedane melding met betrekking tot een ongebruikelijke transactie, te delen binnen de groep waar zij deel vanuit maakt. Onder omstandigheden kan het immers relevant zijn voor de overige groepsonderdelen om over deze gegevens te beschikken, zodat ook andere onderdelen van de groep alert kunnen zijn op aanverwante signalen. Desalniettemin moet de FIU de uitdrukkelijke mogelijkheid hebben om het delen van informatie over een melding binnen een groep te verbieden, bijvoorbeeld als dit een lopend onderzoek naar deze melding zou kunnen schaden.

V

Vanwege het grote aantal wijzigingen in hoofdstuk 4 van de Wwft, wordt dit hoofdstuk opnieuw vastgesteld en in paragrafen ingedeeld. In hoofdstuk 4 wordt in de eerste plaats – met het oog op het ingevoegde artikel 1b (zie ook onderdeel A) – artikel 24 gewijzigd. Met de wijzigingen in artikel 24 wordt geen inhoudelijke wijziging beoogd. Daarnaast worden in paragraaf 4.1 bepalingen toegevoegd met betrekking tot de samenwerking tussen de toezichthouders en de FIU, toezichthoudende instanties in andere lidstaten en de Europese toezichthoudende autoriteiten. Paragraaf 4.2 betreft de handhavingsbevoegdheden van de toezichthouders, die op onderdelen worden gewijzigd ter implementatie van de richtlijn. Ten opzichte van huidig recht wordt, voor een verbetering van de toegankelijkheid van deze wet, de volgorde van reeds bestaande bepalingen enigszins gewijzigd. Tot slot worden aan hoofdstuk 4 bepalingen toegevoegd met betrekking tot de publicatiebevoegdheden van de toezichthouders. Deze bepalingen komen terug in paragraaf 4.3 met betrekking tot de publicatiebevoegdheden van de toezichthouders.

§ 4.1. Toezicht op de naleving en samenwerking

Artikel 24

In het eerste lid van artikel 24 wordt bepaald dat de natuurlijke personen die zijn belast met het toezicht op de naleving van de bij of krachtens deze wet gestelde regels, als bedoeld in titel 5.2 van de Algemene wet bestuursrecht, bij besluit van de toezichthouder worden aangewezen. Deze staande praktijk krijgt hiermee een duidelijkere wettelijke basis. Hiermee wordt wederom beoogd het systeem van het aanwijzen van de toezichthouders op grond van de Wwft te vereenvoudigen. Zie in dit kader ook de toelichting bij artikel 1b in onderdeel A.

Met het tweede lid wordt voorgesteld een mogelijkheid te creëren om nadere regels te stellen bij ministeriële regeling ten aanzien van de taakuitoefening van de personen, bedoeld in het eerste lid. Daarbij kan het gaan om nadere regels ter invulling van de bevoegdheden die de aangewezen personen op grond van titel 5.2 van de Awb toekomen.

Met het oog op het voorgestelde artikel 1b (zie ook onderdeel A), kunnen het huidige derde tot en met zesde lid en het achtste lid van artikel 24 komen te vervallen. De besluiten tot aanwijzing van bestuursorganen, belast met het toezicht en de handhaving, zijn vervangen door dit nieuwe artikel 1b.

Artikel 25

De ingevolge artikel 24, eerste lid, aangewezen natuurlijke personen die zijn belast met het toezicht op de naleving van deze wet, zijn doorgaans degenen die feiten ontdekken die kunnen duiden op witwassen of financieren van terrorisme. Dit wordt verduidelijkt in het eerste lid van artikel 25. De verantwoordelijkheid om de FIU hierover te informeren, berust bij de bestuursorganen die op grond van artikel 1b als toezichthouder zijn aangewezen.

Voorts wordt middels de toevoeging van een tweede lid aan artikel 25 verduidelijkt dat de AFM, als toezichthouder op effectenmarkten, valutamarkten en financiële derivatenmarkten, de FIU ook informeert indien de natuurlijke personen, bedoeld in artikel 24, eerste lid, bij de uitvoering van hun toezichttaak feiten vaststellen die verband zouden kunnen houden met witwassen of financieren van terrorisme.

Artikel 26

Conform het huidige artikel 24, vijfde en zesde lid, bepaalt artikel 26 dat artikel 111a, derde lid, van de Wet op het notarisambt, respectievelijk artikel 45a, derde lid, van de Advocatenwet, van overeenkomstige toepassing is op het toezicht op de naleving van de onderhavige wet door de natuurlijke personen die door Bureau Financieel Toezicht en de deken zijn aangewezen. Dat betekent dat de advocaat en zijn medewerkers en personeel, alsmede de notaris en de onder zijn verantwoordelijkheid werkzame personen, niet gehouden zijn aan de in de genoemde wetten opgenomen geheimhoudingsplicht, voor zover het gaat om informatieverstrekking aan de personen die toezicht houden op de onderhavige wet.

Artikel 27

Ter implementatie van (onder meer) de artikelen 48, vierde en vijfde lid, van de richtlijn, wordt voorts voorzien in een bepaling met betrekking tot het toezicht op instellingen die werkzaamheden verrichten in meer dan één lidstaat. De richtlijn beoogt het tegengaan van witwassen en het financieren van terrorisme voor de interne markt van de Europese Unie. Derhalve is de Europese samenwerking tussen toezichthoudende autoriteiten, financiële inlichtingen eenheden en Europese autoriteiten een van de belangrijkste speerpunten van de richtlijn.

Indien een instelling grensoverschrijdend diensten verleent in een lidstaat, maar in die lidstaat van ontvangst geen aanwezigheid heeft in de vorm van een vestiging, valt zij onder toezicht van de toezichthouder van de lidstaat van herkomst. Wanneer een instelling haar werkzaamheden in een andere lidstaat verricht door middel van een bijkantoor of andersoortige vestiging in deze lidstaat, valt het bijkantoor of de andersoortige vestiging onder het toezicht van de lidstaat van ontvangst. Voor bijkantoren van banken en andere financiële ondernemingen volgt dit overigens ook al uit het feit dat zij als instelling worden aangemerkt. Voor de andersoortige vestigingen is dit verduidelijkt in artikel 48, vierde lid, van de richtlijn. De toezichthouder van de lidstaat van ontvangst is verantwoordelijk voor het handhaven van de naleving van de bij of krachtens deze wet gestelde regels door de vestiging en kan in voorkomend geval bijvoorbeeld inspecties ter plaatse uitvoeren of een administratieve sanctie of maatregel opleggen. Tegelijkertijd is de toezichthouder van de lidstaat van herkomst verantwoordelijk voor het toezicht op de toepassing door de instelling van op groepsniveau geldende gedragslijnen en procedures, die moeten voldoen aan het bij of krachtens deze

wet bepaalde. Ook dit toezicht kan gepaard gaan met bezoeken ter plaatse in vestigingen in een andere lidstaat, dan wel het treffen van handhavingsmaatregelen. Het is derhalve van belang dat de toezichthouders in de lidstaten waar een instelling actief is, samenwerken en informatie met elkaar delen. Hierbij gaat het niet uitsluitend om informatie met betrekking tot het toezicht op de betreffende instellingen, bijkantoren en vestigingen, maar bijvoorbeeld ook om informatie met betrekking tot de risico's die zijn geïdentificeerd in de nationale risicobeoordeling van de betreffende lidstaat.²⁰

Het belang van Europese samenwerking tussen Wwft-toezichthouders en samenwerking tussen de toezichthouders en de Europese toezichthoudende autoriteiten komt terug in artikel 27. Op grond van dit artikel dienen de personen die toezicht houden op de naleving van de Wwft, alsmede op de naleving van de verordening, samen te werken met de toezichthoudende autoriteiten van andere lidstaten, indien dit noodzakelijk is voor de uitoefening van één van hun beider taken. Hiertoe behoort het uitwisselen van informatie. Daarbij dienen de voorwaarden van artikel 22, derde en vierde lid, in acht te worden genomen. Aan de Europese toezichthoudende autoriteiten dient de informatie verstrekt te worden die zij nodig hebben om hun taken in het kader van de richtlijn te kunnen verrichten, waaronder in ieder geval het toezicht op de bijkantoren en vestigingen van in Nederland gevestigde instellingen moet worden begrepen.

§ 4.2. Handhavingsbevoegdheden toezichthouder

De tweede paragraaf van hoofdstuk 4 omvat bepalingen met betrekking tot het handhavingsinstrumentarium van de toezichthouders.

Artikel 28

Artikel 28 voorziet in de bevoegdheid voor de toezichthouder om een aanwijzing te geven aan een ieder die niet voldoet aan een ingevolge deze wet op hem rustende verplichting. Dit artikel vervangt het naar huidig recht geldende artikel 32, waarin eveneens een aanwijzingbevoegdheid voor de toezichthouders was opgenomen. Conform de Wft wordt thans geen onderscheid meer gemaakt in overtredingen, maar verwezen naar een ingevolge deze wet geldende verplichting. De bevoegdheid om een aanwijzing te geven berust bij de toezichthouder, voor zover hij bevoegd is ten aanzien van de instelling die niet voldoet aan een op hem rustende verplichting.

Artikel 29

In artikel 29 komt de bevoegdheid voor de toezichthouders terug om een last onder dwangsom op te leggen in het geval van een overtreding. Naar huidig recht voorziet artikel 26 ook al in een dergelijke bevoegdheid. Het nieuw voorgestelde artikel 29 wijkt daar op enkele onderdelen van af.

In de eerste plaats worden de verwijzingen naar overtredingen van bij of krachtens de wet gestelde regels gewijzigd. Hiermee wordt bewerkstelligd dat de toezichthouder de naleving van verschillende, nieuw in dit wetsvoorstel opgenomen, bepalingen kan handhaven door middel van het opleggen van een last onder dwangsom. Het betreft onder meer de bepalingen met betrekking tot het uitvoeren van een individuele risicobeoordeling en het voorzien in gedragslijnen, maatregelen en procedures die daarop zijn afgestemd (artikel 2b en 2c), de toepassing van op het niveau van de groep vastgestelde procedures binnen de groep (artikel 2f) en het tot stand brengen van

²⁰ Zie ook onderdeel 52 en 53 van de preambule bij de richtlijn.

procedures voor interne meldingen van medewerkers met betrekking tot overtredingen van de Wwft en het voorzien in afdoende bescherming van deze medewerkers (artikel 20a en 20b). Daarnaast worden verwijzingen naar bestaande verplichtingen, bijvoorbeeld met betrekking tot het cliëntenonderzoek, aangepast als gevolg van de wijzigingen die in deze bepalingen zijn aangebracht.

Voorts wordt, ter uitvoering van artikel 18 van de verordening, voorzien in de mogelijkheid om handhavend op te treden bij overtreding van diverse artikelen uit deze verordening. Ook de bevoegdheid tot het opleggen van een last onder dwangsom bij overtreding van de verordening (EU) nr. 1031/2010 inzake de tijdstippen, het beheer en andere aspecten van de veiling van broeikasgasemissierechten blijft bestaan. Daarnaast wordt voorzien in de mogelijkheid om een last onder dwangsom op te leggen in geval van een overtreding van een bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen bepaling van een verordening, zoals bedoeld in artikel 1b, vierde lid.

Tot slot wordt de, naar huidig recht reeds bestaande, mogelijkheid om een last onder dwangsom op te leggen bij overtreding van artikel 5:20 van de Algemene wet bestuursrecht, alsmede bij het niet, niet tijdig of onvolledig gevolg geven aan een door de toezichthouder gegeven aanwijzing, ongewijzigd gehandhaafd.

De handhavingsbevoegdheden in dit hoofdstuk, waaronder de bevoegdheid tot het opleggen van een last onder dwangsom, worden steeds toegekend aan de in artikel 1b aangewezen toezichthouders, ieder voor zover bevoegd ten aanzien van de in dat artikel genoemde instellingen. De handhavingsbevoegdheid van de Minister van Financiën, die in de praktijk op grond van artikel 31 reeds was overgedragen aan de toezichthouders, vervalt. Ook vervalt de, naar huidig recht in artikel 26, tweede en derde lid, separate bevoegdheidsgrondslag voor de deken en het Bureau financieel toezicht. Het Bureau Financieel Toezicht en de deken zijn beide, voor zover het de in artikel 1b genoemde instellingen betreft, aangewezen als toezichthouder, zodat de aanhef van het nieuwe artikel 29 kan volstaan. Ook de Minister van Financiën is, voor zover het de in artikel 1b, eerste lid, onderdeel e, genoemde instellingen betreft, aangewezen als toezichthouder. De Minister van Financiën kan die toezichthoudende en handhavende taak middels een mandaatbesluit mandateren. Conform de huidige praktijk zal de bevoegdheid om toezicht te houden op de in artikel 1b, eerste lid, onderdeel e, genoemde instellingen, worden gemandateerd aan de Belastingdienst/Grote ondernemingen, Bureau Toezicht Wwft. Voor de praktijk zullen deze wijzigingen derhalve geen gevolgen hebben, nu de bevoegdheden die de Minister van Financiën op grond van dit hoofdstuk had reeds waren overgedragen aan de in artikel 1b, eerste lid, genoemde toezichthouders. Het huidige artikel 31, dat als grondslag daarvoor diende, vervalt.

Overigens wordt het op grond van dit artikel ook mogelijk een last onder dwangsom op te leggen indien een beheerder, als bedoeld in artikel 1a, zesde lid, onvoldoende zorgdraagt voor de naleving van de in het onderhavige artikel genoemde bepalingen. In dat geval kan de toezichthouder handhavend op treden ten aanzien van een overtreding van artikel 1a, zesde lid, in samenhang met een overtreding van de hoofdnorm door de instelling. Ditzelfde geldt ten aanzien van de overige bevoegdheden die de toezichthouders op grond van dit hoofdstuk worden toegekend.

Artikel 30

Artikel 30 betreft een wijziging van het naar huidig recht geldende artikel 27. Dit artikel strekt ter implementatie van artikel 59, eerste en tweede lid, onderdeel e, van de richtlijn. Hier wordt bepaald in welke gevallen er ten minste administratieve sancties en maatregelen moeten kunnen worden opgelegd. In het geval van ernstige, herhaalde of stelselmatige overtredingen – of een combinatie daarvan – van bepalingen met betrekking tot het cliëntenonderzoek, het melden van ongebruikelijke transacties, het bewaren van bewijsstukken en interne controles moet het op grond van artikel 59 van de richtlijn mogelijk zijn om een administratieve geldboete op te leggen.

De opsomming van overtredingen wordt ten opzichte van het geldende recht daarom aangevuld met de bepalingen die met dit wetsvoorstel nieuw worden geïntroduceerd, zodat het in aanvulling op de reeds genoemde overtredingen voor de toezichthouder ook mogelijk is om in deze nieuwe gevallen een bestuurlijke boete op te leggen. Daarnaast wordt de opsomming aangevuld en gewijzigd als gevolg van de wijzigingen die in reeds beboetbare bepalingen zijn doorgevoerd, alsmede ter uitvoering van de verordening. Het besluit bestuurlijke boetes financiële sector zal op deze wijzigingen worden aangepast.

De bevoegdheid tot het opleggen van een bestuurlijke boete wordt in dit artikel, gelijk aan het nieuw voorgestelde artikel 29, toegekend aan de toezichthouder.

Artikel 31

Artikel 31 betreft een wijziging van het naar huidig recht geldende artikel 28 van de Wwft. In dit artikel wordt aansluiting gezocht bij het wetsvoorstel MAR, zoals toegelicht in paragraaf 3.4 van het algemeen deel.

In de eerste plaats vervalt de grondslag om bij algemene maatregel van bestuur nadere regels te stellen over de uitoefening van de bevoegdheid tot het opleggen van een bestuurlijke boete. Het nieuwe artikel 32f voorziet in een algemene grondslag om bij algemene maatregel van bestuur nadere regels te stellen over de uitoefening van de bevoegdheden die in paragraaf 4.2 worden toegekend. Om die reden is het niet nodig om deze grondslag in artikel 31 op te nemen. Zie in dit kader ook de toelichting bij dit artikel.

Ongewijzigd blijft dat de hoogte van het maximumbedrag en het basisbedrag van een boete die in het geval van een overtreding van een bepaald voorschrift kan worden opgelegd, wordt vastgesteld bij algemene maatregel van bestuur. Dit gebeurt door de indeling van de voorschriften van de Wwft in boetecategorieën in het Besluit bestuurlijke boetes financiële sector. In artikel 31 worden de minimum, basis- en maximumbedragen per boetecategorie vastgesteld. Deze systematiek blijft behouden. Wel wordt het maximum bedrag van de derde categorie van boetes die toezichthouders kunnen opleggen bij overtredingen van de Wwft verhoogd van vier miljoen euro naar vijf miljoen euro. Hiermee wordt de naar huidig recht bestaande mogelijkheid om banken en andere financiële ondernemingen een maximum boete van vijf miljoen euro of een omzetgerelateerde boete op te leggen, uitgebreid naar alle instellingen.

De verhoging van de maximumboete voor overtredingen die zijn gerangschikt in de derde categorie past bij de ernst van de overtredingen die in deze categorie zijn gerangschikt. Bij algemene maatregel van bestuur, te weten het Besluit bestuurlijke boetes financiële sector, zullen deze overtredingen worden aangewezen. Bij overtredingen die zijn gerangschikt in de derde boetecategorie

zal het gaan om overtredingen van de kernbepalingen van de Wwft, te weten het verrichten van (al dan niet verscherpt) cliëntenonderzoek en het melden van ongebruikelijke transacties.

De verhoging van de boetemaxima maakt het voor de toezichthouders mogelijk om bestuurlijke sancties op te leggen die ook voor de meer draagkrachtige instellingen afschrikkend werken. De ernst van de overtreding, de verwijtbaarheid van de overtreder en de draagkracht van de overtreder wegen mee bij het vaststellen van het daadwerkelijke boetebedrag. De toezichthouder dient de hoogte van een bestuurlijke boete steeds van geval tot geval en op basis van deze factoren vast te stellen. Op deze wijze wordt gewaarborgd dat bij het vaststellen van de hoogte van een bestuurlijke boete rekening kan worden gehouden met de verschillen tussen de instellingen die binnen de reikwijdte van de Wwft vallen.

Met het oog op een toekomstbestendig boetestelsel wordt in het licht van mogelijk veranderende Europese regelgeving ook gekozen om, in aansluiting op het wetsvoorstel MAR, de mogelijkheid te creëren om bij algemene maatregel van bestuur hogere maximumbedragen vast te stellen voor de tweede en derde boetecategorie indien dit op grond van Europese verordeningen of richtlijnen vereist zou worden.

Ingevolge het vierde lid van artikel 31 wordt het maximumbedrag van een boete verdubbeld in geval van recidive. Deze mogelijkheid bestaat reeds naar huidig recht en wordt gehandhaafd.

Artikel 32

Ter implementatie van artikel 59, derde lid, onderdeel a, van de richtlijn, wordt in artikel 32 de mogelijkheid geïntroduceerd om in bepaalde gevallen een maximum boetebedrag te hanteren van 10% van de netto-omzet van de overtreder in het boekjaar voorafgaand aan de beschikking waarmee de bestuurlijke boete is opgelegd. Hiermee wordt de mogelijkheid gecreëerd om aan de meer draagkrachtige ondernemingen een passende boete op te leggen in het geval van ernstige overtredingen. In het geval van een overtreding gerangschikt in de derde boetecategorie geldt in bepaalde gevallen een maximum boetebedrag van 10% van de netto-omzet van de overtreder, in plaats van het maximum boetebedrag van vijf miljoen euro dat op grond van artikel 31 geldt voor overtredingen in de derde boetecategorie. Het maximum van 10% van de netto-omzet van de overtreder geldt indien dit meer is dan tweemaal het maximumbedrag dat voor de overtreding geldt. Daarmee zal het, behoudens in de gevallen waarin toepassing is gegeven aan artikel 31, derde lid, doorgaans gaan om een bedrag van tien miljoen euro, te weten tweemaal het maximumbedrag van vijf miljoen euro dat geldt voor de derde boetecategorie. Daarmee is het omzetgerelateerde maximum van toepassing op ondernemingen met een netto-omzet van meer dan honderd miljoen euro, tenzij er op grond van artikel 31, derde lid, een ander maximumbedrag voor de derde boetecategorie geldt.

In aanvulling op artikel 59, derde lid, onderdeel a, van de richtlijn, wordt voorgesteld om niet alleen ten aanzien van banken en andere financiële ondernemingen, maar ook ten aanzien van personen handelend in het kader van hun beroepsactiviteiten een omzetgerelateerde boete mogelijk te maken. Dit waarborgt zoveel mogelijk een gelijke behandeling van de instellingen en is in lijn met artikel 5 van de richtlijn. De mogelijkheid om een omzetgerelateerde boete op te leggen bestaat naar haar aard alleen indien de overtreder een

onderneming is. Zoals reeds onder A is toegelicht, zijn de bepalingen in de Wwft - indien een persoon beroepsactiviteiten uitoefent als werknemer van een rechtspersoon - van toepassing op de rechtspersoon. Hierdoor wordt het onder omstandigheden mogelijk om ook aan de meer draagkrachtige ondernemingen die geen bank of financiële onderneming zijn, maar wel aan de verplichtingen van de Wwft moeten voldoen, zoals accountantsorganisaties en kansspelaanbieders, een omzetgerelateerde boete op te leggen.

Onder netto-omzet worden begrepen de opbrengsten uit leveringen van goederen en diensten uit het overtredende bedrijf van de onderneming. Daaronder vallen in ieder geval renteopbrengsten, ontvangen dividend (tenzij sprake is van deelnemingen met invloed van betekenis) en royalties. Hierbij wordt aangesloten bij de mededingingswetgeving en het strafrecht, waarin het omzetbegrip eveneens wordt gebruikt voor het berekenen van omzetgerelateerde boetes.²¹

Het tweede lid voorziet in de mogelijkheid, indien dit ter uitvoering van Europese richtlijnen of verordeningen vereist is, om een hoger percentage vast te stellen voor de omzetgerelateerde boete en om de omzetgerelateerde boete van 10% ook mogelijk te maken in geval van overtredingen gerangschikt in de tweede boetecategorie. Van deze mogelijkheid zal naar verwachting beperkt gebruik worden gemaakt.

Het derde lid voorziet in het berekenen van het maximum bedrag van een omzetgerelateerde boete indien de onderneming deel uitmaakt van een groep. In deze gevallen wordt de totale (geconsolideerde) netto-omzet van de uiteindelijke moeder gebruikt. Dit volgt uit artikel 59, derde lid, onderdeel a, van de richtlijn.

Artikel 32a

Artikel 32a strekt tot implementatie van artikel 59, tweede lid, onderdeel e, van de richtlijn. Een overtreding van de in artikel 30 genoemde bepalingen dient op grond van de richtlijn beboetbaar te zijn met een geldboete van tenminste tweemaal het bedrag van het voordeel, indien dat voordeel kan worden bepaald, of ten minste €1.000.000,-. Artikel 31 voorziet in de mogelijkheid tot het opleggen van een bestuurlijke boete ter hoogte van de in dat artikel genoemde basis- en maximumbedragen. Artikel 32a voegt daar de mogelijkheid voor de toezichthouder aan toe om een voordeelgerelateerde boete op te kunnen leggen.

Naar huidig recht kan een voordeelgerelateerde boete slechts worden opgelegd wanneer het verkregen voordeel hoger is dan EUR 2.000.000,-, waarbij de boetehoogte niet meer kan bedragen dan twee maal het bedrag van het verkregen voordeel. In artikel 32a wordt dit gewijzigd, zodat onder alle omstandigheden door de toezichthouder gekozen kan worden voor een voordeelgerelateerde boete, ongeacht het type overtreding of het maximumbedrag dat voor de betreffende overtreding geldt. Hiermee voorziet artikel 32a in een mogelijkheid voor de toezichthouder om af te wijken van de in artikel 31 genoemde boetebedragen. De mogelijkheid van het opleggen van een voordeelgerelateerde boete, biedt uitkomst in de gevallen waarin het voordeel groter is dan de op grond van artikel 31 maximaal op te leggen boete.

²¹ Artikel 12o, eerste lid, Mededingingswet en artikel 23, zevende lid, Wetboek van Strafrecht.

In aansluiting op het wetsvoorstel MAR is gekozen voor een boete van ten hoogste driemaal het bedrag van het verkregen voordeel. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de mogelijkheid die artikel 5 van de richtlijn biedt aan lidstaten om strengere bepalingen aan te nemen dan de richtlijn voorschrijft.

Onder voordeel in de zin van het onderhavige artikel wordt, in aansluiting op artikel 36e van het wetboek van Strafrecht, zowel de winst verstaan die als gevolg van de overtreding is behaald, als het verlies dat met de overtreding is beperkt. Ook besparingen als gevolg van de overtreding leveren voordeel op in de zin van dit artikel. Het afstemmen van de hoogte van een bestuurlijke boete op het met de overtreding behaalde voordeel, betreft een discretionaire bevoegdheid. Het zal niet in alle gevallen mogelijk zijn om vast te stellen wat het behaalde voordeel of de behaalde besparing is. In die gevallen gelden de bepalingen van artikel 31 en 32 voor het vaststellen van de boetehoogte.

Artikel 32b

Met artikel 32b wordt aangesloten bij artikel 1:85 van de Wft en wordt bewerkstelligd dat de verplichting tot het betalen van de bestuurlijke boete wordt opgeschort totdat de bezwaar- of beroepstermijn is verstreken of, indien bezwaar of beroep is ingesteld, hierop is beslist. Hiermee wordt afgeweken van de Algemene wet bestuursrecht, waarin is bepaald dat betaling in beginsel zes weken nadat het besluit tot het opleggen van een bestuurlijke boete bekend is gemaakt, moet plaatsvinden. De afwijking van de Algemene wet bestuursrecht vloeit voort uit het feit dat rekening wordt gehouden met de relatief hoge boetes die op grond van de Wwft kunnen worden opgelegd en die in dit wetsvoorstel verder worden verhoogd.

Met het tweede lid wordt duidelijk gemaakt dat het moment van waaraf de wettelijke rente wordt berekend, niet wordt beïnvloed door het instellen van bezwaar en beroep. Hiermee wordt voorkomen dat een rentevoordeel kan ontstaan door het aantekenen van bezwaar en beroep, hetgeen een oneigenlijke reden zou kunnen vormen voor het aanwenden van deze rechtsmiddelen. Indien in bezwaar of beroep blijkt dat een reeds betaalde boete ten onrechte is opgelegd, dient de boete inclusief de wettelijke rente te worden terugbetaald aan de instelling.

Artikel 32c

In lijn met de toekenning van de bevoegdheid tot het opleggen van een last onder dwangsom of een bestuurlijke boete, wordt ook de bevoegdheid om een dwangsom en bestuurlijke boete in te vorderen bij dwangbevel toegekend aan de toezichthouder.

Artikel 32d

Ter implementatie van artikel 59, tweede lid, onderdeel d, wordt met het voorgestelde artikel 32d van de Wwft de mogelijkheid gecreëerd voor toezichthouders om in het geval van een overtreding die is gerangschikt in de tweede of derde boetecategorie, de natuurlijke persoon die de overtreding heeft begaan of die, in het geval van een overtreding door een rechtspersoon, feitelijk leiding heeft gegeven aan een overtreding, tijdelijk de bevoegdheid te ontzeggen om bij een instelling beleidsbepalende functies uit te oefenen. Het voorgestelde artikel 32d is vergelijkbaar met artikel 1:87 van de Wft, dat op grond van het naar huidig recht geldende artikel 28a reeds van overeenkomstige toepassing was in het geval van overtredingen van Wwft-bepalingen in de derde categorie door banken of beleggingsondernemingen. De richtlijn schrijft nu een breder toepassingsbereik van dit voorschrift voor,

namelijk ten aanzien van alle instellingen die een ernstige, herhaalde of stelselmatige overtreding (of een combinatie daarvan) begaan. Dit rechtvaardigt het opnemen van een expliciete en afzonderlijke grondslag voor deze bevoegdheid in de Wwft. Ook wordt met dit wetsvoorstel mogelijk gemaakt om de bedoelde ontzegging op te leggen in het geval van overtredingen die zijn gerangschikt in de tweede boetecategorie.

Conform het gestelde in de richtlijn is de mogelijkheid van het opleggen van een tijdelijk verbod niet beperkt tot de actuele functie van de betrokkene, maar kan de schorsing zich uitstreken tot andere, eventueel soortgelijke, beleidsbepalende functies bij andere instellingen als bedoeld in de onderhavige wet. Hiermee wordt voorkomen dat het verbod wordt omzeild en de betrokkene een andere beleidsbepalende functie kan bekleden binnen dezelfde instelling of binnen een andere instelling. Het ontzeggen van de bevoegdheid om bij een instelling bepaalde functies uit te oefenen kan op grond van de richtlijn betrekking hebben op beleidsbepalende functies. De ontzegging zal derhalve doorgaans betrekking hebben op bestuursfuncties. De toezichthouders kunnen de ontzegging opleggen aan natuurlijke personen aan wie ter zake van de overtreding ook andere bestuurlijke sancties kunnen worden opgelegd. Het gaat dan niet alleen om natuurlijke personen die zelf overtreder zijn, maar ook om personen die opdracht hebben gegeven om de overtreding te begaan of die daar feitelijk leiding aan hebben gegeven. Dit is in lijn met artikel 5:1, derde lid, tweede volzin, van de Algemene wet bestuursrecht (Awb), dat (door verwijzing naar artikel 51 van het Wetboek van Strafrecht) bepaalt dat bij overtredingen door een rechtspersoon ook aan deze groep natuurlijke personen een sanctie kan worden opgelegd.

De ontzegging op grond van artikel 32d is een tijdelijke ontzegging, die de toezichthouder kan opleggen voor maximaal een jaar en eenmaal kan verlengen (tweede lid).

De maatregel van het tijdelijk verbod dient te worden onderscheiden van de beoordeling door een toezichthouder van de eisen aan geschiktheid en betrouwbaarheid en de mogelijkheid van de toezichthouder om daaromtrent een aanwijzing te geven aan een individuele instelling. Hierbij gaat het onder meer om de vereisten van geschiktheid en betrouwbaarheid die op andere financiële ondernemingen van toepassing zijn op grond van de Wet op het financieel toezicht. In artikel IV van dit wetsvoorstel wordt ook een betrouwbaarheidsvereiste voor de aanbieders van kansspelen geïntroduceerd.

Artikel 32e

Artikel 32e stelt de toezichthouders in staat om ten aanzien van vestigingen van betaalinstanties en elektronischgeldinstellingen waarbij een centraal contactpunt is aangewezen, passende maatregelen te nemen indien er gebreken van ernstige aard worden geconstateerd.

Artikel 32f

Het nieuwe artikel 32f introduceert een algemene grondslag om bij algemene maatregel van bestuur nadere regels te stellen over de uitoefening van de bevoegdheden die in paragraaf 4.2 zijn opgenomen. Ter implementatie van de richtlijn zijn de mogelijkheden voor de toezichthouders om een tijdelijk beroepsverbod uit te vaardigen, uitgebreid. Vanwege de ingrijpende aard van deze nieuwe bestuurlijke sanctie, is de mogelijkheid gecreëerd om nadere regels te stellen over de toepassing hiervan. Naar huidig recht bevat artikel 28 reeds een grondslag om nadere regels te stellen over de uitoefening van de

bevoegdheid om een bestuurlijke boete op te kunnen leggen. Uit het oogpunt van efficiënte regelgeving is van de gelegenheid gebruik gemaakt om de afzonderlijke delegatiegrondslagen te vervangen door één algemene grondslag om bij algemene maatregel van bestuur nadere regels te kunnen stellen over de uitoefening van de bevoegdheden opgenomen in paragraaf 4.2.

§ 4.3. Publicatiebevoegdheden toezichthouder

Voorts wordt aan de Wwft een paragraaf met betrekking tot de publicatiebevoegdheden van de toezichthouders toegevoegd. Dit onderdeel strekt hoofdzakelijk tot implementatie van artikel 60 van de richtlijn.

Artikel 32g

In artikel 32g wordt voorzien in de mogelijkheid voor de toezichthouders om in het geval van een overtreding door een instelling, welke overtreding is gerangschikt in de tweede of derde boetecategorie, een waarschuwing of verklaring te publiceren. Naar huidig recht was het ten aanzien van banken en beleggingsondernemingen reeds mogelijk om op grond van artikel 28a over te gaan tot het uitvaardigen van een dergelijke verklaring of waarschuwing. Omdat de richtlijn thans voorschrijft dat deze mogelijkheid dient te bestaan voor alle instellingen, is er gekozen om hiertoe een afzonderlijke grondslag te creëren in de Wwft. Inhoudelijk is voorgesteld artikel 32g gelijkkluidend aan artikel 1:94 van de Wft, waarnaar in artikel 28a (oud) reeds werd verwezen.

Het uitvaardigen van een verklaring of waarschuwing dient op grond van de richtlijn mogelijk te zijn in het geval van ernstige, herhaalde of stelselmatige overtredingen van de bepalingen inzake het cliëntenonderzoek, het melden van ongebruikelijke transacties, het bewaren van bewijsstukken en interne controles. Omdat deze overtredingen thans veelal in de tweede boetecategorie zijn ingedeeld, is artikel 32g van toepassing op overtredingen die zijn gerangschikt in de tweede en derde boetecategorie. Voorts is DNB als toezichthouder op de naleving van de verordening bevoegd om een verklaring of waarschuwing uit te vaardigen indien er sprake is van een overtreding van de verordening.

Het publiceren van een waarschuwing of verklaring heeft als doel om het publiek, de markt en andere betrokken derden te waarschuwen voor de overtredende instelling. De toezichthouder zal het doorgaans nodig achten het publiek te waarschuwen in het geval van feiten die dusdanig ernstig zijn dat naast het publiceren van een waarschuwing of verklaring, ook handhavend optreden op zijn plaats is. Het publiceren van een waarschuwing of verklaring is dan ook in niet bedoeld om in de plaats te komen van handhavend optreden door de toezichthouder.

Artikel 32g, tweede tot en met vierde lid, voorziet in procedurele voorschriften met betrekking tot het publiceren van een waarschuwing of verklaring.

Artikel 32h

Met artikel 32h wordt, conform artikel 60 van de richtlijn, voorzien in de verplichting voor toezichthouders om – behoudens uitzonderingsgevallen – een besluit tot het opleggen van een bestuurlijke sanctie openbaar te maken. Op grond van artikel 60 van de richtlijn is verplicht gesteld de openbaarmaking van besluiten tot het opleggen van een bestuurlijke sanctie waartegen geen bezwaar of beroep mogelijk is. Daarnaast biedt de richtlijn lidstaten de mogelijkheid om sanctiebesluiten te publiceren waartegen nog rechtsmiddelen

openstaan, zolang de informatie met betrekking tot de uitkomst van de aangewende rechtsmiddelen in dat geval onmiddellijk openbaar wordt gemaakt.

De verplichting tot openbaarmaking heeft betrekking op besluiten tot het opleggen van bestuurlijke sancties. Om aan te sluiten bij de bestuurlijke sancties die in de vierde anti-witwasrichtlijn worden genoemd, wordt het begrip bestuurlijke sanctie voor de toepassing van de artikelen 32h, 32i en 32j uitgebreid ten opzichte van de betekenis die het heeft op grond van artikel 5:2, eerste lid, onderdeel a, van de Awb. Dit betekent dat het publicatieregime ook geldt voor een besluit als bedoeld in artikel 32d van de wet, dat strekt tot het tijdelijk ontzeggen van de bevoegdheid om bepaalde functies uit te oefenen.

Artikel 32h voorziet in verschillende momenten van openbaarmaking voor verschillende besluiten. Het uitgangspunt, verwoord in het eerste lid, is dat alle besluiten tot het opleggen van een bestuurlijke sanctie openbaar gemaakt te worden zodra het besluit onherroepelijk is geworden. Openbaarmaking van een besluit tot het opleggen van een bestuurlijke sanctie kan ingrijpend zijn voor de betrokkenen, zodat het de voorkeur heeft dit eerst te doen nadat de betrokkenen de gelegenheid hebben gehad om het besluit te onderwerpen aan een rechterlijke toetsing en hierop onherroepelijk uitspraak is gedaan.

In het geval van besluiten tot het opleggen van een bestuurlijke boete ter zake van ernstige overtredingen van de Wwft, dienen de toezichthouders dit besluit echter zo spoedig mogelijk openbaar te maken. Het zal hierbij gaan om bestuurlijke boetes ter zake van overtredingen die zijn gerangschikt in de derde boetecategorie en bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen overtredingen in de tweede boetecategorie.

Tot slot worden besluiten tot het opleggen van een last onder dwangsom openbaar gemaakt op het moment dat de dwangsom is verbeurd. Overigens wordt een besluit tot het opleggen van een last onder dwangsom waarbij de dwangsom niet is verbeurd op grond van het eerste lid van artikel 32h alsnog openbaar gemaakt als dat besluit onherroepelijk is geworden.

Indien een besluit tot het opleggen van een bestuurlijke boete of last onder dwangsom versneld openbaar wordt gemaakt dient op grond van het vijfde lid ook het instellen van een eventuele bezwaar- of beroepsprocedure openbaar te worden gemaakt, alsmede de beslissing op het bezwaar en/of de uitkomst van de (hoger)beroepsprocedure. Ook in het geval van openbaarmaking van een onherroepelijk besluit dient de uitkomst van een eventueel daaraan voorafgegane bezwaar- of (hoger)beroepsprocedure openbaar te worden gemaakt.

Artikel 60, derde lid, van de richtlijn verplicht de toezichthouders om het besluit en de bijbehorende informatie die met betrekking tot eventuele bezwaar- en (hoger)beroepsprocedures bekend is gemaakt, gedurende een termijn van vijf jaar na de bekendmaking op hun website te laten staan. Het zesde lid van artikel 32h strekt tot implementatie hiervan. Hierbij dienen echter wel de regels met betrekking tot de bescherming van persoonsgegevens in acht te worden genomen, zodat persoonsgegevens niet langer bewaard worden dan op grond van de Wet bescherming persoonsgegevens is toegestaan. Hoewel de toezichthouders in beginsel vrij zijn om te bepalen via welk medium een besluit tot het opleggen van een bestuurlijke sanctie wordt gepubliceerd, volgt uit deze bepaling dat publicatie in ieder geval ook via de website van de

betrokken toezichthouder dient plaats te vinden. Een toezichthouder kan, in aanvulling op de publicatie van het besluit en informatie over (de uitkomsten van) een eventueel bezwaar of (hoger) beroep, ook zelf andere uitlatingen doen over de inhoud van het besluit. Dit kan bijvoorbeeld door een pers- of nieuwsbericht, waarbij de toezichthouder uiteraard wel een zo evenwichtig mogelijke weergave van de inhoud zal moeten geven.

Artikel 32i

Artikel 32i voorziet in de uitzonderingen op de verplichting tot openbaarmaking. Het artikel verplicht de toezichthouder tot een belangenafweging die ertoe kan leiden dat openbaarmaking moet worden uitgesteld, dat een besluit geanonimiseerd openbaar moet worden gemaakt of dat geheel van openbaarmaking moet worden afgezien. De uitzonderingen hebben zowel betrekking op de openbaarmaking van een besluit op grond van artikel 32h, als op de openbaarmaking van informatie met betrekking tot een bezwaar- of (hoger)beroepsprocedure. Als de uitzonderingen in het onderhavige artikel echter niet van toepassing zijn op de openbaarmaking van het sanctiebesluit, zal dit doorgaans ook niet het geval zijn voor informatie over (de uitkomst van) een dergelijke procedure.

Redenen om uitzonderingen op de openbaarmaking te maken, kunnen de navolgende zijn. Openbaarmaking van een besluit mag er niet toe leiden dat een overtreder onevenredig in zijn belang wordt getroffen. In die gevallen zou, op grond van de onderdelen a en b van het eerste lid van artikel 32i, openbaarmaking moeten worden uitgesteld of zodanig moeten plaatsvinden dat zij niet herleidbaar is tot een afzonderlijke persoon. Hiervan zou bijvoorbeeld sprake kunnen zijn indien de overtreder snel gevolg heeft gegeven aan een gegeven aanwijzing of opgelegde last onder dwangsom, of als de rechtspersoon die de overtreding heeft begaan door openbaarmaking in zijn voortbestaan zou worden bedreigd. Uitstel van openbaarmaking vindt in dat geval plaats totdat de redenen voor het niet publiceren van het besluit zijn opgehouden te bestaan. De onderdelen c en d van het eerste lid beogen te voorkomen dat een strafrechtelijk onderzoek of een onderzoek van de toezichthouders wordt doorkruist, dan wel dat de stabiliteit van het financiële stelsel in gevaar wordt gebracht door de openbaarmaking van een besluit.

Wanneer het uitstellen van openbaarmaking of het geanonimiseerd openbaar maken van een besluit niet voldoet om de evenredigheid van openbaarmaking of de stabiliteit van het financiële stelsel te waarborgen, dan dient openbaarmaking in het geheel achterwege te blijven. Daarin voorziet het tweede lid van artikel 32i, waaruit volgt dat openbaarmaking achterwege blijft indien dit onevenredig is gezien de geringe ernst van de overtreding of wanneer dit de stabiliteit van het financiële stelsel in gevaar brengt. De eerste uitzondering is niet van toepassing op een besluit tot het opleggen van een bestuurlijke boete, maar geldt uitsluitend in het geval van bestuurlijke sancties die zijn opgelegd voor lichte overtredingen.

Artikel 32j en 32k

De voorgestelde artikelen 32j en 32k omvatten regels met betrekking tot (de gevolgen van) een eventuele voorlopige voorziening.

Indien een toezichthouder besluit tot het publiceren van een waarschuwing of een verklaring, dan wel besluit tot het vroegtijdig openbaar maken van een besluit tot het opleggen van een bestuurlijke boete of last onder dwangsom, dient hij op grond van artikel 32j, eerste lid, een wachtermijn in acht te

nemen. Deze termijn van vijf dagen vanaf het moment dat de betrokken persoon in kennis is gesteld van het besluit tot publicatie of openbaarmaking, stelt de betrokkene in staat om een verzoek om een voorlopige voorziening in te dienen als bedoeld in artikel 8:81 van de Algemene wet bestuursrecht.

Overigens kan een verzoek om een voorlopige voorziening ook betrekking hebben op de openbaarmaking van een onherroepelijk besluit of om openbaarmaking van een ingesteld bezwaar of (hoger)beroep en de uitkomst daarvan. Uit het tweede lid van artikel 32j volgt dat de gevolgen van een eventuele voorlopige voorziening gelijk zijn voor alle besluiten tot openbaarmaking. Indien een verzoek wordt ingediend, gaan de toezichthouders niet over tot openbaarmaking van een (al dan niet onherroepelijk) besluit, totdat uitspraak is gedaan door de voorzieningenrechter of het verzoek is ingetrokken.

Op grond van het derde lid kan een toezichthouder onverwijld overgaan tot het publiceren van een waarschuwing of een verklaring of het besluit tot het opleggen van een bestuurlijke sanctie, indien de bescherming van de belangen die de Wwft beoogt te beschermen geen nader uitstel toelaat. Daarbij dient door de toezichthouder steeds een zorgvuldige afweging te worden gemaakt tussen de gerechtvaardigde belangen van de betrokkene enerzijds en de gevolgen van de overtreding anderzijds. Een openbaarmaking op grond van het derde lid van artikel 32j kan alleen achteraf ter toetsing aan de rechter worden voorgelegd.

Artikel 32k beoogt de vertrouwelijkheid te waarborgen tijdens de procedure van een voorlopige voorziening. Een voorlopige voorziening vindt achter gesloten deuren plaats, zodat de namen en gegevens van betrokkenen en de grondslag voor de bestuurlijke sanctie niet alsnog aan derden kenbaar worden gemaakt of anderszins kenbaar kunnen worden.

W

Hoofdstuk 5 van de Wwft is ingedeeld in paragrafen. Met het oog op het invoegen van een artikel 34a (zie onderdeel Z) wordt het opschrift van paragraaf 5.1 gewijzigd.

X

Met de in dit onderdeel voorgestelde aanpassing van artikel 33, eerste lid, onderdeel d, wordt verduidelijkt dat een instelling met betrekking tot een UBO ook op opvraagbare wijze vastlegt wat de aard en omvang is van het door deze persoon gehouden uiteindelijk belang. Dat vloeit indirect voort uit artikel 30, vijfde lid, van de richtlijn. Het is immers niet alleen relevant om te weten wie deze persoon is, maar ook om te weten waarom hij kwalificeert als UBO. Ter illustratie: een instelling zou hier bijvoorbeeld kunnen noteren dat een persoon UBO is van een B.V. omdat hij 35% van de aandelen van die B.V. bezit of dat iemand UBO is van een fonds voor gemene rekening omdat hij participant is in dat fonds.

Hiermee wordt afstand genomen van de eerdere invulling van dit onderdeel d, te weten dat het een instelling vrij staat hoe zij invulling geeft aan de identificatie en verificatie van de UBO.²² Voor identificatie en verificatie van de UBO en de daarbij op te vragen en te bewaren gegevens dient te worden

²² Zie voor die eerdere invulling Kamerstukken II, 2011/12, 33 238, nr. 3, p. 21.

aangesloten bij artikel 33, eerste lid, onderdeel a. Onderdeel a is op dit punt ook verduidelijkt. Nu het eerste lid al de identificatie en de verificatie van de UBO regelt, is het niet meer nodig om in de leden twee en drie naar deze personen te verwijzen.

Zoals reeds is toegelicht onder L beoogt het nieuw toegevoegde vierde lid van artikel 33 de toezichthouders beter in staat te stellen toezicht te houden op de naleving van artikel 16. Anders dan nu het geval is, worden instellingen verplicht om de ontvangstbevestiging van de FIU van de melding van een ongebruikelijke reactie, waarin voortaan ook de door de instelling verstrekte gegevens staan genoemd, te bewaren. De toezichthouder is daardoor in staat te beoordelen of een melding onder de volledige en juiste opgave van gegevens en inlichtingen heeft plaatsgevonden.

Tot slot worden aan artikel 33 twee leden toegevoegd, ten einde te bewerkstelligen dat instellingen in staat zijn om snel en volledig te reageren op verzoeken om informatie van de FIU en de toezichthouders. Deze systemen moeten voorzien in een efficiënte en zorgvuldige wijze van informatieverstrekking. Daarnaast dienen deze systemen door middel van een adequate beveiliging de vertrouwelijkheid van de informatieverzoeken en de verstrekte informatie te waarborgen.

Y

Met het oog op de in onderdeel W voorgestelde wijziging van het opschrift van paragraaf 5.1, kan het opschrift van paragraaf 5.2 hier komen te vervallen. In plaats hiervan zal een nieuwe paragraaf 5.2 worden ingevoegd na artikel 34, met betrekking tot gegevensbescherming. Zie hiervoor onderdeel Z.

Z

Met dit onderdeel wordt een paragraaf met betrekking tot gegevensbescherming ingevoegd.

De Wet bescherming persoonsgegevens is van toepassing op de persoonsgegevens die verwerkt worden in het kader van de Wwft. De verplichting tot het verrichten van cliëntenonderzoek, alsmede de verplichting tot het melden van ongebruikelijke transacties aan de FIU gaan gepaard met het verzamelen, analyseren, bewaren en delen van persoonsgegevens. Deze verwerking van persoonsgegevens is uitsluitend toegestaan met het oog op de doeleinden van de Wwft en de in de Wwft voorgeschreven activiteiten, waaronder het verrichten van cliëntenonderzoek, de daarbij behorende identificatie en verificatie van cliënten en UBO's, het melden van ongebruikelijke transacties en het verstrekken van gegevens en inlichtingen. De verwerking van de betreffende persoonsgegevens mag niet voor andere doeleinden worden ingezet. Met name de verwerking van deze persoonsgegevens voor commerciële doeleinden is niet toegestaan.

Voorts dient een instelling aan nieuwe cliënten informatie te verstrekken met betrekking tot de geldende wettelijke verplichtingen bij de verwerking van persoonsgegevens uit hoofde van de Wwft. Hiermee wordt niet beoogd af te wijken van artikel 33 en 34 van de Wet bescherming persoonsgegevens, maar te verduidelijken dat de te verstrekken informatie ook dient in te gaan op de wijze waarop persoonsgegevens ingevolge de onderhavige wet worden verwerkt en bewaard.

Het derde lid van artikel 34a sluit aan bij artikel 10 van de Wet bescherming persoonsgegevens, op grond waarvan persoonsgegevens niet langer bewaard mogen worden dan noodzakelijk is voor het doel waarvoor zij worden verzameld en verwerkt, tenzij bij of krachtens wettelijk voorschrift anders is bepaald. Ter implementatie van artikel 40, eerste lid, van de richtlijn wordt in het onderhavige artikel verduidelijkt dat de op grond van de Wwft verzamelde persoonsgegevens vernietigd dienen te worden bij het verstrijken van de bewaartermijn van vijf jaar (artikel 33 en 34).

AA

Met het oog op het invoegen van een artikel 35a (zie onderdeel AC), wordt het opschrift van paragraaf 5.3 met dit onderdeel gewijzigd.

AB

Artikel 35 verplicht een instelling te voorzien in relevante opleidingen voor haar werknemers, zodat zij in staat zijn om een ongebruikelijke transactie te herkennen en een cliëntenonderzoek goed en volledig te kunnen uitvoeren. Volledigheidshalve wordt hier met de onderhavige wijziging aan toegevoegd dat deze opleidingen dienen te zijn afgestemd op de risico's, aard en omvang van de instelling. Hiermee wordt bewerkstelligd dat werknemers over voldoende kennis en vaardigheden beschikken om de vereisten van de Wwft te kunnen naleven, zoals deze van toepassing zijn op de instelling waarvoor zij werkzaam zijn.

AC

Dit onderdeel is de implementatie van het bepaalde in artikel 47, derde lid, van de richtlijn. Op grond van dit artikel zijn de lidstaten gehouden de nodige maatregelen te nemen om te voorkomen dat ter zake veroordeelde criminelen of hun medeplichtigen een leidinggevende functie hebben of UBO zijn van bepaalde instellingen. Teneinde een praktische invulling aan dit vereiste te geven, wordt in het nieuwe artikel 35a bepaald dat de natuurlijke personen, rechtspersonen of vennootschappen die beroepsactiviteiten uitoefenen als belastingadviseur, accountant, advocaat, notaris of makelaar, op verzoek van de toezichthouder een verklaring omtrent gedrag moeten kunnen overleggen.

Het verzoek van de toezichthouder om een verklaring omtrent gedrag kan zijn ingegeven door verschillende omstandigheden. Een toezichthouder kan bijvoorbeeld verzoeken om een verklaring omtrent gedrag bij het nieuw aantreden van een beleidsbepaler, maar ook indien de toezichthouder met betrekking tot een zittend beleidsbepaler concrete signalen ontvangt die wijzen op mogelijk crimineel gedrag.

In het geval van een natuurlijke persoon gaat het om een verklaring omtrent gedrag van de natuurlijke persoon zelf. In het geval van een rechtspersoon of vennootschap moeten de (mede) beleidsbepalers op verzoek een verklaring omtrent gedrag kunnen overleggen. Een verklaring omtrent gedrag is een verklaring van de minister van Veiligheid & Justitie dat uit een onderzoek met betrekking tot het gedrag van de betrokken persoon, gelet op het risico voor de samenleving in verband met het doel waarvoor de afgifte van de verklaring is gevraagd en na afweging van het belang van de betrokkene, niet is gebleken van bezwaren tegen die persoon.

AD tot en met AG

De onderdelen AD tot en met AG voorzien in (wijzigingen van) het overgangsrecht.

Met onderdeel AD wordt een verwijzing gewijzigd, met het oog op het nieuw voorgestelde artikel 1a.

Onderdeel AE wijzigt artikel 37 van de Wwft, dat voorziet in overgangsrecht met betrekking tot reeds verleende ontheffingen. Deze wijziging strekt ertoe dat, naast ontheffingen die zijn verleend op grond van de Wet identificatie bij dienstverlening, ook de overige ontheffingen die zijn verleend voor het in werking treden van de onderhavige wet blijven bestaan. Deze ontheffingen zullen na het in werking treden van deze richtlijn berusten op artikel 3, veertiende lid.

Artikel 38 van de Wwft voorziet in overgangsrecht met betrekking tot het cliëntenonderzoek naar reeds bestaande cliënten. De reikwijdte van dit artikel wordt verruimd, zodat het niet slechts betrekking heeft op cliënten waarnaar op grond van de Wet identificatie bij dienstverlening cliëntenonderzoek is verricht, maar ook van toepassing is in gevallen waarin op grond van de Wwft, maar voor het in werking treden van de onderhavige wet, cliëntenonderzoek is verricht. Instellingen dienen er voor zorg te dragen dat het cliëntenonderzoek dat naar deze cliënten is verricht bij eerste gelegenheid geactualiseerd wordt conform de bepalingen van de onderhavige wet. Dat betekent dat instellingen daarbij rekening dienen te houden met wijzigingen in de bepalingen met betrekking tot het cliëntenonderzoek, waaronder de risicogebaseerde vaststelling van maatregelen en de invulling van het UBO- en PEP-begrip. In voorkomend geval zal dit betekenen dat instellingen, anders dan voorheen, verscherpte cliëntenonderzoeksmatregelen dienen te treffen met betrekking tot een bestaande cliënt. Een lid van hoger leidinggevend personeel dient steeds te besluiten of een zakelijke relatie met een bestaande cliënt naar aanleiding van het vernieuwde cliëntenonderzoek kan worden voortgezet.

Onderdeel AG voorziet, middels een nieuw artikel 40 en conform de aanwijzingen voor de regelgeving (aanwijzing 336), in een dynamische verwijzing naar de in de wet genoemde richtlijnen en verordeningen opgenomen, zodat duidelijk wordt wanneer wijzigingen van deze Europese regelgeving doorwerken in het Nederlands recht.

ARTIKEL II

A

De toezichthouders kunnen een op grond van de Wft verleende vergunning van een bank of andere financiële onderneming intrekken indien de instelling niet langer voldoet aan de bij of krachtens de Wwft gestelde regels. Dit wordt, ter verduidelijking en naar aanleiding van artikel 59, tweede lid, onderdeel c, van de richtlijn, met een nieuw onderdeel toegevoegd aan artikel 1:104, eerste lid, van de Wft. Deze aanvulling van de intrekkingsoorzaken van artikel 1:104 Wft leidt echter niet tot een nieuwe bevoegdheid van de toezichthouders. De toezichthouders zijn naar huidig recht reeds bevoegd om bij niet naleving van de bij of krachtens de Wwft gestelde regels een vergunning in te trekken. Het

niet langer voldoen aan de bij of krachtens de Wwft gestelde regels zou namelijk betekenen dat ook de regels met betrekking tot een integrale uitoefening van een bedrijf (artikel 3:17 Wft) niet langer worden nageleefd. Dit is ingevolge artikel 1:104, eerste lid, onderdeel d, van de Wft al een grond om een vergunning te kunnen intrekken. Omwille van de kenbaarheid wordt niet naleving van de Wwft als grond voor intrekking van een vergunning met dit onderdeel nader geëxpliciteerd.

B en C

De onderdelen B en C strekken ter implementatie van artikel 47, tweede lid, van de richtlijn. Ter implementatie van dit artikel wordt de reikwijdte van artikel 3:8, met betrekking tot de geschiktheid van dagelijks beleidsbepalers, leden van het toezichthoudend orgaan binnen een instelling en personen binnen het tweede echelon, uitgebreid ten aanzien van wisselinstellingen. Op grond van artikel 3:9 van de Wft dient de betrouwbaarheid van (mede)beleidsbepalers van wisselinstellingen reeds buiten twijfel te staan.

ARTIKEL III

Ook een vergunning van een trustkantoor moet op grond van de richtlijn kunnen worden ingetrokken indien een trustkantoor de regels ter implementatie van de richtlijn niet naleeft (artikel 59, tweede lid, onderdeel c, van de richtlijn – zie ook onderdeel A van artikel II). Naar huidig recht is het reeds mogelijk op grond van artikel 6, onderdeel e, in samenhang met artikel 10, van de Wet toezicht trustkantoren om een vergunning in te trekken indien het trustkantoor niet voldoet aan het vereiste van een integrale bedrijfsvoering. Met de onderhavige wijziging wordt nader geëxpliciteerd dat een vergunning van een trustkantoor kan worden ingetrokken indien een trustkantoor de bepalingen in de Wwft overtreedt.

ARTIKEL IV

A

Ter implementatie van artikel 47, tweede lid, van de richtlijn wordt in de eerste plaats een artikel 4b toegevoegd aan de Wet op de kansspelen. De betrouwbaarheid van de houder van een vergunning op grond van de Wet op de kansspelen dient buiten twijfel te staan. Ook de betrouwbaarheid van de UBO van een kansspelaanbieder dient buiten twijfel te staan. Voorts dient het beleid van de houder van een kansspelvergunning bepaald te worden door personen die geschikt zijn in verband met de verantwoorde, betrouwbare controleerbare organisatie van kansspelen.

De houders van een vergunning en de beleidsbepalers van een vergunninghouder zullen derhalve op betrouwbaarheid en geschiktheid dienen te worden getoetst. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen ter invulling van het betrouwbaarheid en geschiktheidvereiste nadere regels gesteld worden op grond waarvan de betrouwbaarheid en geschiktheid van de in het eerste en tweede lid genoemde personen kan worden getoetst.

Voorts wordt ook in de Wet op de kansspelen geëxpliciteerd dat een overtreding van de Wwft een reden kan vormen voor het intrekken van de

vergunning (zie in dit verband ook de voorgaande artikelen II en III). Om die reden wordt in artikel 4c de mogelijkheid gecreëerd om een verleende vergunning in te trekken in geval van een overtreding van de in de Wwft gestelde regels door de vergunninghouder.

B

Onderdeel B betreft een technische wijziging. De verwijzing naar de Wwft in artikel 33e, derde lid, van de Wet op de kansspelen wordt gewijzigd met het oog op het nieuw voorgestelde artikel 1a en 1b van de onderhavige wet.

ARTIKEL V

Voorzien wordt in een aanpassing van de Wet op de economische delicten. In de Wet op de economische delicten is een aantal bepalingen van de wet strafbaar gesteld, waarbij zoveel mogelijk aansluiting is gezocht bij de strafbaarstelling van overtreding van voorschriften van de Wwft zoals deze gold voor het in werking treden van het onderhavige wetsvoorstel.

ARTIKEL VI

In artikel 8 van de Advocatenwet wordt de verwijzing naar de artikelen 26 en 27 van deze wet gewijzigd, met het oog op de wijzigingen die in hoofdstuk 4 worden doorgevoerd.

ARTIKEL VII

De onderhavige wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip. Dat tijdstip kan verschillend zijn voor de verschillende artikelen.

ARTIKEL VIII

Dit artikel bevat de citeertitel. Op grond van aanwijzing 184, tweede lid, van de Aanwijzingen voor de regelgeving heeft een wijzigingsregeling slechts in bijzondere gevallen een citeertitel. Voor het onderhavige wetsvoorstel is gekozen voor een citeertitel met het oog op de omvang van de wijzigingen en de verwachting dat aan aanhaling van deze regeling in de praktijk behoefte zal bestaan.

De Minister van Financiën,

De Minister van Veiligheid en Justitie,

BIJLAGE I – TRANSPONERINGSTABEL

Transponeringstabel behorende bij Richtlijn (EU) 2015/849 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2015 inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering, tot wijziging van Verordening (EU) nr. 648/2012 van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijn 2005/60/EG van het Europees Parlement en de Raad en Richtlijn 2006/70/EG van de Commissie (PbEU 2015, L 141).

Artikel, -lid of – onderdeel richtlijn	Te implementeren in	Bijzonderheden
Artikel 1, eerste lid	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	
Artikel 1, tweede lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit de artikelen 420bis tot 423 van het Wetboek van Strafrecht
Artikel 1, derde lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit de artikelen 420bis tot 423 van het Wetboek van Strafrecht
Artikel 1, vierde lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit de artikelen 420bis tot 423 van het Wetboek van Strafrecht
Artikel 1, vijfde lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit de artikelen 420bis tot 423 van het Wetboek van Strafrecht
Artikel 1, zesde lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit de artikelen 420bis tot 423 van het Wetboek van Strafrecht
Artikel 2, eerste lid	Artikel 1a, eerste tot en met vierde lid, Wwft	
Artikel 2, tweede lid	Artikel 1a, zevende lid, Wwft	
Artikel 2, derde lid	Artikel 1a, zevende lid, Wwft	
Artikel 2, vierde lid	Artikel 1a, zevende lid, Wwft	
Artikel 2, vijfde lid	Artikel 1a, zevende lid, Wwft	
Artikel 2, zesde lid	Artikel 1a, zevende lid, Wwft	
Artikel 2, zevende lid	Artikel 1a, zevende lid, Wwft	
Artikel 2, achtste lid	Artikel 1a, zevende lid, Wwft	
Artikel 2, negende lid	Artikel 1, eerste lid, Wwft	Vormt een onderdeel van de nationale risicobeoordeling
Artikel 3, eerste lid	Artikel 1a, tweede lid, Wwft	
Artikel 3, tweede lid	Artikel 1a, derde lid, Wwft	
Artikel 3, derde lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit de artikelen 420bis tot 423 van het Wetboek van Strafrecht
Artikel 3, vierde lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit de artikelen 420bis tot 423 van het Wetboek van Strafrecht
Artikel 3, vijfde lid	Behoeft geen implementatie	Het aanwijzen van een zelfregulerend orgaan betreft een facultatieve bepaling waarvan geen

		gebruik wordt gemaakt. Het is derhalve niet nodig dit begrip te definiëren.
Artikel 3, zesde lid	Artikel 1, eerste lid, Wwft	
Artikel 3, zevende lid	Artikel 1a, vierde lid, onderdeel e, Wwft	
Artikel 3, achtste lid	Artikel 1, eerste lid, Wwft	
Artikel 3, negende lid	Artikel 1, eerste lid, Wwft	
Artikel 3, tiende lid	Artikel 1, eerste lid, Wwft	
Artikel 3, elfde lid	Artikel 1, eerste lid, Wwft	
Artikel 3, twaalfde lid	Artikel 1, eerste lid, Wwft	
Artikel 3, dertiende lid	Artikel 1, eerste lid, Wwft	
Artikel 3, veertiende lid	Artikel 1a, vierde lid, onderdeel i, Wwft	
Artikel 3, vijftiende lid	Artikel 1, eerste lid, Wwft	
Artikel 3, zestiende lid	Artikel 1, eerste lid, Wwft	
Artikel 3, zeventiende lid	Artikel 1, eerste lid, Wwft	
Artikel 4	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	
Artikel 5	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	
Artikel 6	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	
Artikel 7	Artikel 1, eerste lid, Wwft	
Artikel 8, eerste lid	Artikel 2b, eerste en tweede lid, Wwft	
Artikel 8, tweede lid	Artikel 2b, derde tot en met vijfde lid, Wwft	
Artikel 8, derde lid	Artikel 2c, eerste en tweede lid, Wwft	
Artikel 8, vierde lid	Artikel 2c, tweede lid, Wwft en artikel 2d, tweede en vierde lid, Wwft	
Artikel 8, vijfde lid	Artikel 2c, derde en vierde lid, Wwft	
Artikel 9	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	
Artikel 10	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Voor zover artikel 10 van de richtlijn betrekking heeft op een verbod voor anonieme rekeningen, wordt hierin voorzien met artikel 53 van de Algemene wet inzake rijksbelastingen. Regelgeving met betrekking tot het voorkomen van misbruik van aandelen aan toonder zal middels een separaat wetsvoorstel tot stand komen.
Artikel 11, onderdeel a	Artikel 3, zesde lid, onderdeel a, Wwft	Dit volgde reeds uit artikel 3, vijfde lid, onderdeel a, Wwft (oud)
Artikel 11, onderdeel b	Artikel 3, zesde lid, onderdeel b en onderdeel g, Wwft	
Artikel 11, onderdeel c	Artikel 3, zevende lid, Wwft	
Artikel 11, onderdeel d	Artikel 3, achtste lid, Wwft	
Artikel 11, onderdeel e	Artikel 3, zesde lid, onderdeel c, Wwft	Dit volgde reeds uit artikel 3, vijfde lid, onderdeel c,

		Wwft (oud)
Artikel 11, onderdeel f	Artikel 3, zesde lid, onderdeel d, Wwft	Dit volgde reeds uit artikel 3, vijfde lid, onderdeel d, Wwft (oud)
Artikel 12, eerste lid	Artikel 7, eerste tot en met derde lid, Wwft	
Artikel 12, tweede lid	Artikel 7, vierde lid, Wwft	
Artikel 13, eerste lid, onderdeel a	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit artikel 3, tweede lid, onderdeel a, Wwft
Artikel 13, eerste lid, onderdeel b	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit artikel 3, tweede lid, onderdeel b, Wwft
Artikel 13, eerste lid, onderdeel c	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit artikel 3, tweede lid, onderdeel c, Wwft
Artikel 13, eerste lid, onderdeel d	Artikel 3, tweede lid, onderdeel d en artikel 3, twaalfde lid, Wwft	Dit volgde reeds uit de artikelen 3, tweede lid, onderdeel d en artikel 3, achtste lid, Wwft (oud)
Artikel 13, eerste lid, laatste alinea	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit artikel 3, tweede lid, onderdelen e en g, Wwft
Artikel 13, tweede lid	Artikel 3, negende lid, Wwft	Volgde reeds uit artikel 3, zesde lid, Wwft (oud)
Artikel 13, derde lid	Artikel 3, tiende lid, Wwft	
Artikel 13, vierde lid	Artikel 3, negende lid, Wwft	
Artikel 13, vijfde lid	Artikel 3a Wwft	
Artikel 13, zesde lid	Artikel 3, derde lid, en artikel 4, zesde lid, Wwft	
Artikel 14, eerste lid	Artikel 4, eerste lid, Wwft	
Artikel 14, tweede lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit artikel 4, tweede lid, Wwft
Artikel 14, derde lid	Artikel 4, derde lid, Wwft	
Artikel 14, vierde lid, eerste alinea	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit de artikelen 5, eerste en tweede lid, artikel 16, vierde lid, Wwft
Artikel 14, vierde lid, tweede alinea	Artikel 1a, vijfde lid, Wwft	
Artikel 14, vijfde lid	Artikel 3, tweede lid, onderdeel d, en twaalfde lid, Wwft	Volgde reeds uit artikel 3, tweede lid, onderdeel d, en achtste lid, Wwft (oud)
Artikel 15, eerste lid	Artikel 6, eerste lid, Wwft	
Artikel 15, tweede lid	Artikel 6, tweede lid, Wwft	
Artikel 15, derde lid	Artikel 6, vijfde lid, Wwft	
Artikel 16	Artikel 6, derde lid, Wwft	
Artikel 17	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	
Artikel 18, eerste	Artikel 8, eerste en vijfde tot en met elfde lid, Wwft	
Artikel 18, tweede lid	Artikel 8, derde lid, Wwft	
Artikel 18, derde lid	Artikel 8, tweede lid, Wwft	
Artikel 18, vierde lid	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	
Artikel 19	Artikel 8, vijfde lid, Wwft	
Artikel 20	Artikel 8, zesde lid, Wwft	
Artikel 21	Artikel 8, zevende lid, Wwft	
Artikel 22	Artikel 8, achtste lid, Wwft	
Artikel 23	Artikel 8, negende lid, Wwft	
Artikel 24	Artikel 5, vijfde lid, Wwft	

Artikel 25	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit artikel 5, eerste lid, onder a en b, Wwft
Artikel 26, eerste lid	Artikel 5, eerste lid, onderdeel a, Wwft	
Artikel 26, tweede lid	Artikel 5, eerste lid, onderdeel a, onder 5° Wwft	
Artikel 27, eerste lid	Artikel 5, eerste lid, onderdeel b, Wwft volstaat	
Artikel 27, tweede lid	Artikel 5, eerste lid, onderdeel c, Wwft volstaat	
Artikel 28	Artikel 5, tweede lid, Wwft	
Artikel 29	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	
Artikel 30	P.M.	P.M.
Artikel 31, eerste lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Artikel 31 van de richtlijn is van toepassing indien er sprake is van express trusts die door het recht van de lidstaat worden beheerst en deze express trusts fiscale consequenties heeft. Het Nederlandse recht voorziet niet in de rechtsfiguur 'trust', zodat artikel 31, behoudens het tweede lid, niet van toepassing is en geen implementatie behoeft.
Artikel 31, tweede lid	Artikel 3, derde lid, Wwft	
Artikel 31, derde lid tot en met achtste lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Artikel 31 van de richtlijn is van toepassing indien er sprake is van express trusts die door het recht van de lidstaat worden beheerst en deze express trusts fiscale consequenties heeft. Het Nederlandse recht voorziet niet in de rechtsfiguur 'trust', zodat artikel 31, behoudens het tweede lid, niet van toepassing is en geen implementatie behoeft.
Artikel 32, eerste lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit artikel 12, eerste lid, Wwft
Artikel 32, tweede lid	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	
Artikel 32, derde lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit de artikelen 12, 13 en 17 Wwft en de artikelen 1 tot en met 3 Instellingsbesluit FIU
Artikel 32, vierde lid	Artikel 14a, eerste lid, Wwft	
Artikel 32, vijfde lid	Artikel 14a, tweede lid, Wwft	
Artikel 32, zesde lid	Artikel 14a, derde lid, Wwft	
Artikel 32, zevende lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit artikel 94 en 94a van het Wetboek van Strafvordering.
Artikel 32, achtste lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit artikel 13, onderdeel a en d, Wwft.

Artikel 33, eerste lid	Artikel 17, tweede lid, Wwft	Volgt voor het overige reeds uit artikel 16 Wwft
Artikel 33, tweede lid	Artikel 2d, derde lid, Wwft	
Artikel 34, eerste lid	Behoeft geen implementatie	Het betreft een facultatieve bepaling waarvan geen gebruik wordt gemaakt.
Artikel 34, tweede lid	Artikel 1a, vijfde lid, Wwft	
Artikel 35	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit de artikelen 420bis en 421 van het Wetboek van Strafrecht
Artikel 36, eerste lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit artikel 25 Wwft
Artikel 36, tweede lid	Artikel 25, tweede lid, Wwft	
Artikel 37	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit de artikelen 19 en 20 Wwft
Artikel 38	Artikel 20b Wwft (nieuw)	
Artikel 39, eerste lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit de artikel 23, eerste lid, Wwft
Artikel 39, tweede lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit artikel 23, eerste lid, Wwft
Artikel 39, derde lid	Artikel 23, vijfde lid, onder 1°, Wwft	
Artikel 39, vierde lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit artikel 23, vijfde lid, onder 2°, Wwft
Artikel 39, vijfde lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit artikel 23, vijfde lid, onder 3°, Wwft
Artikel 39, zesde lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit artikel 23, vierde lid, Wwft
Artikel 40, eerste lid, sub a	Artikel 33, eerste lid en vijfde lid, Wwft	
Artikel 40, eerste lid, sub b	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit artikel 34 Wwft
Artikel 40, eerste lid, laatste alinea	Artikel 34a, derde lid, Wwft	
Artikel 40, tweede lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit de Wet bescherming persoonsgegevens.
Artikel 41, eerste lid	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	
Artikel 41, tweede lid	Artikel 34a, eerste lid, Wwft	
Artikel 41, derde lid	Artikel 34a, tweede lid, Wwft	
Artikel 41, vierde lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit artikel 43 van de Wet bescherming persoonsgegevens
Artikel 42	Artikel 33, zesde lid, Wwft	
Artikel 43	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	
Artikel 44	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	
Artikel 45, eerste lid	Artikel 2f, eerste, tweede en derde lid, Wwft	
Artikel 45, tweede lid	Artikel 2, derde lid, Wwft	
Artikel 45, derde lid	Artikel 2, eerste lid, Wwft	
Artikel 45, vierde lid	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	
Artikel 45, vijfde lid	Artikel 2f, vierde en vijfde lid, Wwft	
Artikel 45, zesde lid	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	
Artikel 45, zevende lid	Behoeft naar zijn aard geen	

	implementatie	
Artikel 45, achtste lid	Artikel 23a Wwft	
Artikel 45, negende lid	Artikel 2e Wwft	
Artikel 45, tiende lid	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	
Artikel 45, elfde lid	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	
Artikel 46, eerste lid, eerste twee alinea's	Artikel 35 Wwft	
Artikel 46, eerste lid, derde alinea	Artikel 1a, vierde lid, Wwft	
Artikel 46, tweede lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit artikel 13, onderdeel e en f, Wwft (oud)
Artikel 46, derde lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit artikel 13, onderdeel g, Wwft (oud)
Artikel 46, vierde lid	Artikel 2d, eerste lid, Wwft	
Artikel 47, eerste lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit artikel 2:54i Wet op het financieel toezicht, artikel 2 Wet toezicht trustkantoren en artikel 1 Wet op de kansspelen
Artikel 47, tweede lid	Artikel 4a Wet op de kansspelen, artikel 2:54j en artikel 3:8 Wet op het financieel toezicht.	Volgt voor het overige reeds uit artikel 3:9 Wet op het financieel toezicht en artikel 4, onderdelen a en b, van de Wet toezicht trustkantoren
Artikel 47, derde lid	Artikel 35a Wwft	
Artikel 48, eerste lid	Artikel 1b, eerste en vierde lid, Wwft	
Artikel 48, tweede lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	De bevoegdheden van de toezichthouders volgen reeds uit titel 5.2 van de Algemene wet bestuursrecht, met name de artikelen 5:16, 5:17 en 5:20 van deze wet. Voor zover artikel 48, tweede lid, van de richtlijn betrekking heeft op financiële, personele en technische middelen van de toezichthouders behoeft dit geen implementatie in wet- en regelgeving.
Artikel 48, derde lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit titel 5.2 Algemene wet bestuursrecht
Artikel 48, vierde lid	Artikel 32e Wwft	
Artikel 48, vijfde lid	Artikel 27, eerste lid, Wwft	
Artikel 48, zesde lid	Artikel 1b, zesde lid, Wwft	Artikel 48, zesde lid, onderdeel b, van de richtlijn volgt reeds uit titel 5.2, in het bijzonder artikel 5:15 tot en met 5:17, van de Algemene wet bestuursrecht.

		Implementatie zal voorts bij ministeriële regeling plaatsvinden.
Artikel 48, zevende lid	Artikel 1b, zesde lid, Wwft	Implementatie zal voorts bij ministeriële regeling plaatsvinden.
Artikel 48, achtste lid	Artikel 1b, zesde lid, Wwft	Implementatie zal voorts bij ministeriële regeling plaatsvinden.
Artikel 48, negende lid	Behoeft geen implementatie	Het betreft een facultatieve bepaling waarvan geen gebruik wordt gemaakt.
Artikel 48, tiende lid	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	
Artikel 49	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	
Artikel 50	Artikel 27, tweede lid, Wwft	
Artikel 51	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	
Artikel 52	Artikel 13a, eerste lid, Wwft	
Artikel 53, eerste lid	Artikel 13a, tweede lid, derde lid, onderdeel a, en vierde lid, en artikel 16a Wwft	
Artikel 53, tweede lid	Artikel 13a, vijfde lid, Wwft	
Artikel 53, derde lid	Artikel 13a, zesde lid, Wwft	
Artikel 54	Artikel 13a, vierde lid, onderdeel c, Wwft	
Artikel 55, eerste lid	Artikel 13a, vierde lid, onderdeel c, Wwft	
Artikel 55, tweede lid	Artikel 13a, vijfde en zesde lid, Wwft	
Artikel 56, eerste lid	Artikel 13b, tweede lid, Wwft	
Artikel 56, tweede lid	Artikel 13b, eerste lid, Wwft	
Artikel 57	Artikel 13a, derde lid, onderdeel b, Wwft	
Artikel 58, eerste lid	Artikel 28 tot en met 32f Wwft	Volgt naar huidig recht reeds uit artikel 26 tot en met 32 Wwft
Artikel 58, tweede lid	Artikel 28 tot en met 32f Wwft	Volgt naar huidig recht reeds uit artikel 26 tot en met 32 Wwft
Artikel 58, derde lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit artikel 5:1, derde lid, Algemene wet bestuursrecht
Artikel 58, vierde lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit titel 5.2 van de Algemene wet bestuursrecht
Artikel 58, vijfde lid	Artikel 27, derde lid, Wwft	
Artikel 59, eerste lid	Artikel 28, 29, 30, 32d en 32g Wwft	
Artikel 59, tweede lid, onderdeel a	Artikel 32g Wwft	
Artikel 59, tweede lid, onderdeel b	Artikel 28 Wwft	
Artikel 59, tweede lid, onderdeel c	Artikel 1:104, eerste lid, onderdeel #, Wet op het financieel toezicht, artikel 6, onderdeel g, Wet toezicht	

	trustkantoren, artikel 4c Wet op de kansspelen.	
Artikel 59, tweede lid, onderdeel d	Artikel 32d Wwft	
Artikel 59, tweede lid, onderdeel e	Artikel 30, 31 en 32a Wwft	
Artikel 59, derde lid	Artikel 31 en 32 Wwft	
Artikel 59, vierde lid	Artikel 29 en 32a Wwft	Artikel 32a voorziet in de mogelijkheid om een geldboete op te leggen van ten hoogste drie maal het met de overtreding behaalde voordeel. Dit is een hoger boete bedrag dan dat de richtlijn voorschrijft (ten minste twee maal het behaalde voordeel). Voorts voorziet artikel 29, met betrekking tot het opleggen van een last onder dwangsom, in een handhavingsinstrument waarin de richtlijn niet voorziet.
Artikel 60, eerste lid, eerste alinea	Artikel 32h, eerste lid, Wwft	
Artikel 60, eerste lid, tweede tot en met vijfde alinea	Artikel 32i Wwft	
Artikel 60, tweede lid	Artikel 32h, derde tot en met vijfde lid, Wwft	
Artikel 60, derde lid	Artikel 32h, zesde lid, Wwft	
Artikel 60, vierde lid	Artikel 31, eerste en tweede lid, Wwft	Implementatie zal bij algemene maatregel van bestuur plaatsvinden
Artikel 60, vijfde lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit artikel 6:162 van het Burgerlijk Wetboek.
Artikel 60, zesde lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit artikel 6:162 van het Burgerlijk Wetboek.
Artikel 61, eerste lid	Artikel 20a en 20b Wwft	
Artikel 61, tweede lid	Artikel 20a en 20b Wwft	Voor zover artikel 61, tweede lid, van de richtlijn betrekking heeft op het melden van misstanden kan verwezen worden naar het Meldpunt misstanden van DNB en het Meldpunt Financiële Markten van de AFM.
Artikel 61, derde lid	Artikel 20a Wwft	
Artikel 62, eerste lid	Artikel 27, derde lid, Wwft	
Artikel 62, tweede lid	Artikel 27, derde lid, Wwft	
Artikel 62, derde lid	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	
Artikel 63	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	
Artikel 64	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	
Artikel 65	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	
Artikel 66	Behoeft naar zijn aard geen	

	implementatie	
Artikel 67	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	
Artikel 68	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	
Artikel 69	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	
Bijlage I	Artikel 3, tiende lid, Wwft	Implementatie zal voorts bij algemene maatregel van bestuur plaatsvinden
Bijlage II	Artikel 6, derde lid, Wwft	Implementatie zal voorts bij algemene maatregel van bestuur plaatsvinden
Bijlage III	Artikel 8, tweede lid, Wwft	Implementatie zal voorts bij algemene maatregel van bestuur plaatsvinden

Transponeringstabel behorende bij Verordening (EU) 2015/847 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2015 betreffende bij geldovermakingen te voegen informatie en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1781/2006 (PbEU 2015, L 141).

Artikel, -lid of – onderdeel verordening	Uit te voeren in	Bijzonderheden
Artikel 1 tot en met 16	Behoeven naar hun aard geen implementatie	De verordening heeft rechtstreekse werking, zodat deze artikelen geen implementatie behoeven. Van de lidstaatopties in artikel 2, vijfde lid, en artikel 16, tweede en derde lid, van de verordening wordt geen gebruik gemaakt.
Artikel 17, eerste lid, eerste alinea	Artikel 28 tot en met 32f Wwft	Volgt naar huidig recht reeds uit artikel 26 tot en met 32 Wwft
Artikel 17, eerste lid, tweede alinea	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Van deze lidstaatoptie wordt geen gebruik gemaakt
Artikel 17, tweede lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit artikel 5:1, derde lid, Algemene wet bestuursrecht
Artikel 17, derde lid	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	
Artikel 17, vierde lid	Artikel 27, eerste lid, Wwft	Volgt voor het overige reeds uit titel 5.2 van de Algemene wet bestuursrecht
Artikel 17, vijfde lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit artikel 6:162 van het Burgerlijk Wetboek
Artikel 17, zesde lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit artikel 6:162 van het Burgerlijk Wetboek.
Artikel 17, zevende lid	Artikel 1b, derde lid, Wwft	
Artikel 18	Artikel 28, 29, 30, 32d en 32g Wwft	
Artikel 19	Artikel 32h tot en met 32k Wwft	
Artikel 20, eerste lid	Artikel 31, eerste en tweede lid, Wwft	Implementatie zal bij algemene maatregel van

		bestuur plaatsvinden
Artikel 20, tweede lid	Artikel 27, derde lid, Wwft	
Artikel 21, eerste lid	Artikel 20a en 20b Wwft	Voor zover artikel 61, tweede lid, van de richtlijn betrekking heeft op het melden van misstanden kan verwezen worden naar het Meldpunt misstanden van DNB en het Meldpunt Financiële Markten van de AFM.
Artikel 21, tweede lid	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	
Artikel 22, eerste lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit titel 5.2 Algemene wet bestuursrecht
Artikel 22, tweede lid	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	
Artikel 23 tot en met 27	Behoeven naar hun aard geen implementatie	